

Informacje na temat ustanowienia ram wykonania

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonymi w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Niniejszy załącznik do PO zawiera informacje wymagane przez art. 4 rozporządzenia wykonawczego (UE) 215/2014. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone w oparciu o metodologię szacowania, która została zaprezentowana KE w trakcie negocjacji. Instytucja Zarządzająca przedstawiła w nim wszystkie uwarunkowania, jakie według jej obecnej wiedzy miały i mogą mieć wpływ na realizację przyjętych wartości. Udostępniona metodologia zawiera opis przyjętych założeń i głównych czynników, jakie miały wpływ na przyjętą (wyszacowaną) wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazują na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniając dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu/formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe została wzięta pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno-gospodarczych, np.: analizy i prognozy branżowe, grup docelowych, oczekiwania społeczne, popyt na dane wsparcie czy nasycenie wsparciem na rynku.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, jak również dokonywać odpowiednich korekt po przeprowadzeniu stosownych analiz.

I. Część ogólna dotycząca całego programu

Ramy wykonania do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020 zostały opracowane z uwzględnieniem mechanizmów i zaleceń horyzontalnych, mających na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu spójności z innymi programami operacyjnymi, tzn.:

1. Informacje dotyczące wyboru wskaźników, szacowania ich wartości oraz innych czynników mających wpływ na osiągnięcie celów pośrednich i końcowych zostały przedstawione w niniejszym załączniku do programu operacyjnego, zgodnie ze wzorem opracowanym przez MliR i obowiązującym wszystkie programy operacyjne.
2. Przedstawione w ramach wykonania wartości pośrednie odzwierciedlają taki etap realizacji osi priorytetowych, którego osiągnięcie na koniec 2018 r. umożliwi osiągnięcie również wartości końcowych na koniec 2023 r., zgodnie z posiadaną w momencie programowania wiedzą o istotnych czynnikach mających wpływ na proces wdrażania oraz z danymi historycznymi dotyczącymi cyklu i kosztów realizacji odpowiednich typów projektów.
3. Wszystkie elementy ram wykonania (tj. wskaźniki produktu, ewentualne KEW oraz wskaźniki finansowe) uwzględniają podział na fundusze.
4. **Wskaźnik finansowy** – wszystkie PO stosują jedną nazwę wskaźnika – „całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych” – a jego wartości pośrednie i końcowe przedstawiono w EUR. W celu oszacowania celów pośrednich dla poszczególnych osi

priorytetowych zastosowano poniższy nowy algorytm obowiązujący dla zasady „n+3”, w celu określenia minimalnego poziomu certyfikacji na koniec 2018 r.:

Krok		algorytm
1	Obliczenie minimalnej kwoty środków unijnych, które muszą być wykorzystane w ramach całego programu operacyjnego do końca 2018 r., (obliczenia oddzielnie dla każdego funduszu i – w przypadku EFRR i EFS – kategorii regionów).	(alokacja unijna PO na 2014 - rezerwa PO na 2014) + (alokacja unijna PO na 2015 - rezerwa PO na 2015) - zaliczki początkowe (tzn. łącznie $3\% * 94\%$ alokacji unijnej dla PO) - zaliczka roczna dla 2016 ($2\% * 94\%$ alokacji unijnej PO) - zaliczka roczna dla 2017 ($2,625\% * 94\%$ alokacji unijnej PO) - zaliczka roczna dla 2018 ($2,75\% * 94\%$ alokacji unijnej PO) = minimalna kwota wniosków o płatność w części wkładu przesłanych do KE na koniec 2018 r.
2	Obliczenie kwoty całkowitych wydatków kwalifikowalnych, które muszą zostać certyfikowane dla całego programu na koniec 2018 r.	Pełna kwota całkowitych wydatków kwalifikowalnych, które muszą zostać certyfikowane na koniec 2018 r. = wynik kroku 1: 0,85 (lub 0,80 dla Mazowsza)
3	Odliczenie pomocy technicznej (dotyczy tylko funduszu, z którego finansowana jest pomoc techniczna)	Całkowite wydatki kwalifikowalne certyfikowane do końca 2018 r. dla zwykłych osi priorytetowych = wynik kroku 2 – oszacowane wydatki kwalifikowalne certyfikowane na koniec 2018 r. dla osi pomocy technicznej
4	Rozłożenie otrzymanej kwoty po „zwykłych” osiach priorytetowych w zależności od specyficznego dla każdej z nich tempa certyfikacji. Ostateczna wartość celu pośredniego wskaźnika finansowego została oszacowana przy uwzględnieniu: <ul style="list-style-type: none"> - doświadczeń z okresu programowania 2007-2013, - analizy stanu spełnienia krajowych i regionalnych warunków ex-ante, - poziomu zaawansowania prac MliR nad programami pomocowymi dotyczącymi pomocy publicznej. 	

Podczas ustalania celu końcowego dla wskaźnika finansowego wykonano podobne działania w celu określenia minimalnego poziomu certyfikacji na koniec 2023 r., tzn.:

Krok		algorytm
1	Obliczenie minimalnej kwoty środków unijnych, które muszą być wykorzystane w ramach całego programu operacyjnego do końca 2018 r., (obliczenia oddzielnie dla każdego funduszu i kategorii regionów).	Całkowita alokacja unijna dla całego programu w podziale na fundusz i kategorie regionów, uwzględniając rezerwę wykonania = minimalna kwota wniosków o płatność w części wkładu przesłanych do KE na koniec 2023 r.

2	Obliczenie kwoty całkowitych wydatków kwalifikowalnych, które muszą zostać certyfikowane dla całego programu na koniec 2023 r.	Pełna kwota całkowitych wydatków kwalifikowalnych, które muszą zostać certyfikowane na koniec 2018 r. = wynik roku 1: 0,85 (lub 0,80 dla Mazowsza)
3	Odliczenie pomocy technicznej (dotyczy tylko funduszu, z którego finansowana jest pomoc techniczna)	Całkowite wydatki kwalifikowalne certyfikowane do końca 2018 r. dla zwykłych osi priorytetowych = wynik kroku 2 – oszacowane wydatki kwalifikowalne certyfikowane na koniec 2023 r. dla osi pomocy technicznej
4	W rezultacie cel końcowy powinien = całkowitej alokacji przewidzianej dla danej „zwykłej” osi, zgodnie z tabelą 18 PO (plan finansowy).	

5. Kwoty będące wynikiem działań opisanych w punkcie 4. zostały przedstawione w **poniższej tabeli celów pośrednich i końcowych dla wskaźnika finansowego**, zakładanych dla każdej osi priorytetowej niebędącej osią pomocy technicznej.

nr osi	fundusz	kategoria regionów	alokacja UE	całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych w ujęciu narastającym		%	uzasadnienie
				2018	2023		
I	EFRR	Stabiej rozwinięte	61 852 861	24 067 619	72 768 072	33,07 %	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 1.
II	EFRR	Stabiej rozwinięte	78 265 041	12 153 015	92 076 519	13,20 %	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 2.
III	EFRR	Stabiej rozwinięte	284 218 164	73 774 344	334 374 311	22,06 %	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 3.

IV	EFRR	Stabiej rozwinięte	224 133 992	54 667 002	263 687 050	20,73 %	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 4.
V	EFRR	Stabiej rozwinięte	271 045 261	34 081 304	318 876 779	10,69 %	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 5.
VI	EFRR	Stabiej rozwinięte	99 139 764	26 644 420	116 635 017	22,84 %	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 6.
VII	EFRR	Stabiej rozwinięte	73 020 103	15 064 508	85 906 004	17,54 %	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 7.
VIII	EFRR	Stabiej rozwinięte	271 031 040	61 452 456	318 860 048	19,27 %	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 8.
IX	EFS	Stabiej rozwinięte	236 669 617	42 103 951	278 434 845	15,12 %	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 9.
X	EFS	Stabiej rozwinięte	42 704 437	7 146 227	50 240 515	14,22 %	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 10.

XI	EFS	Słabiej rozwinięte	151 328 220	24 435 858	178 033 200	13,73 %	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 11.
XII	EFS	Słabiej rozwinięte	112 431 410	20 088 756	132 272 248	15,19 %	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 12.
XIII	EFRR	Słabiej rozwinięte	240 694 180	36 349 696	283 169 624	12,84 %	Zgodnie z indykatywnym harmonogramem naboru wniosków – szczegółowy opis w RW dla OP 13.
razem			2 141 734 090	432 029 156	2 525 334 232*	17,11 %	

*Łączna certyfikacja EFS (z uwzględnieniem PT) na koniec 2023 r. wynosi - 738 303 260 EUR

6. **Wskaźniki produktu** – wszystkie wskaźniki produktu zastosowane w ramach wykonania zostały zaczerpnięte z tabeli 5 programu operacyjnego, dzięki temu ramy wykonania są związane bezpośrednio z realizacją celów szczegółowych na danej osi. Zostały one zaczerpnięte ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, dzięki czemu zapewniona została spójność systemu ram wykonania z systemem programowania i monitorowania postępów we wdrażaniu dla wszystkich programów operacyjnych. Kluczowy etap wdrażania (KEW) jest stosowany wówczas, gdy wartość celu pośredniego oszacowana dla wskaźnika produktu jest równa zero, a może być stosowany również wtedy, gdy jest ona niewielka lub trudna do oszacowania. KEW jest bezpośrednio powiązany z jednym, konkretnym wskaźnikiem produktu, ale nie zastępuje go i jest dodatkowym elementem ram wykonania.
7. **Dla wszystkich programów operacyjnych przyjęto takie same parametry makroekonomiczne**, biorąc pod uwagę „Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw” opracowane przez Ministerstwo Finansów (aktualizacja – czerwiec 2014 r.). W celu możliwie największego urealnienia tych prognoz, wykorzystano metodę wyliczenia średniej ważonej, przyjmując przy tym, że tempo wydatkowania środków w okresie 2014-2020 będzie podobne do tego dla lat 2007-2013. Na tej podstawie określono ważony **kurs EUR/PLN o wartości 3,55 zł** wspólny dla wszystkich programów

operacyjnych¹. Uwzględniono również prognozowaną dynamikę cen specyficzną dla danego typu projektów, posługując się **trzema następującymi indeksami**:

- a. Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI – Consumer Price Index) – do zastosowania w projektach miękkich, dla których decydujące znaczenie mają wynagrodzenia pracowników. Zakłada się, że w ujęciu skumulowanym jego wartość ważona dla lat 2007-2013 wynosi 94,24%, a dla lat 2014-2023 – 113,79%;
 - b. Wskaźnik cen produkcji sprzedanej przemysłu (WCPSP) – do zastosowania w projektach związanych ze wsparciem przedsiębiorstw. Zakłada się, że w ujęciu skumulowanym jego wartość ważona dla lat 2007-2013 wynosi 96,77%, a dla lat 2014-2023 – 114,10%;
 - c. Wskaźnik cen produkcji budowlano-montażowej (WCPBM) – do zastosowania w projektach infrastrukturalnych. Zakłada się, że w ujęciu skumulowanym jego wartość ważona dla lat 2007-2013 wynosi 100,36%, a dla lat 2014-2023 – 110,71%.
8. Zgodnie z umową partnerstwa i w celu regularnego monitorowania postępów we wdrażaniu, **po zaakceptowaniu przez KE programu operacyjnego IZ określi na potrzeby krajowe dodatkowe cele roczne na lata 2016, 2017, 2019-2022** w odniesieniu do wszystkich ram wykonania.
9. Narzędziem wspomagającym realizację założeń ram wykonania będzie również proces ewaluacji programów operacyjnych. Zgodnie z „Wytycznymi w zakresie systemu ewaluacji polityki spójności oraz realizacji ewaluacji programów operacyjnych perspektywy 2014-2020” plany ewaluacji programów operacyjnych zawierać będą badania obligatoryjne dla wszystkich programów operacyjnych, których wyniki służyć będą bezpośrednio realizacji ram wykonania, w szczególności: „Ewaluacja systemu wdrażania PO” (badanie dotyczyć będzie m.in. kryteriów wyboru projektów i ich wpływu na realizację założeń ram wykonania) oraz „Ewaluacja mid-term dot. postępu rzeczowego danego PO dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania” (badania mid-term uzupełnione zostaną metaanalizą/przełędem systematycznym dokonany przez KJE). Wymienione badania realizowane będą przez Jednostki Ewaluacyjne funkcjonujące w ramach programów operacyjnych na podstawie odpowiednich wytycznych przygotowanych przez Krajową Jednostkę Ewaluacji. Ponadto, wytyczne MliR w zakresie sprawozdawczości i monitorowania zapewniają regularne zbieranie danych dotyczących postępów w osiągnięciu celów pośrednich i końcowych ram wykonania.
10. W umowie partnerstwa przedstawiono zasady horyzontalne dotyczące alokowania rezerwy wykonania podczas programowania i jej realokacji w wyniku przeglądu wyników w 2019 r.

¹ Z uwagi na fakt, iż w przeciągu całej perspektywy kurs euro nigdy nie spadł poniżej 4 PLN w niniejszym dokumencie kurs ten uaktualniono do średniej z ostatnich 16 miesięcy (tj. 05.2018-09.2019), która wyniosła 1 EUR = 4,3036 PLN.

II. Część szczegółowa dotycząca poszczególnych osi i ustanowionych dla nich ram wykonania

Oś priorytetowa 1 Badania i innowacje

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ²	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ³
1	wskaźnik produktu	CI 1	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	50	131	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 91,86% alokacji OP 1.
1	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	24 067 619	72 768 072	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Przy wyliczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy oraz indykatory harmonogram naboru projektów. Dodatkowo w ramach rozstrzygniętych konkursów pod uwagę wzięto harmonogramy wydatków wykazane przez beneficjentów oraz złożone wnioski o płatność.

Wskaźnik produktu wybrany dla celu końcowego obejmuje 99,15% alokacji na PI 1b, co stanowi 91,86% alokacji na OP 1. Do oszacowania wartości docelowej wskaźnika zostały wzięte pod uwagę rzeczywiste dane, z których wynika wyższy koszt jednostkowy wskaźnika w ramach PI 1b w stosunku do przyjętych założeń historycznych z perspektywy 2007-2013 z Działania 1.6. Koszt jednostkowy wskaźnika dla PI 1b wzrósł w stosunku do pierwotnie przyjętych założeń o ok. 35% i jego wartość do ponownych przeliczeń przyjęto na poziomie 1 400 000 PLN. Przy dostępnej alokacji, uwzględniając procentowy udział rozwiązywanych umów (oszacowany na poziomie ok.25%) w ramach PI 1b przyjęto ostatecznie, że wsparcie uzyska 160 podmiotów. Wyliczenia dotyczące celu pośredniego dotyczą pierwotnej wartości wskaźnika równej 255 szt. Dla

² Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

³ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

oszacowania **wartości celu pośredniego** posłużono się danymi z ogłoszonych do końca 2016 r. naborów na Działania 1.2, 1.3 i 1.5 RPO WL 14-20, w wyniku rozstrzygnięcia których średni czas realizacji projektu (od podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową) wyniósł ponad 2,5 roku. Po uwzględnieniu czynników tj. indykatywny harmonogram ogłaszania konkursów do roku 2019 oraz harmonogramy realizacji projektów wybranych do dofinansowania przewiduje się, iż wartości wskaźnika z projektów zakończonych w roku 2018 osiągną poziom ok. 20% wartości docelowej co stanowi 50 przedsiębiorstw. W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych. Cele pośrednie i końcowe dla wskaźnika produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych.**

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wskaźnik produktu obrazuje projekty realizowane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 1b, którego alokacja stanowi 91,86% alokacji na OP 1. W PI 1b wsparcie będzie udzielane w ramach: KI 2 (1 768 663EUR); KI 56 (22 040 695EUR); KI 57 (3 718 135EUR); KI 61 (6 330 804EUR); KI 62 (3 043 431EUR) oraz KI 64 (33 984 820EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie:

Zaproponowany **wskaźnik produktu** jest kluczowy z punktu widzenia osiągnięcia celów szczegółowych OP 1 tj.: *Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw.*

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

IZ przygotowała harmonogram naboru projektów, który uwzględnia założenia dotyczące tempa wdrażania projektów. Zaplanowano ogłoszenie 7 konkursów: dwa konkursy w roku 2015 na 60% alokacji na PI 1b, jeden konkurs w roku 2016 na 3% alokacji na PI 1b, trzy konkursy w roku 2017 również na 33% alokacji na PI 1b oraz jeden konkurs w roku 2018 na 14% alokacji na PI 1b (alokacje przewidziane na konkursy nie sumują się do 100% z uwagi na sytuację niewykorzystania pełnej alokacji w danym naborze i ponowne jej uruchomienie w kolejnym). Biorąc pod uwagę rzeczywisty czas realizacji projektów (2,5 roku od momentu podpisania umowy) przewiduje się, iż najwcześniej w 2021 roku może zostać osiągnięta wartość docelowa **wskaźnika produktu**.

Kryteria wyboru projektów będą promowały te projekty, które będą zawierały wskaźniki produktu monitorowane w ramach wykonania a tym samym będą w największym stopniu przyczyniać się do realizacji celów pośrednich i końcowych.

IZ po każdym naborze wniosków, na podstawie list wniosków przyjętych do dofinansowania oraz list rezerwowych, będzie monitorować szacowany poziom realizacji **wskaźnika produktu** w poszczególnych latach i na tej podstawie podejmować niezbędne kroki w celu zagwarantowania osiągnięcia wartości celów pośrednich i końcowych.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust

6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należyte uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki, które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Ponadto uruchomienie środków w programie/ogłoszenie konkursów w PI a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. wydania przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych;

2. przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej (*Wytyczne ws. pomocy na B+R+I*).

Oś priorytetowa 2 Cyfrowe Lubelskie

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produkt, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ⁴	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ⁵
2	wskaźnik produktu		Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	231	system informatyczny SL/LSI	Wskaźnik produktu swoim zakresem obejmuje 100% alokacji na OP 2 i uwzględnia realizację strategicznego z punktu widzenia osiągnięcia celów OP2 projektu, którego wartość dofinansowani a konsumuje 47,5% alokacji na OP2.
2	KEW		Liczba podpisanych umów partnerskich w zakresie tworzenia dostępu do informacji sektora publicznego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	1		IZ	Wskaźnik dotyczy projektu strategicznego, którego wartość dofinansowani a stanowi 47,5% alokacji na OP 2.
2	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	12 153 015	92 076 519	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów

⁴ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

⁵ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Do oszacowania **KEW** oraz wartości pośredniej **wskaźnika produktu** wykorzystano informacje dotyczące projektu strategicznego „e-Geodezja – cyfrowy zasób geodezyjny Województwa Lubelskiego” (w tym również wstępny harmonogram jego realizacji). Docelowo w ramach projektu strategicznego przewidziane jest podpisanie 1 umowy partnerskiej (liderem projektu jest Powiat Lubelski) z 20 partnerami (pozostałe powiaty województwa lubelskiego) dotyczącej współpracy w projekcie w zakresie tworzenia dostępu do informacji sektora publicznego. Podpisanie umowy partnerskiej jest ostatnim do spełnienia warunkiem przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu a w konsekwencji warunkuje również jego dalszą realizację. Oszacowania wartości pośredniej dla wskaźnika produktu w odniesieniu do pozostałych projektów go realizujących dokonano na podstawie rozstrzygniętego w II kwartale 2017 r. naboru wniosków, w ramach którego średnia długość realizacji projektu wynosi niemal 2 lata. Zatem biorąc pod uwagę fakt, iż wszystkie umowy z tego naboru zostały podpisane w IV kwartale 2017 r., zaś kolejny ogłoszony w IV kwartale 2017 r. nabór zostanie rozstrzygnięty dopiero w III kwartale 2018 r. pierwszych wartości wskaźnika produktu należy spodziewać się w roku 2019.

Przy wyliczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy (dla pozostałych projektów, które stanowią 40% alokacji na OP 2) oraz indykatory harmonogramu naboru projektów. Dodatkowo w ramach rozstrzygniętych konkursów pod uwagę wzięto harmonogramy wydatków wykazane przez beneficjentów oraz złożone wnioski o płatność.

Oszacowania wartości celu końcowego **wskaźnika produktu** dokonano biorąc pod uwagę realizację wskaźnika zarówno w projekcie strategicznym e-Geodezja (47,5% alokacji na PI 2c), w którym koszt jednostkowy wskaźnika wyniósł 7 999 508 PLN, co pozwala by 20 podmiotów udostępniło on-line informacje sektora publicznego, jak i w projektach konkursowych. W ramach 52,5% alokacji dostępnej w trybie konkursowym na podstawie ogłoszonych i rozstrzygniętych naborów wniosków w perspektywie 2014-2020 przyjęto koszt jednostkowy wskaźnika 838 062,80 PLN, co gwarantuje wsparcie 211 podmiotów. Zatem łącznie w ramach całego PI 2c wspartych zostanie 231 podmiotów w celu udostępniania on-line informacji sektora publicznego. W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych.

Cele pośrednie i końcowe dla wskaźnika produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych.**

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wartość dofinansowania projektu strategicznego, na podstawie którego dokonano szacunków, stanowi 47,5% alokacji na OP 2. Projekt strategiczny będzie realizowany głównie w ramach KI 79 (37 881 899 EUR).

Wskaźnik produktu swoim zakresem obejmuje 100% alokacji na PI 2c: KI 78 (28 021 414EUR), KI 79 (37 881 899EUR), KI 81 (12 361 728EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie:

Zaproponowany **KEW** oraz **wskaźnik produktu** są kluczowe dla osiągnięcia celu OP 2, jakim jest *Zwiększony poziom wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji publicznej*.

Realizacja projektu strategicznego, dzięki któremu dane geodezyjne z poziomu województwa oraz powiatów zostaną udostępnione on-line jest elementem koniecznym i niezbędnym dla osiągnięcia tego celu. Produkt końcowy projektu strategicznego w postaci kompleksowej bazy danych będzie podstawą dla stworzenia e-usług wykorzystywanych przez różne rodzaje podmiotów w różnych sferach życia. Realizacja projektu pozwoli na poprawę jakości gromadzonych danych o gruntach, budynkach i lokalach oraz przekształcenie istniejących baz danych do postaci cyfrowej. Pozwoli to na zwiększenie zakresu i jakości świadczenia usług na drodze elektronicznej poprzez zapewnienie organom administracji publicznej, obywatelom i przedsiębiorcom dostępu do aktualnych informacji o nieruchomościach gromadzonych w powiatowych rejestrach publicznych, w tym ewidencji gruntów i budynków, bazy danych obiektów topograficznych i bazy danych geodezyjnej sieci uzbrojenia terenu. Informacje te stanowią podstawę do m.in. planowania gospodarczego czy przestrzennego.

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

Strategiczny projekt zostanie objęty szczególną opieką i nadzorem, w celu monitorowania postępów jego przygotowania a następnie realizacji. Podobną opieką zostaną objęte projekty z ramach ZIT (procedura pozakonkursowa) realizujące wskaźnik produktu.

W odniesieniu do pozostałych projektów realizujących wskaźnik produktu IZ przygotowała harmonogram naboru projektów, który uwzględnia założenia dotyczące tempa wdrażania projektów. Zaplanowano ogłoszenie 2 konkursów: w roku 2016 na 28% alokacji na PI 2c, w roku 2017 na 7% alokacji na PI 2c. Biorąc pod uwagę rzeczywisty czas realizacji projektów (niemal 2 lata od momentu podpisania umowy) przewiduje się, iż najwcześniej w 2019 roku pojawią się pierwsze wartości **wskaźnika produktu**.

Kryteria wyboru projektów będą promowały te projekty, które będą zawierały wskaźniki produktu monitorowane w ramach wykonania a tym samym będą w największym stopniu przyczyniać się do realizacji celów pośrednich i końcowych.

IZ po każdym naborze wniosków, na podstawie list wniosków przyjętych do dofinansowania oraz list rezerwowych, będzie monitorować szacowany poziom realizacji **wskaźnika produktu** w poszczególnych latach i na tej podstawie podejmować niezbędne kroki w celu zagwarantowania osiągnięcia wartości celów pośrednich i końcowych.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należycie uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Ponadto uruchomienie środków w programie a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. Wydania przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych;

2. przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej (brak określonego zakresu wsparcia).

Oś priorytetowa 3 Konkurencyjność i przedsiębiorczość

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ⁶	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ⁷
3	wskaźnik produktu	CO 29	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	120	735	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 664,87% alokacji OP 3.
3	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	73 774 344	334 374 311	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Przy wyliczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy oraz indykatorywny harmonogram naboru projektów. Dodatkowo w ramach rozstrzygniętych konkursów pod uwagę wzięto harmonogramy wydatków wykazane przez beneficjentów oraz złożone wnioski o płatność.

Wybrany **wskaźnik produktu** obejmuje 74,83% alokacji na PI 3c, który stanowi 84,4% OP 3 (zatem alokacja na projekty realizujące wskaźnik stanowi 64,87% alokacji na OP3).

W obecnej perspektywie zakłada się, iż o wsparcie dotacyjne bądź pomocy zwrotnej w ramach PI mogą ubiegać się tylko te przedsiębiorstwa, które mają intencję rozwijania nowego produktu na poziomie innowacyjności co najmniej dla firmy, nawet jeśli zakończy się to niepowodzeniem. Założenia te są ujęte w kryteriach oceny projektów. Ponadto wskaźnik ten będzie realizowany w ok. 35% inwestycji wspartych w formie IF. W związku z powyższym przyjęto, że wartość wskaźnika jest równa sumie wskaźnika CI2 i CI3 w części dot. pomocy zwrotnej oraz na poziomie 35% wskaźnika CI3 w części dot. IF, tj. łącznie wartość wskaźnika CI29 przyjęto na poziomie $[215 + 180 + (35\% \cdot 965 = 340)] = 735$ szt.

Ad wartości docelowej wskaźnika CI2:

⁶ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

⁷ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

Na wsparcie dotacyjne przeznaczono 78,89 mln EUR, tj. 33,7% alokacji na PI 3c. Na podstawie ogłoszonych i rozstrzygniętych naborów w perspektywie 2014-2020 zweryfikowano wartość docelową wskaźnika. Biorąc pod uwagę rzeczywisty koszt wskaźnika równy 1 408 840,32 PLN oraz uwzględniając procentowy udział rozwiązywanych umów (oszacowany na poziomie 11% na podstawie rzeczywistych danych) możliwe będzie dofinansowanie 215 przedsiębiorstw.

Ad wartości docelowej wskaźnika CI3:

Wskaźnik jest realizowany w dwóch planowanych rodzajach wsparcia zwrotnego, tj.: instrumenty finansowe oraz pomoc zwrotna.

Dla wsparcia udzielanego w formie instrumentów finansowych wartość docelowa wskaźnika została oszacowana na podstawie rzeczywistych danych - ostatecznie alokacja na IF w działaniu 3.7 wyniosła 294 169 293,55 zł, a uwzględniając rezygnację z wdrażania produktu poręczeniowego (środki zostały przeniesione na produkty pożyczkowe) przeznaczono na realizację Pożyczki Małej 163 606 483,81 zł oraz Pożyczki Dużej 130 562 809,74 zł. Wartości powyższe nie są tożsame z pierwotnie zakładanymi w badaniu „Ocena ex-ante instrumentów finansowych w RPO WL 2014-2020”. Na etapie w/w badania (formułowania propozycji produktów finansowych) nie była znana ostateczna kwota alokacji przypisanej instrumentom finansowym, a przyjęty poziom wskaźników (100 szt. Pożyczka Duża / 1500 szt. Pożyczka Mała) doprowadził do sytuacji braku spójności pomiędzy ilością pożyczek, uśrednionym poziomem wsparcia zakładanym dla Pożyczki Małej (do 250 tys. zł) / Pożyczki Dużej (od 250 tys. do 1 mln zł.) oraz kwotą na nie przewidzianą (poręczenia).

W związku z powyższym ilość pożyczek oszacowano na poziomie: Pożyczka Mała – 793 szt., Pożyczka Duża – 172 szt. (łącznie 965 szt.). Zmiana pozwoliła na ustalenie średniej wartości Pożyczki Małej i Pożyczki Dużej na optymalnym poziomie z punktu widzenia zapotrzebowania odbiorców oraz ich udzielanie przez PF.

Dodatkowo stwierdzono dublowanie w/w wskaźnik osiąganego przez PF realizujących więcej niż jedną umowę operacyjną (choć nie tylko) powodując w konsekwencji, że na poziomie całego projektu (MFF-IZ/IP) nie mogą być one zaliczane, pomimo że na poziomie poszczególnych umów operacyjnych są uznawane za prawidłowo osiągnięte.

Na wsparcie w formie pomocy zwrotnej przeznaczono 81 325 488 EUR, tj. 33% alokacji na PI 3c (zwiększono % alokacji w stosunku do pierwotnych założeń). Mając na uwadze dotychczas podpisane umowy w ramach Działania 3.7 objętych wsparciem zwrotnym, rzeczywisty koszt jednostkowy wskaźnika wynosi 1 553 068 PLN, co przy dostępnej alokacji oraz uwzględniając procentowy udział rozwiązywanych umów (oszacowany na poziomie ok. 20%) w ramach PI 3c w ramach pomocy zwrotnej przyjęto ostatecznie, że wsparcie uzyska 180 podmioty.

łącznie w ramach obu rodzajów wsparcia zwrotnego możliwe jest osiągnięcie wskaźnika CI3 na poziomie 1145 przedsiębiorstw. Wyliczenia celu pośredniego dotyczą pierwotnej wartości docelowej wskaźnika CI29 równej 1650 szt. Dla oszacowania celu pośredniego wskaźnika produktu posłużono się dostępnymi danymi dotyczącymi tempa wdrażania projektów w obecnej perspektywie finansowej (od ogłoszenia konkursu do zakończenia realizacji projektu) w ogłoszonych naborach na Działanie 3.7 realizujące przedmiotowy wskaźnik (62% projektów wybranych w 1 naborze, oraz 24% projektów wybranych w drugim naborze planowo zakończy się do końca III kwartału 2018, co dodając kwartał na procedury związane z zakończeniem projektu pozwala wziąć je pod uwagę jako projekty rzeczywiście zakończone). Na ich podstawie oraz biorąc pod uwagę postęp wdrażania instrumentów finansowych (w IV kwartale roku 2017 menager funduszy rozstrzygnął pierwsze przetargi na produkty, w ramach których pośrednicy finansowi mają ok. 12 miesięcy na stworzenie portfela dla ostatecznych odbiorców wsparcia) przewiduje się, że w 2018 r. należy spodziewać się wskaźnika na poziomie 13% wartości docelowej co stanowi 120 przedsiębiorstw. Przedstawione powyżej założenia i szacowane wartości dotyczące wkładu instrumentów finansowych w realizację celu pośredniego i końcowego dla **wskaźnika produktu** są szacunkowe i mogą zostać skorygowane po otrzymaniu ostatecznych wyników aktualizacji oceny ex ante. W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych.

Cele pośrednie i końcowe dla wskaźnika produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych** (w przypadku pożyczek, za projekt w pełni zrealizowany przyjęto moment podpisania z odbiorcą ostatecznym umowy o pożyczkę).

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wskaźnik produktu obrazuje projekty realizowane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 3c, których alokacja stanowi 64,87% alokacji na OP 3. Projekty te będą realizowane w ramach: 77% z KI 1 (203 154 447EUR); i 77% z KI 82 (21 598 587EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie:

Zaproponowany **wskaźnik produktu** jest kluczowy z punktu widzenia osiągnięcia celów szczegółowych OP 3 tj.: *Zwiększone zastosowanie innowacji w MŚP.*

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

IZ zaplanowała harmonogram naboru projektów, który uwzględni założenia dotyczące tempa wdrażania projektów. Zaplanowano, iż w ramach wsparcia dotacyjnego zostaną ogłoszone dwa konkursy: 1. w roku 2016 na 34% alokacji na PI 3c, 2. w roku 2017 na 23% alokacji na PI 3c. Całość alokacji przeznaczonej na Fundusze Pożyczkowe została zakontraktowana w IV kwartale roku 2016. Rzeczywisty postęp wdrażania IF (w wybranym modelu wdrażania z menagerem funduszy, gdzie od momentu podpisania umowy z menagerem funduszy do udzielenia pierwszych produktów ostatecznym odbiorcom minie ok. 2 lata – czas na ogłoszenie przetargu na PF i ich wybór oraz czas dla PF na konstrukcję portfela dla ostatecznych odbiorców) pozwala założyć, iż począwszy od roku 2019 można spodziewać się corocznego postępu w realizacji wskaźnika w wysokości ok. 20% wartości docelowej w tej formie wsparcia. Biorąc pod uwagę zarówno powyższe założenia odnośnie wdrażania instrumentów finansowych, jak i prognozowany czas realizacji projektów wspieranych przez dotacje (ok. 1 roku od momentu podpisania umowy) przewiduje się, iż w 2023 roku zostanie osiągnięta wartość docelowa **wskaźnika produktu**.

Kryteria wyboru projektów będą promowały te projekty, które będą zawierały wskaźniki produktu monitorowane w ramach wykonania a tym samym będą w największym stopniu przyczyniać się do realizacji celów pośrednich i końcowych.

IZ po każdym naborze wniosków, na podstawie list wniosków przyjętych do dofinansowania oraz list rezerwowych, będzie monitorować szacowany poziom realizacji **wskaźnika produktu** w poszczególnych latach i na tej podstawie podejmować niezbędne kroki w celu zagwarantowania osiągnięcia wartości celów pośrednich i końcowych.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust

6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należyte uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Przedstawione założenia i szacowane wartości dotyczące wkładu instrumentów finansowych w realizację celu pośredniego i końcowego dla **wskaźnika produktu** są szacunkowe i mogą zostać skorygowane po otrzymaniu ostatecznych wyników oceny ex ante.

Ponadto uruchomienie środków w programie/ogłoszenie konkursów w PI a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. wydania przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych;

2. przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej (*pomoc de minimis, Pomoc inwestycyjna, regionalna pomoc inwestycyjna*).

Oś priorytetowa 4 Energia przyjazna środowisku

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produkt, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ⁸	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ⁹
4	wskaźnik produktu		Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii z OZE	Szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	1 863	74510	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 100% alokacji OP 4.
4	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	54 667 002	263 687 050	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykle lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Przy wyliczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy oraz indykatory harmonogram naboru projektów. Dodatkowo w ramach rozstrzygniętych konkursów pod uwagę wzięto harmonogramy wydatków wykazane przez beneficjentów oraz złożone wnioski o płatność.

Wybrany **wskaźnik produktu** obejmuje 100% alokacji na PI 4a. W ramach wskaźnika zliczane są zarówno wybudowane jednostki wytwarzania energii elektrycznej z OZE, jak i wybudowane jednostki wytwarzania energii cieplnej z OZE. Do oszacowania celu wskaźnika zostały wzięte pod uwagę dostępne dane dotyczące wdrażania projektów w ramach Działań 4.1 oraz 4.2 RPO WL 2014-2020. Alokacja realizująca wskaźnik w Działaniu 4.1 (76,27% alokacji na PI 4a) w zakresie wybudowanych jednostek energii elektrycznej z OZE obejmuje KI05, KI09, 34% KI10, 59% KI12, 50% KI16 co łącznie jest równe 33,79% alokacji na Działanie 4.1. Szacowana pierwotnie wartość wskaźnika została zweryfikowana w konkursie do Działania 4.1 ogłoszonym w marcu 2015 r. i skierowanym do jednostek samorządu terytorialnego, ich związków i stowarzyszeń, jednostek organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego posiadających osobowość prawną, jednostek sektora finansów publicznych posiadających osobowość prawną, kościołów i związków wyznaniowych oraz osób prawnych kościołów i związków wyznaniowych. Na podstawie wyników rozstrzygnięcia konkursów koszt

⁸ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

⁹ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

jednostkowy wskaźnika wyniósł 18 150,00 PLN, co pozwala wybudować 13 695 jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE.

Alokacja realizująca wskaźnik w Działaniu 4.1 (76,27% alokacji na PI 4a) w zakresie wybudowanych jednostek energii cieplnej z OZE obejmuje 66% KI10, KI11, 41% KI12 oraz 50% KI16, co łącznie jest równe 66,21% alokacji na Działanie 4.1. Wartość wskaźnika została oszacowana w konkursie do Działania 4.1 ogłoszonego w marcu 2015 r. i skierowanego do jednostek samorządu terytorialnego, ich związków i stowarzyszeń, jednostek organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego posiadających osobowość prawną, jednostek sektora finansów publicznych posiadających osobowość prawną, kościołów i związków wyznaniowych oraz osób prawnych kościołów i związków wyznaniowych. Na podstawie wyników rozstrzygnięcia konkursu koszt jednostkowy wskaźnika wyniósł 8 057,71 PLN, co pozwala wybudować 60 448 jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. W ramach wsparcia skierowanego do przedsiębiorców na podstawie rozstrzygniętego konkursu dla *Działania 4.2 Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach* (23,73% alokacji na PI 4a) przyjęto, iż średnio jedno przedsiębiorstwo buduje 1,26 jednostki wytwarzania energii elektrycznej z OZE, zatem wartość przedmiotowego wskaźnika jest równa 1,26 wartości wskaźnika *CI1 Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie*, tj. 367 szt.

Wyliczenia dotyczące celu pośredniego odnoszą się do pierwotnej wartości docelowej wskaźnika tj. 64 691 szt. Do oszacowania wartości celu pośredniego posłużono się dostępnymi danymi dotyczącymi postępu wdrażania projektów wybranych do dofinansowania w ramach konkursu na Działanie 4.1 (od momentu podpisania umowy do zakończenia realizacji projektu), który średnio wyniósł 2 lata i 2 miesiące. Na ich podstawie przewiduje się, iż w roku 2018 zostanie wybudowanych 215 jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE oraz 1 648 jednostek energii cieplnej z OZE, co łącznie daje wartość 1 863 wybudowane jednostki wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych. Z uwagi na planowany harmonogram wdrażania Działania 4.2 (ogłoszenie naboru w I kwartale 2017 r., rozstrzygnięcie w IV kwartale 2017 oraz podpisanie umów w I kwartale 2018) pierwszej wartości wskaźnika należy się spodziewać w roku 2019, zatem Działanie to nie zostało wzięte pod uwagę przy szacowaniu wartości pośredniej.

Przedstawione powyżej założenia i szacowane wartości **wskaźnika produktu** są szacunkowe i mogą zostać skorygowane po otrzymaniu ostatecznych wyników aktualizacji oceny ex ante instrumentów finansowych. W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych.

Cele pośrednie i końcowe dla wskaźnika produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych**.

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wybrany **wskaźnik produktu** obejmuje 100% alokacji na Oś Priorytetową 4 (KI 5 – 2 721 155EUR, KI 9 – 387 618EUR, KI 10 – 212 583 152EUR, KI 11 – 7 642 306, KI 12 – 654 894EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie:

Zaproponowany **wskaźnik produktu** jest kluczowy z punktu widzenia osiągnięcia celu szczegółowego OP 4 tj.: *Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych*.

d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

IZ przygotowała harmonogram naboru projektów, który uwzględnia założenia dotyczące tempa wdrażania projektów. Zaplanowano, iż zostaną ogłoszone 2 konkursy: 1. w roku 2016 na 100% alokacji na PI 4a (dla jst), 2. w roku 2017 na 100% alokacji na PI 4a (dla MŚP). Biorąc pod uwagę średni czas realizacji projektów (nieco ponad 2 lata od momentu podpisania umowy) przewiduje się, iż w 2021 roku zostanie osiągnięta wartość docelowa **wskaźnika produktu**.

Kryteria wyboru projektów będą promowały te projekty, które będą zawierały wskaźniki produktu monitorowane w ramach wykonania a tym samym będą w największym stopniu przyczyniać się do realizacji celów pośrednich i końcowych.

IZ po każdym naborze wniosków, na podstawie list wniosków przyjętych do dofinansowania oraz list rezerwowych, będzie monitorować szacowany poziom realizacji **wskaźnika produktu** w poszczególnych latach i na tej podstawie podejmować niezbędne kroki w celu zagwarantowania osiągnięcia wartości celów pośrednich i końcowych.

e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należyte uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Ponadto uruchomienie środków w programie/ogłoszenie konkursów w PI a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. Wydania przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;

- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych;

2. przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej (*Pomoc na energetykę*);

3. przyjęcia aktów prawnych dotyczących OZE (tj. przyłączenia mocy powstałej z odnawialnych źródeł energii do sieci), które mogą mieć wpływ na terminy ogłaszania konkursów.

Oś priorytetowa 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ¹⁰	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ¹¹
5	wskaźnik produktu		Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	211	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 14,32% alokacji OP 5.
5	wskaźnik produktu		Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	764	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 44,21% alokacji OP 5.
5	KEW	CI 1	Wartość wskaźnika <i>Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	150		IZ	KEW dla WP 1
5	KEW		Wartość wskaźnika <i>Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	220		IZ	KEW dla WP 2
5	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	34 081 304	318 876 779	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów

¹⁰ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

¹¹ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Wyczenia dotyczące KEW odnoszą się do pierwotnie wyliczonych wartości docelowych wskaźników (WP 1 = 250 szt., WP2 = 764 szt.). Dla oszacowania **KEW** posłużono się danymi rzeczywistymi z perspektywy 2014-2020 w Działaniu 5.1 (PI 4b), gdzie od ogłoszenia naboru do podpisania umowy upłynęło średnio 1 rok i 4 miesiące oraz w Działaniach 5.2 i 5.3, gdzie od ogłoszenia naboru do podpisania umowy upłynęło średnio 1 rok i 1,5 miesiąca. Po uwzględnieniu czynników tj. harmonogram ogłaszania konkursów (przy założeniu, że środki zostaną uruchomione bez zbędnej zwłoki od momentu ogłoszenia wszystkich niezbędnych aktów prawnych) oszacowano wartość KEW w 2018 r. w OP 5 na poziomie 60% wartości docelowej wskaźnika w podpisanych umowach dla PI 4b (150 przedsiębiorstw) oraz 54% wartości docelowej wskaźnika w podpisanych umowach dla PI 4c (220 budynków).

Przy wyczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy oraz indykatywny harmonogram naboru projektów. Dodatkowo w ramach rozstrzygniętych konkursów pod uwagę wzięto harmonogramy wydatków wykazane przez beneficjentów oraz złożone wnioski o płatność.

Wybrano dwa **wskaźniki produktu**. Pierwszy z nich obejmuje 100% alokacji na PI 4b, co stanowi 14,32% alokacji na OP 5. Drugi wskaźnik produktu obejmuje 100% alokacji na PI 4c, co stanowi 44,21% alokacji na OP 5. Łącznie wybrane wskaźniki opisują projekty odpowiadające za 58,53% alokacji na OP 5.

Ad wskaźnika 1. Do oszacowania celu końcowego zostały wzięte pod uwagę dane historyczne z perspektywy 2007- 2013 RPO WL odnośnie inwestycji o zbliżonym zakresie zrealizowanych z działania 1.4 Schemat A skorygowane o dostępne dane dotyczące wdrażania Programu w perspektywie 2014-2020 Ponieważ zakładany w Działaniu rodzaj wsparcia dotyczy kompleksowej poprawy efektywności energetycznej przedsiębiorstw, na podstawie przeprowadzonych w perspektywie 2014-2020 naborów w Działaniu 5.1 rzeczywisty koszt jednostkowy wskaźnika w projektach kompleksowych wyniósł 788 207,08 PLN, co pozwala wesprzeć 211 firm. Dla oszacowania celu pośredniego wskaźnika produktu posłużono się danymi rzeczywistymi z perspektywy 2014-2020 dotyczącymi tempa realizacji projektów (od podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową) w Działaniu 5.1, które wynosi średnio 1,5 roku. Biorąc pod uwagę harmonogram naboru wniosków a także zapotrzebowanie na tego rodzaju inwestycje oraz możliwości ich realizacji przez potencjalnych Beneficjentów przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w na przełomie roku 2017 i 2018 r., zatem pierwsze wartości wskaźnika z projektów zakończonych pojawią się w roku 2019.

Ad wskaźnika 2. Koszt jednostkowy wskaźnika został zweryfikowany na podstawie ogłoszonych i rozstrzygniętych naborów w perspektywie 2014-2020 i wyniósł 675 042,67 PLN, co pozwala zmodernizować energetycznie 764 budynki. Dla oszacowania celu pośredniego wskaźnika produktu posłużono się danymi rzeczywistymi dotyczącymi wdrażania Działań 5.2 *Efektywność energetyczna sektora publicznego* oraz 5.3 *Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego* dotyczącymi tempa realizacji projektów (od podpisania umowy do zakończenia realizacji projektu), które wynosi średnio 1,5 roku. Biorąc pod uwagę harmonogram naboru wniosków (pierwsze dwa nabory ogłoszono w 2016 oraz kolejne dwa w 2017 r.) przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w najpóźniej w 2017 r., zatem pierwsze wartości wskaźnika z projektów zakończonych pojawią się w roku 2019. Przedstawione powyżej założenia i szacowane wartości dla **wskaźników produktu** są szacunkowe i mogą zostać skorygowane po otrzymaniu ostatecznych wyników aktualizacji oceny *ex ante* instrumentów finansowych. W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych.

Cele pośrednie i końcowe dla wskaźników produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych.**

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wskaźniki produktu i powiązane z nim **KEW** obrazują projekty realizowane w ramach Priorytetów Inwestycyjnych 4b i 4c, których łączna alokacja stanowi 58,53% alokacji na OP 5. Projekty te będą realizowane w ramach kategorii interwencji: KI 13 (129 248 348EUR w 4c); KI 14 (18 091 813EUR); KI 16 (1 772 024EUR); KI 68 (41 839 961EUR); KI 69 (2 666 746EUR), KI 70 (1 280 952EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Zaproponowane **KEW** jak i **wskaźniki produktu** są kluczowe z punktu widzenia osiągnięcia celów szczegółowych OP 5 tj.: *Zwiększona efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach oraz Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym.*

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

IZ przygotowała harmonogram naboru projektów, który uwzględnia założenia dotyczące tempa wdrażania projektów. Zaplanowano, iż zostaną ogłoszone 4 konkursy: 1. w roku 2016 na 60% alokacji na PI 4b, 2. również w roku 2016 na 50% alokacji na PI 4c, 3. w roku 2017 na 50% alokacji PI 4c oraz 4. w roku 2018 na 40% alokacji na PI 4b. Biorąc pod uwagę prognozowany czas realizacji projektów (ok. 1,5 roku od momentu podpisania umowy) przewiduje się, iż w 2019 roku pojawią się pierwsze wartości **wskaźników produktu**, zaś wartość docelowa zostanie osiągnięta w roku 2021 dla PI 4b oraz 2022 dla PI 4c.

Kryteria wyboru projektów będą promowały te projekty, które będą zawierały wskaźniki produktu monitorowane w ramach wykonania a tym samym będą w największym stopniu przyczyniać się do realizacji celów pośrednich i końcowych.

IZ po każdym naborze wniosków, na podstawie list wniosków przyjętych do dofinansowania oraz list rezerwowych, będzie monitorować szacowany poziom realizacji **wskaźnika produktu** i powiązanego z nim **KEW** w poszczególnych latach i na tej podstawie podejmować niezbędne kroki w celu zagwarantowania osiągnięcia wartości celów pośrednich i końcowych.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należyte uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Ponadto uruchomienie środków w programie/ogłoszenie konkursów w PI a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. wydania przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych;

2. przyjęcia aktów prawnych dotyczących OZE (tj. przyłączenia mocy powstałej z odnawialnych źródeł energii do sieci), które mogą mieć wpływ na terminy ogłaszania konkursów.

Oś priorytetowa 6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ¹²	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ¹³
6	wskaźnik produktu		Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	233,69	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 29,62% alokacji OP 6.
6	wskaźnik produktu		Długość wybudowanej sieci wodociągowej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	245	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 35,95% alokacji OP 6.
6	wskaźnik produktu		Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	8	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 20,59% alokacji OP 6.
6	KEW		Wartość wskaźnika <i>Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	km	EFRR	Słabiej rozwinięte	153		IZ	KEW dla WP 1
6	KEW		Wartość wskaźnika <i>Długość wybudowanej sieci wodociągowej w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	km	EFRR	Słabiej rozwinięte	121		IZ	KEW dla WP 2
6	KEW		Wartość wskaźnika <i>Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	8		IZ	KEW dla WP 3

¹² Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

¹³ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

			ch umowach o dofinansowanie							
6	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	26 644 420	116 635 017	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykle lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Wyliczenia dotyczące KEW odnoszą się do pierwotnie wyliczonych wartości docelowych wskaźników (WP 1 = 320 km, WP2 = 245 km, WP 3 = 8 szt.). Dla oszacowania **KEW** posłużono się danymi historycznymi z RPO WL 2007-2013 dotyczącymi tempa wdrażania projektów (od ogłoszenia konkursu do zakończenia realizacji projektu) w Działaniu 6.1 (zakres wsparcia analogiczny do zaprojektowanego w PI 6b), które wynosiło średnio 2 lata i 4 miesiące. Po uwzględnieniu czynników tj. harmonogram ogłaszania konkursów oszacowano wartość KEW w 2018 r. w OP 6 na poziomie 47% wartości docelowej wskaźnika dotyczącego kanalizacji sanitarnej (153 km), na poziomie 49% wartości docelowej wskaźnika dotyczącego sieci wodociągowej (121 km) oraz na poziomie 100% wartości docelowej wskaźnika dotyczącego zakładów zagospodarowania odpadów (8 wspartych ZZO).

Przy wyliczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy oraz indykatorywny harmonogram naboru projektów. Dodatkowo w ramach rozstrzygniętych konkursów pod uwagę wzięto harmonogramy wydatków wykazane przez beneficjentów oraz złożone wnioski o płatność.

Wybrane **wskaźniki produktu** obejmują łącznie 99,93% alokacji na PI 6b, co stanowi 65,60% OP 6 oraz 68,84% alokacji na PI 6a co stanowi 20,58% alokacji na OP 6. Do oszacowania wartości celu końcowego wskaźników zostały wzięte pod uwagę dane faktyczne dotyczące wdrażania projektów w PI 6a i 6b.

Ad wskaźnika 1. Historyczny koszt jednostkowy wskaźnika został zweryfikowany w ogłoszonych i rozstrzygniętych w perspektywie 2014-2020 naborach wniosków i wyniósł 540 706,68 PLN, co gwarantuje w ramach PI wybudowanie 233,69 km kanalizacji sanitarnej. Do oszacowania wartości celu pośredniego posłużono się danymi dotyczącymi przewidywanego przez Beneficjentów tempa realizacji tego typu interwencji (od podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową), który wynosi średnio 2 lata i 4 miesiące. Biorąc pod uwagę harmonogram naboru wniosków oraz zapotrzebowanie na tego rodzaju inwestycje i możliwości ich realizacji przez potencjalnych Beneficjentów przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w 2016 r., zatem pierwsze wartości wskaźnika produktu pojawią się w roku 2019.

Ad wskaźnika 2. Historyczny koszt jednostkowy został zweryfikowany w ogłoszonych i rozstrzygniętych w perspektywie 2014-2020 naborach wniosków i po uwzględnieniu szacowanego poziomu dofinansowania inwestycji wynosi 626 112,19 PLN, co gwarantuje w ramach PI wybudowanie 245 km sieci wodociągowej. Do oszacowania wartości celu pośredniego posłużono się danymi dotyczącymi przewidywanego przez Beneficjentów tempa realizacji tego typu interwencji (od podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową), który wynosił średnio 2 lata i 4 miesiące. Biorąc pod uwagę harmonogram naboru wniosków oraz zapotrzebowanie na tego rodzaju inwestycje i możliwości ich realizacji przez potencjalnych Beneficjentów

przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w 2016 r., zatem pierwsze wartości wskaźnika produktu pojawią się w roku 2019.

Ad wskaźnika 3. Pierwotnie oszacowana wartość została skorygowana w naborach konkursowych i pozakonkursowych przeprowadzonych w perspektywie 2014-2020, w których rzeczywisty koszt jednostkowy wskaźnika wynosi: 10 984 112,71 PLN – co gwarantuje wsparcie 8 zakładów zagospodarowania odpadów (ZZO). Do oszacowania wartości celu pośredniego posłużono się planami dotyczącymi spełnienia warunkowości ex-ante w zakresie gospodarowania odpadami, w myśl którego podpisanie umowy na realizację projektu kluczowego będzie możliwe najwcześniej w 2016 r. Biorąc zaś pod uwagę historyczne dane dotyczące tempa realizacji tego typu interwencji (od podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową), który wynosił średnio 3 lata i 9 miesięcy przewiduje się, iż wartości wskaźnika produktu pojawią się najwcześniej w roku 2020.

W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych. Cele pośrednie i końcowe dla wskaźników produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych.**

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wskaźniki produktu i powiązane z nim **KEW** obrazują projekty realizowane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 6b oraz 6a, których alokacja stanowi 95,53% alokacji na OP 6. Projekty te będą realizowane w ramach kategorii interwencji: KI 17 (558 223 EUR); KI 18 (19 860 241 EUR), KI 20 (34 241 465 EUR); KI 21 (1 403 232EUR); KI 22 (29 360 941EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Zaproponowane **KEW** jak i **wskaźniki produktu** są kluczowe z punktu widzenia osiągnięcia celów szczegółowych OP 6 tj.: *realizacja zobowiązań akcesyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz sprawny system selektywnej zbiórki odpadów w oparciu o instalacje regionalne.*

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

IZ przygotowała harmonogram naboru projektów, który uwzględnia założenia dotyczące tempa wdrażania projektów. Zaplanowano, iż zostaną ogłoszone 2 konkursy: 1. w roku 2015 na 79% alokacji na PI 6b, 2. w roku 2017 na 21% alokacji na PI 6b. Biorąc pod uwagę prognozowany czas realizacji projektów (ok. 2 lata i 4 miesiące od momentu podpisania umowy) przewiduje się, iż w 2019 roku pojawią się pierwsze wartości **wskaźników produktu**, zaś wartość docelowa zostanie osiągnięta w roku 2022.

Kryteria wyboru projektów będą promowały te projekty, które będą zawierały wskaźniki produktu monitorowane w ramach wykonania a tym samym będą w największym stopniu przyczyniać się do realizacji celów pośrednich i końcowych. Ponadto realizacja projektu strategicznego w zakresie gospodarki odpadami

zostanie uruchomiona niezwłocznie po spełnieniu warunkowości ex-ante i będzie objęta „szczególnym nadzorem” ze strony IZ.

IZ po każdym naborze wniosków, na podstawie list wniosków przyjętych do dofinansowania oraz list rezerwowych, będzie monitorować szacowany poziom realizacji **wskaźników produktu** i powiązanych z nimi **KEW** w poszczególnych latach i na tej podstawie podejmować niezbędne kroki w celu zagwarantowania osiągnięcia wartości celów pośrednich i końcowych.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należyte uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Ponadto uruchomienie środków w programie/ogłoszenie konkursów w PI a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. wydania przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych.

2. przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej (*Usługi w ogólnym interesie gospodarczym w obszarze gospodarowania odpadami , Wsparcie na rekułtywację*),

3. aktualizacji Krajowego oraz wojewódzkiego planu gospodarowania odpadami, których załącznikami będą plany inwestycyjne zatwierdzone przez Ministra Środowiska (planowana data zakończenia aktualizacji - koniec 2016 roku).

Oś priorytetowa 7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ¹⁴	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ¹⁵
7	wskaźnik produktu		Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	92	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 58,45% alokacji OP 7.
7	wskaźnik produktu		Liczba wspartych obiektów w miejscach dziedzictwa naturalnego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	35	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 11,52% alokacji OP 7.
7	KEW		Wartość wskaźnika <i>Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	40		IZ	KEW dla WP1.
7	KEW		Wartość wskaźnika <i>Liczba wspartych obiektów w miejscach dziedzictwa naturalnego w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	12		IZ	KEW dla WP2.
7	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	15 064 508	85 906 004	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów

¹⁴ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

¹⁵ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Wyczenia dotyczące KEW odnoszą się do pierwotnie wyliczonych wartości docelowych wskaźników (WP 1 = 61 szt., WP2 = 20 szt.). Dla oszacowania **KEW** posłużono się danymi historycznymi z RPO WL 2007-2013 dotyczącymi tempa wdrażania projektów (od ogłoszenia konkursu do zakończenia realizacji projektu) w Działaniu 7.1 (zakres wsparcia analogiczny do zaprojektowanego w PI 6c), które wynosiło średnio 3 lata i 7 miesięcy. Po uwzględnieniu czynników tj. harmonogram ogłaszania konkursów (przy założeniu, że środki zostaną uruchomione bez zbędnej zwłoki od momentu ogłoszenia wszystkich niezbędnych aktów prawnych) oszacowano wartość KEW w 2018 r. w OP 7 na poziomie 65% wartości docelowej wskaźnika produktu 1. (40 obiektów zasobów kultury) oraz na poziomie 60% wartości docelowej wskaźnika produktu 2. (12 obiektów dziedzictwa naturalnego).

Przy wyczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy oraz indykatorywny harmonogram naboru projektów. Dodatkowo w ramach rozstrzygniętych konkursów pod uwagę wzięto harmonogramy wydatków wykazane przez beneficjentów oraz złożone wnioski o płatność.

Wybrany **wskaźnik produktu nr 1** obejmuje 83,48% alokacji na PI 6c, co stanowi 58,45% alokacji na OP 7. Historyczny koszt jednostkowy został zweryfikowany w konkursach ogłoszonych w roku 2015 i 2016 i po uwzględnieniu poziomu dofinansowania oraz zgłoszonych projektów strategicznych wynosi 1 996 645,30 PLN, co pozwala w ramach PI na wsparcie 92 obiektów zasobów kultury. Biorąc pod uwagę harmonogram naboru wniosków a także zapotrzebowanie na tego rodzaju inwestycje oraz możliwości ich realizacji przez potencjalnych Beneficjentów przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w 2017 r. Zatem uwzględniając średni czas realizacji projektów tego typu (od momentu podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową), który wynosi 2 lata i 4 miesiące pierwszych wartości wskaźnika produktu należy się spodziewać w roku 2020. W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych.

Cele pośrednie i końcowe dla wskaźnika produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych.**

Wybrany **wskaźnik produktu nr 2** obejmuje 16,45% alokacji na PI 6c, co stanowi 11,52% alokacji na OP 7. Historyczny koszt jednostkowy wskaźnika został zweryfikowany w konkursach ogłoszonych w roku 2015 i 2016 i po uwzględnieniu poziomu dofinansowania oraz zgłoszonych projektów strategicznych wynosi 1 034 199,12 PLN, co pozwala w ramach PI na wsparcie 35 obiektów w miejscach dziedzictwa naturalnego. Biorąc pod uwagę harmonogram naboru wniosków a także zapotrzebowanie na tego rodzaju inwestycje oraz możliwości ich realizacji przez potencjalnych Beneficjentów przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w 2017 r. Zatem uwzględniając średni czas realizacji projektów tego typu (od momentu podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową), który wynosi 2 lata i 4 miesiące pierwszych wartości wskaźnika produktu należy się spodziewać w roku 2020. W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych.

Cele pośrednie i końcowe dla wskaźnika produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych.**

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wskaźniki produktu i powiązane z nimi **KEW** obrazują projekty realizowane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 6c, którego alokacja stanowi 99,93% alokacji na PI 6c (alokacja na projekty realizujące

wskaźniki stanowi zaś 69,97% alokacji na OP 7). W PI 6c projekty będą wspierane w ramach kategorii interwencji: KI 91 (6 019 077EUR), KI 92 (2 392 853 EUR) oraz KI 94 (42 681 191 EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Zaproponowane **KEW** jak i **wskaźniki produktu** są kluczowe z punktu widzenia osiągnięcia celów szczegółowych OP 7 tj.: *Zwiększona dostępność zasobów dziedzictwa kulturowego i naturalnego regionu.*

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

IZ przygotowała harmonogram naboru projektów, który uwzględnia założenia dotyczące tempa wdrażania projektów. Zaplanowano, iż zostaną ogłoszone dwa konkursy w kategorii obiektów kultury w roku 2016 na łącznie 55% alokacji na PI 6c (100% alokacji w tej kategorii). Biorąc pod uwagę prognozowany czas realizacji projektów (ok. 2 lata i 4 miesiące od momentu podpisania umowy) przewiduje się, iż w 2020 roku pojawią się pierwsze wartości **wskaźnika produktu nr 1**, zaś wartość docelowa zostanie osiągnięta w roku 2023. Z kolei dla kategorii dziedzictwa naturalnego zaplanowano jeden konkurs w roku 2015 na 5% alokacji na PI 6c oraz kolejny konkurs w roku 2017 na 6% alokacji na PI 6c (razem 100% alokacji w tej kategorii). Biorąc pod uwagę prognozowany czas realizacji projektów (ok. 2 lata i 7 miesięcy od momentu podpisania umowy) oraz realizację projektów strategicznych przewiduje się, iż w 2021 roku pojawią się pierwsze wartości **wskaźnika produktu nr 2**, zaś wartość docelowa zostanie osiągnięta w roku 2023.

Kryteria wyboru projektów będą promowały te projekty, które będą zawierały wskaźniki produktu monitorowane w ramach wykonania a tym samym będą w największym stopniu przyczyniać się do realizacji celów pośrednich i końcowych.

IZ po każdym naborze wniosków, na podstawie list wniosków przyjętych do dofinansowania oraz list rezerwowych, będzie monitorować szacowany poziom realizacji **wskaźników produktu** i powiązanych z nim **KEW** w poszczególnych latach i na tej podstawie podejmować niezbędne kroki w celu zagwarantowania osiągnięcia wartości celów pośrednich i końcowych.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należyte uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;

- 2) czynniki które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Ponadto uruchomienie środków w programie/ogłoszenie konkursów w PI a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. wydania przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych;

2. przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej (*pomoc publiczna w sektorze kultury i dziedzictwa kulturowego*).

Oś priorytetowa 8 Mobilność regionalna i ekologiczny transport

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ¹⁶	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ¹⁷
8	wskaźnik produktu	CO 14	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	EFRR	Słabiej rozwinięte	30	300	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 83,24% alokacji OP 8.
8	KEW		Wartość wskaźnika <i>Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	km	EFRR	Słabiej rozwinięte	150		IZ	KEW dla WP
8	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	61 452 456	318 860 048	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykle lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Dla oszacowania **KEW** posłużono się danymi historycznymi z RPO WL 2007-2013 dotyczącymi tempa wdrażania projektów w Działaniu 5.1 i 5.2 (zakres wsparcia analogiczny do zaprojektowanego w PI 7b), który wynosił średnio 2 lata i 3 miesiące dla procedury konkursowej (od momentu ogłoszenia naboru wniosków do zakończenia realizacji projektu) zaś 2 lata samej realizacji projektów w trybie pozakonkursowym. Po uwzględnieniu czynników tj. wstępny indykatywny harmonogram ogłaszania konkursów (przy założeniu, że środki zostaną uruchomione bez zbędnej zwłoki od momentu ogłoszenia wszystkich niezbędnych aktów prawnych) oraz stopień zaawansowania projektów strategicznych oszacowano wartość KEW w 2018 r. w na poziomie 50% wartości docelowej wskaźnika produktu (150 km).

¹⁶ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

¹⁷ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

Przy wyliczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy oraz indykatorywny harmonogram naboru projektów. Z uwagi na pozakonkursowy tryb wyboru projektów w PI 7b przewiduje się, iż umowy będą podpisywane stopniowo w kolejnych latach. Dodatkowo w ramach podpisanych umów wzięto harmonogramy wydatków wykazane przez beneficjentów oraz złożone wnioski o płatność.

Wybrany **wskaźnik produktu** obejmuje 100% alokacji na PI 7b, co stanowi 83,24% alokacji na OP 8. Historyczny koszt jednostkowy zweryfikowano na podstawie realizowanych projektów strategicznych i wynosi 3 236 512,12 PLN, co gwarantuje w ramach PI przebudowę i modernizację 300 km dróg. Do oszacowania wartości celu pośredniego wykorzystano dane historyczne na temat tempa wdrażania i realizacji projektów tego typu w poprzedniej perspektywie finansowej (średnio 2 lata i 3 miesiące dla procedury konkursowej - od momentu ogłoszenia naboru wniosków do zakończenia realizacji projektu, zaś 2 lata samej realizacji projektów w trybie pozakonkursowym). Biorąc pod uwagę harmonogram ogłaszania delegowanych aktów prawnych oraz stopień zaawansowania prac nad projektami strategicznymi przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w 2016 r., zatem pierwszych wartości wskaźnika należy spodziewać się w roku 2018 na poziomie 10%, tj. 30 km dróg. W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych.

Cele pośrednie i końcowe dla wskaźnika produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych.**

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wskaźnik produktu i powiązany z nim **KEW** obrazują projekty realizowane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 7b, którego alokacja stanowi 83,24% alokacji na OP 8. W PI 7b projekty będą wspierane w ramach kategorii interwencji KI 34 (225 614 285 EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Zaproponowany **KEW** jak i **wskaźnik produktu** są kluczowe z punktu widzenia osiągnięcia celów szczegółowych OP 8 tj.: *Zwiększona dostępność drogowa w regionie.*

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

IZ przygotowała wstępny indykatorywny harmonogram podpisywania umów dla projektów strategicznych, wg którego co roku począwszy od roku 2016 będą przybywać nowe zobowiązania. Szacuje się, iż wartość docelowa **wskaźnika produktu** zostanie osiągnięta w roku 2022.

Wszystkie projekty strategiczne zostaną objęte szczególną opieką i nadzorem, w celu monitorowania postępów ich przygotowania a następnie realizacji.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należyte uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Ponadto uruchomienie środków w programie/ogłoszenie konkursów w PI a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. wydania przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych.

Oś priorytetowa 9 Rynek pracy

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023) ¹⁸			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ¹⁹
							M	K	O	M	K	O		
9	Wskaźnik produktu	COO 1	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięte	3558	5338	8896	18 029	20 901	38 930	System informatyczny SL 2014	
9	Wskaźnik produktu	8.7.2	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięte	-	-	2 442	-	-	7 259	System informatyczny SL 2014	
9	Wskaźnik postępu finansowego	8.8.3	Kwota wydatków EFS certyfikowanych do Komisji Europejskiej	EUR	EFS	Słabiej rozwinięte	42 103 951			278 434 845			System informatyczny SL 2014	Wartość pośrednia na koniec 2018 r. i końcowa na koniec 2023 r.

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

¹⁸ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

¹⁹ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

Podczas szacowania wartości docelowych wskaźników produktu wykorzystano m.in. doświadczenie z wdrażania oraz monitorowania PO KL 2007-2013 w zakresie: harmonogramów ogłaszania konkursów, specyfiki grupy docelowej. Ponadto uwzględniono wnioski z badań ewaluacyjnych zrealizowanych na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego oraz innych instytucji.

Na etapie renegocjacji programu, po analizie stanu osiągnięcia wskaźników na koniec 2018 r. na podstawie realizowanych umów określono nowe koszty jednostkowe w Działaniach uzyskując w ten sposób 18 518 PLN/osobę w Działaniu 9.1 oraz 15 738 PLN w ramach Działania 9.2 dla form określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, za wyjątkiem formy w postaci dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, dla której określono koszt jednostkowy na poziomie 30 000 PLN/os. Obecnie, w związku z pandemią COVID-19 niezbędne jest ponowne oszacowanie wartości docelowych wskaźników.

Wartość docelową wskaźnika oszacowano sumując wartość osiągniętą dotychczas oraz szacunkową wartość możliwą do osiągnięcia z pozostałych w Działaniu 9.1 i 9.2 środków. Z dotychczas zakontraktowanych i realizowanych projektów wartość wskaźnika osiągnięta w Działaniu 9.1 i 9.2 wynosi 28 625 osób. Wartość środków pozostała do zakontraktowania w ramach działania 9.1 i 9.2 została pomniejszona o środki zaplanowane na realizację działań związanych z przeciwdziałaniem panującej w Polsce pandemii COVID-19 i wsparciem przedsiębiorstw wszelkiego rodzaju oraz organizacji pozarządowych działających na terenie województwa, a tym samym zatrudnionych w tych podmiotach pracowników

W Działaniu 9.1 szacowaną wartość dodatkową uzyskano dzieląc wartość pozostałej do zakontraktowania alokacji przez koszt jednostkowy uzyskując w ten sposób 864 osoby. Następnie uwzględniając sytuację szczególną, w której znaleźli się Wnioskodawcy i uczestnicy projektów, w tym ograniczenia związane z wdrażaniem w kraju programem przeciwdziałania COVID-19 (m.in. ograniczenia w przemieszczaniu się, ograniczenia dotyczące liczby osób gromadzących się, ograniczenia związane z opieką i edukacją) oraz możliwością przeznaczenia części kosztów projektów na ochronę osób uczestniczących w projekcie założono, iż szacowane wartości wskaźników obarczone są dużym ryzykiem ich nieosiągnięcia. Przyjęto w Działaniu 9.1 ryzyko na poziomie 15%. Oszacowano ostatecznie, iż liczba osób objętych wsparciem wyniesie 734 osoby. Następnie dokonano podziału na osoby bierne zawodowo i bezrobotne, uwzględniając zapisy kryteriów wyboru projektów dla konkursu ogłaszanego w 2019 r. (min. 20% uczestników projektu stanowią osoby bierne zawodowo) uzyskując w ten sposób 587 osób bezrobotnych.

W przypadku Działania 9.2 pozostałą do zakontraktowania alokację (pomniejszoną o środki na walkę z COVID-19) podzielono na działania związane z realizacją wsparcia w postaci dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, na które po dokonaniu analizy popularności wsparcia kierowanego do osób bezrobotnych, przeznaczono 50% alokacji oraz na pozostałe formy wsparcia. Na podstawie wyżej wskazanych wartości oszacowano, iż w ramach dostępnych środków możliwe będzie objęcie wsparciem 9 718 osób bezrobotnych. Następnie, jak w przypadku Działania 9.1 założono ryzyko w wysokości 5% w odniesieniu do działań związanych z rozpoczęciem działalności gospodarczej oraz 30% w odniesieniu do pozostałych działań. W przypadku środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej założono mniejszy poziom ryzyka z uwagi na fakt, iż ta forma, oprócz tego, iż cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem, nie wymaga realizacji w wsparcia w formie grupowej i w mniejszym stopniu obciążona jest obostrzeniami. Łącznie w ramach Działania 9.2 daje to 9 718 osób.

Podziału grupy osób wg płci dokonano przyjmując 50% K i M w działaniu 9.1 i 9.2 oraz 60% M i 40% K w przypadku środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Łączna wartość docelowa wskaźnika dla PI 8i wynosi 38 930 osób.

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Działań komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec 2011 roku w ramach Działania 6.1 liczba osób bezrobotnych, które rozpoczęły udział w projektach wynosiła 48 681, co stanowiło 91,31% ogółu osób, które rozpoczęły udział w ramach Działania 6.1 PO KL. Jednak nie można założyć podobnych proporcji w odniesieniu do PI 8i w ramach RPO 2014-2020 na rok 2018, ponieważ w ramach Działania 6.1 PO KL realizowano szereg działań niezwiązanych z subsydiowanym zatrudnieniem. Zdecydowaną większość

stanowiły projekty szkoleniowe oraz zakładające udzielanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej (Poddziałanie 6.1.3 PO KL).

OPIS PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ I CZYNNIKÓW, JAKIE MIAŁY WPŁYW NA WARTOŚĆ DOCELOWĄ

1. dane historyczne

- *Typ beneficjenta* - Poddziałanie 6.1.1 PO KL - głównie podmioty komercyjne
- *Rodzaj instrumentu / forma wsparcia*: staż, zatrudnienie subsydiowane, szkolenia
- *Poziom danych*: dane regionalne
- *Wielkość próby*: 20 projektów – procedura konkursowa
- *Przeciętna wartość projektów*: 883 392,20 PLN

2. sytuacja i trendy społeczno-gospodarcze/inne uwarunkowania

Informacje dotyczące bieżącej perspektywy finansowej na lata 2007 - 2013

Jednym z najbardziej negatywnych skutków zmian, jakie zaszły w Polsce w związku z transformacją systemową jest zjawisko długotrwałego bezrobocia. Skala długotrwałego bezrobocia jest znacząca zarówno w województwie lubelskim, jak i w całym kraju. Do głównych przyczyn tego zjawiska zaliczyć można zmniejszenie wielkości podaży pracy przy jednoczesnym zwiększeniu efektywności zatrudnienia oraz zwiększeniu wymagań pracodawców dotyczących kwalifikacji pracowników. Ponadto duży wpływ na skalę długotrwałego bezrobocia ma niedostosowany do potrzeb lokalnego rynku system edukacyjny. Aby przeciwdziałać bezrobociu oraz zapobiegać jego negatywnym skutkom urzędy pracy poprzez tzw. „aktywne formy” prowadzą politykę interwencyjną na rynku pracy, która zmierza do wspierania i tworzenia nowych miejsc pracy dla bezrobotnych oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób mających trudności w znalezieniu pracy.

W końcu czerwca 2014 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było **118 755 bezrobotnych**. W stosunku do czerwca 2013 r. liczba osób bezrobotnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 7,6%.

W końcu czerwca 2014 r. w powiatowych urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było **57 044 kobiety**, stanowiły one 48,0% ogółu bezrobotnych.

Na koniec czerwca 2014 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego **75 009** (50,7% stanowiły kobiety) osób pozostawało w ewidencji urzędów pracy długotrwale, stanowiły one 63,2% ogółu populacji. Najliczniejszą grupę wiekową wśród zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych stanowiły osoby w wieku od 25 do 34 lat (33,2%) oraz od 35 do 44 lat (21,6%). Najmniej było osób starszych od 60 do 64 lat – 4%. Na koniec II kwartału 2014 r. pod względem poziomu wykształcenia najliczniejszą kategorię w omawianej subpopulacji stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym - 26,5% oraz gimnazjalnym i niższym – 26,4%. Najmniej było osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 11,18%. Pod względem stażu pracy w ewidencji długotrwale bezrobotnych dominowały osoby, które nie posiadały stażu pracy (26,6%).

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku w ramach Priorytetu VI PO KL - 21109 osób długotrwale bezrobotnych zakończyło udział w projektach, co stanowi 31,6% ogółu osób (66 891). Ponadto w ramach Priorytetu VI PO KL osiągnięto wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w grupie osób długotrwale bezrobotnych na poziomie 64,10% (tj. spośród 6 977 osób długotrwale bezrobotnych, które zakończyły udział w projekcie 4 472 osoby znalazły lub kontynuują zatrudnienie).

Zgodnie z *Podręcznikiem wskaźników PO KL 2007-2013* za osoby długotrwale bezrobotne uważa się osoby, które spełniają kryteria wymagane zgodnie z definicją *Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* tj. bezrobotny długotrwale to bezrobotny pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy (na podst. Art. 2 pkt. 5) *Ustawy - Dz. U. 2004 Nr 99 poz. 1001 z póź. zm.*(tekst jednolity: Dz. U. z 2008 Nr 69, poz. 415 z późn. zm.).

Zmiana definicji wskaźnika w perspektywie finansowej 2014-2020

Definicja wskaźnika *Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (C)* - Status na rynku pracy jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie.

Definicja osoby bezrobotnej – *osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Definicja uwzględnia osoby zarejestrowane jako bezrobotne zgodnie z krajowymi definicjami, nawet jeżeli nie spełniają one wszystkich trzech kryteriów.*

Sformułowania zapisane kursywą są identyczne z definicją Eurostat dla Polityki Rynku Pracy. Definicja uwzględnia zarówno osoby bezrobotne w rozumieniu badania aktywności ekonomicznej ludności (LFS) jak i osoby zarejestrowane jako bezrobotne.

Definicja pojęcia „długotrwale bezrobotny” różni się w zależności od wieku:

- Młodzież (<25 lat) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 6 miesięcy (>6 miesięcy).

- Dorośli (25 lat lub więcej) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy).

Definicja opracowana na podstawie: Eurostat, baza danych Polityki Rynku Pracy (LMP).

Wnioski z raportu badania ewaluacyjnego pn. ***Badanie skuteczności wsparcia realizowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL 2007-2013*** zrealizowanego na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego przez PAG Uniconsult:

- **Efekty pół roku po udzieleniu wsparcia**

- Niepracujący w momencie przystąpienia do projektu

Jeśli chodzi o status w momencie przystąpienia do projektu, to osobami które najczęściej znajdowały pracę okazały się osoby zarejestrowane jako bezrobotne przez krócej niż rok oraz mężczyźni zarejestrowani jako poszukujący pracy. **Szansę znalezienia pracy obniżało u wszystkich zarówno długotrwale bezrobocie, brak zarejestrowania w urzędzie pracy – szczególnie u osób niepełnosprawnych.** Również u kobiet bycie zarejestrowaną jako szukająca pracy wiązało się z takim efektem. Niższe prawdopodobieństwo posiadania pracy miały też osoby z prawem do zasiłku rodzinnego ale bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych. Z kolei posiadane doświadczenie zawodowe zwiększało szansę znalezienia pracy.

Pośród osób niepracujących 44% skierowanych zostało na staż. Jest to główna forma wsparcia z której korzystają osoby młode do 24 roku życia (61%), bez doświadczenia (53%) lub z zaledwie 2 letnim doświadczeniem zawodowym (55%). Na staże są również kierowane osoby po 50 roku życia (37%).

Kierowane są na nie częściej młode kobiety (64%) niż mężczyźni (57%), osoby z wykształceniem co najmniej średnim, zamieszkałe w miastach.

Staż są jedną z lepiej ocenianych form wsparcia – zdecydowana większość uznaje je za raczej (32%) lub bardzo pomocne (60%). Sześć miesięcy po projekcie pracuje 42% osób, które skorzystały ze stażu.

Udział osób niepracujących, które podjęły pracę w 6 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie,

w łącznej liczbie osób, które wsparto w 2013 r.:

Priorytet VI: Ogółem - 52%

Priorytet VI: Osoby w wieku 15-24 – 51%

Priorytet VI: Osoby w wieku 50-64 – 38%

Priorytet VI: Osoby niepełnosprawne – 39%

Priorytet VI: Osoby długotrwale bezrobotne – 41%

Priorytet VI: Osoby z obszarów wiejskich – 48%

Wnioski z raportu badania ewaluacyjnego pn. **Ocena efektywności form wsparcia oferowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL** zrealizowanego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego przez PSDB Sp. z o.o.:

- Względnie niski udział osób długotrwale bezrobotnych (co trzeci z bezrobotnych przystępujących do projektu miał status długotrwale bezrobotnego) wśród uczestników projektów (znacznie niższy niż np. udział długotrwale bezrobotnych w strukturze bezrobocia w woj. lubelskim).

Rekomendacja

Pożądanym jest zapewnienie w projektach odpowiedniego udziału osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy celem skoncentrowania pomocy na najbardziej potrzebujących, a jednocześnie mając na uwadze minimalizację efektu jałowego biegu.

Sposób wdrożenia

W przyszłym okresie programowania niezależnie od przyjętych wskaźników na poziomie programu operacyjnego warto przyjąć zestaw dodatkowych wskaźników, które uwzględniałyby specyfikę regionalnego / lokalnych rynków pracy i które byłyby równolegle monitorowane ze wskaźnikami dla danego programu operacyjnego.

Należałoby zweryfikować udział w projektach innych grup defaworyzowanych na rynku pracy lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, które niekoniecznie są objęte sprawozdawczością PO KL (np. osoby bezrobotne samotnie wychowujące dzieci, imigranci itp.). Należałoby również przeanalizować jakie ewentualnie „nowe grupy” wymagają szczególnego wsparcia w regionie w związku z nowymi czynnikami / okolicznościami sprzyjającymi wykluczeniu społecznemu i zawodowemu (np. osoby powracające do Polski z emigracji zarobkowej).

W procedurach kontroli projektów, zasadnym jest opracowanie ścieżki identyfikacji ewentualnych przypadków creamingu tj. formalnego lub nieformalnego utrudniania dostępu do wsparcia osób, które mają mniejsze szanse powrotu na rynek pracy.

Baza STRATEG – województwo lubelskie

Czas pozostawania bez pracy (miesiące) – rok 2012 – 14,2

Przeciętny czas poszukiwania pracy obliczany jest jako suma wszystkich długości czasów poszukiwania pracy (deklarowanych przez osoby bezrobotne; w miesiącach) przez liczbę osób bezrobotnych.

Metodologia:

Dane pochodzą z reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności. Badanie przeprowadzane jest w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych powyżej 3 miesięcy, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy.

Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania.

Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do aktywnych zawodowo zaliczono osoby pracujące i bezrobotne. Za bezrobotne uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi;
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie nie dłuższym niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Liczba osób bezrobotnych wg BAEL (tys.) – rok 2012 – 111,0

Liczba osób w wieku 15-74 lata pozostających bez pracy, aktywnie poszukująca pracy i gotowa podjąć pracę.

Metodologia:

Dane pochodzą z reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności. Badanie przeprowadzane jest w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału (w każdym z 13 tygodni kwartału badana jest 1/13 część kwartalnej próby mieszkań). Wyniki badań kwartałów przeliczane są na dane przeciętne w roku. Badaniem objęte są osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badaniem nie są objęte osoby przebywające poza gospodarstwem domowym (np. przebywały za granicą lub w gospodarstwach zbiorowego zakwaterowania) 12 miesięcy lub więcej. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie.

Do bezrobotnych zostały zaliczone osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono również osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Dane badania BAEL dla 2010-2012 nie są w pełni porównywalne z danymi dla lat poprzednich, ponieważ:

- wyniki badania BAEL są uogólniane na populację generalną przy zastosowaniu danych o ludności Polski w wieku 15 lat i więcej, pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie wyników spisów powszechnych – dla lat 2003-2009 na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, a dla lat 2010-2012 na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011,
- od III kwartału 2012 wprowadzono zmiany metodologiczne, mające na celu dostosowanie populacji objętej badaniem do zaleceń Eurostatu.
- poza zakresem badania, pozostają osoby przebywające poza gospodarstwem domowym, tj. za granicą lub w gospodarstwach zbiorowego zakwaterowania, 12 miesięcy lub więcej (do II kwartału 2012 r. było to powyżej 3 miesięcy).

Dane przeciętne w roku dla lat 2010-2012 zostały przeliczone i zachowują porównywalność.

W ramach wskaźnika „Liczba osób, które zakończyły udział w projekcie – ogółem”:

3. sposób szacowania wartości wskaźnika

Dane historyczne z KSI SIMIK 2007-2013

- koszt szkolenia osób długotrwale bezrobotnych oszacowany został na podstawie Priorytetu VI PO KL (Poddziałanie 6.1.1) w projektach zakończonych - koszt na osobę od 5 151 PLN do 15 926 PLN, średnio **7 743 PLN**.

- w ramach wskaźnika „Liczba osób, które zakończyły udział w projekcie – ogółem”:

Staż/subsydia w Poddziałaniu 6.1.1 (ze szkoleniami) od 3 917 do 40 273 PLN średnio na osobę (uczestnika projektu): 10 450 PLN

- w ramach wskaźnika " Liczba osób, które zakończyły udział w projekcie - ogółem" w:
Poddziałanie 6.1.3 w projektach niezakończonych koszt na osobę wahał się od 7 234 PLN do 10 976 PLN, średnio 8 116 PLN

WYLICZENIA:

Warianty

1. KSI - Staż/subsydia w Poddziałaniu 6.1.1 (ze szkoleniami) od 3 917 do 40 273 PLN średnio na osobę (uczestnika projektu): **10 450 PLN**

2. Staż + szkolenia
988,40 PLN (stawka MPiPS 1 września 2013) + 30% pochodne = 1 284,92 PLN

6 m-cy x 1 284,92 PLN = 7 709,52 PLN

dojazdy (150,00 PLN/m-c) - 6 m-cy x 150,00 PLN = 900,00 PLN

badania – 100,00 PLN

łącznie wartość stażu = 8 709,52 PLN

Staż (6 m-cy) 9 000,00 PLN + szkolenie 7 743 PLN = **16 743 PLN**

3. Prace interwencyjne + szkolenie
1 600,00 PLN (stawka MPiPS 1 września 2013)

1 600,00 PLN + 30% = 2 080,00 PLN

12 m-cy x 2 080,00 PLN = 24 960,00 PLN

Prace interwencyjne (12 m-cy) 24 960,00 PLN + 7 743 PLN = **32 703,00 PLN**

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowaniu ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

I. 60% SUBSYDIA I SZKOLENIA (bez dotacji)

Suma warianty 1-3: 59 896 PLN / 3 warianty = 19 965,33 PLN

Koszt jednostkowy 19 965,33 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **21 185,45 PLN**

155 939 663,45 PLN / 21 185,45 PLN = 7 361 osób

II. 40% SZKOLENIA

Koszt jednostek dot. szkoleń 7 743 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **8 216,19 PLN**

103 959 755,65 PLN / 8 216,19 PLN = 12 653 osoby

Wartość docelowa: 20 014 osób

12 653 osoby (szkolenia) + 7 361 osób (wariant 1-3 Subsydia +szkolenia) = 20 014 osób

Proporcje podziału środków:

60% SUBSYDIA I SZKOLENIA – 155 939 663,45 PLN

40% SZKOLENIA – 103 959 755,65 PLN

Alokacja na PI 8.i wynosi 109 692 951,76 Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

341 972 946,17 PLN

w tym 75% alokacji przeznaczonych na realizację wskaźnika tj. 259 899 439,10 PLN

pozostałe środki zostały przeznaczone na:

5% na osoby bierne zawodowo

20% na rolników

Wskaźnik *Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie.*

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 określono wartość docelową oraz pośrednią dla wskaźnika produktu Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie w ramach priorytetu inwestycyjnego 8i i 8iii.

W związku z proponowanymi zmianami w Programie tj. przeznaczeniem części środków alokowanych na Działanie 9.2 na realizację wsparcia w postaci udzielania środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej przez powiatowe urzędy pracy uwzględniono ten fakt przy obliczaniu wartości wskaźnika. Programując wsparcie przyjęto założenie, iż ok 20% alokacji z PI 8i zostanie przeznaczone na bezzwrotne dotacje w Działaniu 9.2.

Na etapie realizacji Programu dokonano analizy wdrażania Działania 9.3 i stwierdzono, że zapotrzebowanie na wsparcie w formie dotacji bezzwrotnej na rozpoczęcie działalności gospodarczej w województwie lubelskim jest większe niż pierwotnie zakładano. Przeanalizowano dotychczas ogłoszony konkurs pod kątem liczby złożonych wniosków, wniosków, które pozytywnie przeszły ocenę merytoryczną oraz podpisane umowy. Mając na uwadze wysokie zapotrzebowanie na przedmiotową formę wsparcia zaproponowano zwiększenie środków na Działanie 9.3, a tym samym zwiększenie wartości docelowej i pośredniej wskaźnika.

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Działań komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec 2011 roku w ramach Działania 6.2 liczba osób, które uzyskały środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej wynosi 1 097 osób, co stanowi 83,71% ogółu osób, które rozpoczęły udział w ramach Działania 6.2 PO KL. Jednak nie można założyć podobnych proporcji w odniesieniu do PI 8iii w ramach RPO 2014-2020 na rok 2018, z uwagi na założenie równomiernego podziału środków.

OPIS PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ I CZYNNIKÓW, JAKIE MIAŁY WPŁYW NA WARTOŚĆ DOCELOWĄ

1. dane historyczne

- *Typ beneficjenta* - Działanie 6.2 PO KL - głównie podmioty komercyjne, Poddziałanie 6.1.3 PO KL – podmioty publiczne, Poddziałanie 8.1.2 PO KL – podmioty komercyjne i podmiot publiczny
- *Rodzaj instrumentu / forma wsparcia*: dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej (Działanie 6.2 PO KL i Poddziałanie 8.1.2 PO KL wysokość dotacji do 40 tys. PLN, Poddziałanie 6.1.3 PO KL wysokość dotacji 6 x przeciętne wynagrodzenie), szkolenie, doradztwo
- *Poziom danych*: dane regionalne
- *Wielkość próby*: Działanie 6.2 PO KL - 41 projektów, Poddziałanie 6.1.3 PO KL - 21 projektów (umowy ramowe), Poddziałanie 8.1.2 PO KL – 3 projekty
- *Przeciętna wartość projektów*: Działanie 6.2 PO KL - 1 816 927,35 PLN, Poddziałanie 6.1.3 PO KL - 18 949 982,14 PLN (umowy ramowe), Poddziałanie 8.1.2 PO KL – 6 156 314,15 PLN

2. sytuacja i trendy społeczno-gospodarcze/inne uwarunkowania

W końcu czerwca 2014 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było **118 755 bezrobotnych**. W stosunku do czerwca 2013 r. liczba osób bezrobotnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 7,6%.

Według stanu na 30 czerwca 2013 r. w rejestrze REGON zaewidencjonowanych było 168 291 podmiotów. W odniesieniu do końca roku poprzedniego liczba podmiotów gospodarki narodowej w województwie lubelskim wzrosła o 2 264. Wśród zarejestrowanych w województwie podmiotów gospodarczych ponad 95% (161 217) stanowią mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające do 9 osób). W strukturze przedsiębiorstw województwa dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (około 76%), spółki handlowe stanowią 6,1 % a spółdzielnie zaledwie 0,7 % wszystkich podmiotów gospodarczych województwa. Według danych na dzień 30 czerwca 2013 r. w rejestrze REGON widnieją 1 324 nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej – tj. o 185 podmiotów mniej niż na koniec roku 2012. Wśród podmiotów rozpoczynających działalność gospodarczą przeważały osoby fizyczne - ponad 88 %. Liczba wyrejestrowanych podmiotów na koniec pierwszego półrocza 2013 roku wyniosła 704.

Również udział firm małych i średnich w strukturze przedsiębiorstw jest znacznie wyższy niż średnia krajowa – jest to jedna z przyczyn niskiej innowacyjności przemysłu. Ok. 60 % przedsiębiorstw na Lubelszczyźnie opiera swoją działalność na nisko zaawansowanych technologiach. Czynnikiem ten przyczynia się do zacofanej struktury gospodarki.

Należy mieć na uwadze, że Lubelszczyzna jest uznawana za region słabo rozwinięty o niskiej dynamice wzrostu PKB. Przyczyn tej sytuacji można doszukiwać się w fakcie, iż województwo lubelskie uznawane jest za region stagnacyjny – charakteryzujący się brakiem miast metropolitalnych, brakiem atrakcyjnego przemysłu oraz „syndromem niedostatecznego rozwoju.”

Według danych zamieszczonych w *Bilansie Kapitału Ludzkiego* w skali kraju 13% mężczyzn i 8% kobiet prowadzi swoją działalność gospodarczą. Z danych zamieszczonych w BKL wynika, że osoby prowadzące własną działalność gospodarczą należą do grupy osób najpóźniej wycofujących się z rynku pracy.

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku:

- w ramach Priorytetu VI PO KL:

- 11 694 osoby otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym 3 394 osoby długotrwale bezrobotne tj. 29,0% ogółu

- utworzono 11 717 miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym 3 463 dla osób długotrwale bezrobotnych

- wskaźnik efektywności zatrudnieniowej osiągnięto na poziomie 69,25% (tj. spośród 16 426 osób, które zakończyły udział w projekcie 11 375 osób znalazło lub kontynuuje zatrudnienie).

- w ramach Priorytetu VIII PO KL:

- 253 osoby otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej,

- utworzono 308 miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej

Wnioski z raportu badania ewaluacyjnego pn. *Badanie skuteczności wsparcia realizowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL 2007-2013* zrealizowanego na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego przez PAG Uniconsult:

- **Efekty pół roku po udzieleniu wsparcia**

- Niepracujący w momencie przystąpienia do projektu

W ciągu pół roku po zakończeniu swojego udziału w projekcie pracuje 30% bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo wspieranych w projektach komponentu regionalnego PO KL, dodatkowo 8% uczestników stworzyło dla siebie miejsce pracy. Skuteczność wsparcia jest niższa niż w poprzednich latach, co wynika z mniejszej liczby przyznanych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. W sześć miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie, ten typ wsparcia cechuje się najwyższą skutecznością.

- Pracujący w momencie przystąpienia do projektu

Wśród pracujących wspieranych w PO KL zdecydowana większość utrzymała zatrudnienie (92%, w tym 15% prowadzi własną firmę), zazwyczaj u tego samego pracodawcy, co w momencie przystąpienia do projektu (nawet w przypadku projektów outplacementowych). Nieliczni, którzy jednak zmienili pracę dokonali tego zazwyczaj z własnej inicjatywy (74%).

- Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej

W perspektywie pół roku od zakończenia udziału w projekcie dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej mają najwyższą skuteczność spośród oferowanych form wsparcia. Prawie wszyscy jej odbiorcy są zdania, że przyznane środki były dla nich bardzo (86%) i raczej (12%) pomocne, a projekt w znacznym stopniu przyczynił się do prowadzenia przez nich firmy (79%).

Wraz z końcem okresu ustawowych ulg finansowych dla nowopowstałych przedsiębiorstw nastąpił spodziewany spadek przeżywalności firm. Po 30 miesiącach od zakończenia udziału w projekcie funkcjonuje niespełna co druga firma, o 30 p.p. mniej niż przed rokiem. Wartość wskaźnika przeżywalności przedsiębiorstw uzyskana w badaniu 1,5 roku po zakończeniu udziału w projektach – 78 proc. – nie odbiega od ogólnopolskiej tendencji. Zgodnie z danymi GUS, wskaźnik przeżywalności do końca 2010 roku wszystkich polskich przedsiębiorstw założonych w 2009 roku wynosi 77 proc. (GUS, 2011). Tyle samo (77 proc.) wyniósł wskaźnik przeżycia firm prowadzonych przez osoby fizyczne, czyli firm o podobnej charakterystyce, jak utworzone przez odbiorców wsparcia PO KL.

Wnioski z raportu badania ewaluacyjnego pn. *Ocena efektywności form wsparcia oferowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL* zrealizowanego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego przez PSDB Sp. z o.o.:

- Średnio co 20-ta z badanych osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo prowadziła własną działalność gospodarczą w ciągu 6 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie, co w wartościach bezwzględnych oznacza, że powstało około 2 700 firm.

- Firmy znacznie częściej zakładali mężczyźni (11%) niż kobiety (4%) .

- Wśród osób, które prowadziły własną działalność gospodarczą w ciągu 6 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie, 57% nadal ją prowadziło w momencie badania, pomimo niesprzyjających warunków gospodarczych w analizowanym okresie.

- Wśród osób, które prowadziły działalność gospodarczą nadal w momencie badania, blisko 1/3 zatrudniała dodatkowe osoby stwarzając kolejne miejsca pracy dla ok. 560 osób (wywołując w ten sposób mnożnikowy efekt zatrudnieniowy).

- Projekty zakładające wsparcie przedsiębiorczości cechowały się najwyższą efektywnością zatrudnieniową.

Rekomendacja

Pożądanym jest względne zwiększenie w przyszłej perspektywie finansowej alokacji na wsparcie przedsiębiorczości (względem innych form), przy czym ta rekomendacja ma charakter wstępny.

Pożądanym jest zwiększenie udziału kobiet w korzystaniu ze wsparcia na rozwój przedsiębiorczości (szczególnie jeśli okaże się w końcowej ewaluacji PO KL, że liczba kobiet korzystających z tego typu pomocy jest nadal znacząco niższa niż w przypadku mężczyzn).

Sposób wdrożenia

Rekomendacja dotycząca zwiększenia alokacji na wspieranie przedsiębiorczości ma charakter wstępny. Do jej ostatecznego potwierdzenia konieczne są dodatkowe badania ewaluacyjne, na podstawie których będzie można również porównać efektywność kosztową poszczególnych form wsparcia.

Zaleca się kontynuowanie w konkursach (na realizację projektów wspierania przedsiębiorczości) stosowania kryteriów dostępu / strategicznych preferujących kobiety.

Rekomenduje się, aby w ramach dostępnych środków na promocję EFS w regionie, zachęcać szczególnie kobiety do zakładania firm oraz informować je o możliwościach ubiegania się o wsparcie szkoleniowo – doradczo - finansowe na rozwój przedsiębiorczości.

Baza STRATEG

Liczba nowo utworzonych miejsc pracy (tys.) – rok 2011 – 21,5

Miejsca pracy powstałe w ciągu roku:

– w jednostkach istniejących – w wyniku zmian organizacyjnych np. rozszerzenia lub zmiany profilu działalności,

– w jednostkach nowo powstałych – wszystkie miejsca pracy.

- w ramach Działania 6.2 PO KL i Poddziałania 8.1.2 PO KL wysokość dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej wynosi do 40 tys.

- w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL wysokość dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej wynosi do 20 tys.

3. sposób szacowania wartości wskaźnika

WYLICZENIA dla 8i (Działanie 9.2)

Dotacje + szkolenia

Wartość dotacji – 24 000,00 PLN (6x przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto 3 943 PLN czerwiec 2014 r.)

Wsparcie pomostowe – 1 700,00 PLN x 6 m-cy = 10 200,00 PLN

Doradztwo, szkolenie, mentoring – 3 000,00 PLN

Dotacje + szkolenie – 44 400,00 PLN + 3 000,00 PLN = **47 400,00 PLN**

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowanie ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Koszt jednostkowy 47 400 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **50 296,71 PLN**

WYLICZENIA dla 8iii (Działanie 9.3):

Dotacje + szkolenia

Wartość dotacji – 24 000,00 PLN (6x przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto 3 943 PLN czerwiec 2014 r.)

Wsparcie pomostowe – 1 700,00 PLN x 6 m-cy = 10 200,00 PLN

Doradztwo, szkolenie, mentoring – 3 000,00 PLN

Dotacje + szkolenie – 44 400,00 PLN + 3 000,00 PLN = **47 400,00 PLN**

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowanie ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Koszt jednostkowy 47 400 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **50 296,71 PLN**

200 054 175,67 PLN / 50 296,71 PLN = 3 978 osób

Alokacja na PI 8iii wynosi 65 815 771,76 Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

205 183 769,91 PLN

w tym 97,5% alokacji przeznaczonych na realizację wskaźnika tj. 200 054 175,67 PLN

2,5 % na instrumenty zwrotne

Powyższy podział alokacji wynika z badania *Ewaluacja ex-ante projektu Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 z uwzględnieniem możliwości wdrożenia instrumentów finansowych dla realizacji celów Programu.*

Rok 2018:

Alokacja na PI 8iii - 62 874 596 Euro

w tym 93,52% alokacji przeznaczonych na realizację przedmiotowego wskaźnika, a 6,48% na instrumenty zwrotne

Powyższy podział alokacji wynika z badania „Ocena ex-ante instrumentów finansowych w RPO WL 2014-2020”.

Nową wartość wskaźnika wyliczono w oparciu o:

- liczbę osób, które zostaną objęte wsparciem w zakresie dotacji bezzwrotnych na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie wynoszącą 4 835 osób
- pozostałe środki do wykorzystania w ramach Działania pomniejszone o planowane konkursy (1 144 990,21 PLN)
- przesuniętą alokację z PI 8vi (38 281 228,48 PLN),
- przesuniętą alokację z PI 9i (97 527 058,82 PLN),

liczbę osób, które zostaną objęte wsparciem w zakresie dotacji bezzwrotnych na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie w ramach ZIT (160 osób) wartości wskaźników wyliczone w ramach planowanych konkursów w II kwartale 2018 r., tj. 118 osób Koszt jednostkowy 60 000,00 PLN – przyjęty w oparciu o analizę wniosków wyłonionych do dofinansowania.

$1\ 144\ 990,21 + 38\ 281\ 228,48 + 97\ 527\ 058,82 = 136\ 953\ 277,51\ \text{PLN}$

$136\ 953\ 277,51 / 60\ 000 = 2\ 282\ \text{osób}$

Zgodnie z zaleceniami KE wprowadzono dodatkowy wskaźnik dot. osób pracujących i wartość 2 282 podzielono w proporcji 90% osoby pozostające bez pracy, 10% osoby pracujące, z uwagi na fakt iż w ramach RPO WL główną grupą docelową stanowią osoby bezrobotne, poszukujące pracy i nieaktywne zawodowo, w tym: osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach.

$90\% \text{ z } 2\ 282\ \text{osób} = 2\ 054$

$4\ 835 + 118 + 160 + 2\ 054 = 7\ 167$

Wskaźniki rzeczowe dla Ram Wykonania zostały wyliczone na podstawie dotychczasowych doświadczeń we wdrażaniu PI 8iii. Jednocześnie, zaproponowane wartości zostały zrationalizowane w oparciu o występujące przypadki rozwiązania zawartych umów w ramach tego PI (dotychczas trzy umowy z 85 zawartych w ramach Działania 9.3 zostały rozwiązane, skutkiem czego nastąpiło pomniejszenie wskaźnika rzeczowego: **Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie** aż o 554 osoby).

Skorygowaną wartość docelową wskaźnika oszacowano na podstawie analizy projektów zrealizowanych, projektów będących w trakcie realizacji, jak i szacowanej wartości docelowej do osiągnięcia w ramach konkursu planowanego do ogłoszenia w 2020 roku.

Przyjęto 100% wartości wskaźnika osiągniętej na dzień 30.06.2020. – 4 954..

Następnie, przyjęto 90% wartości z (założono 10% ryzyka nieosiągnięcia wartości wskaźnika):

- wartości pozostałej do osiągnięcia w projektach, które są realizowane – 2 065.

-wartości docelowej z planowanego do ogłoszenia w 2020 r. konkursu – 240.

$4\ 954 + 2\ 065 + 240 = 7\ 259$

Wskaźnik finansowy dla Ram Wykonania został wyliczony w oparciu o metodologię przedstawioną w *Szablonie Programu Operacyjnego 2014-2020 w Polsce z komentarzem* dla 100% alokacji na Oś Priorytetową z uwzględnieniem korekt w zakresie wskaźników oraz realokacji środków.

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Dokonując wyliczeń w zakresie wartości wskaźników produktu włączonych do ram wykonania przyjęto założenia dotyczące szacowania wartości docelowej w odniesieniu do wskaźników produktu na rok 2023. Natomiast dokonując obliczeń w zakresie szacowania wartości docelowych wskaźników na rok 2023 przyjęto, iż 75% alokacji w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.i zostanie przeznaczonych na realizację wskaźnika *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie* oraz 97,5% alokacji w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.iii na realizację wskaźnika *Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie*. Po przeprowadzeniu badania ewaluacyjnego „Ocena ex-ante instrumentów finansowych w RPO WL 2014-2020” zmniejszono procent alokacji przeznaczony na dotacje bezzwrotne do 93,52%.

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Zgodnie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.i realizowane będą działania związane z aktywizacją zawodową, szczególnie w zakresie zwiększenia lub nabycia kwalifikacji zawodowych grup defowaryzowanych na rynku pracy. Jedną z grup defowaryzowanych na rynku pracy są osoby długotrwale bezrobotne, które stanowią podgrupę osób bezrobotnych. W końcu czerwca 2014 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było 118 755 bezrobotnych. W stosunku do czerwca 2013 r. liczba osób bezrobotnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 7,6%.

Na koniec czerwca 2014 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego **75 009** (50,7% stanowiły kobiety) osób pozostawało w ewidencji urzędów pracy długotrwale, stanowiły one 63,2% ogółu populacji. Najliczniejszą grupę wiekową wśród zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych stanowiły osoby w wieku od 25 do 34 lat (33,2%) oraz od 35 do 44 lat (21,6%). Najmniej było osób starszych od 60 do 64 lat – 4%.

Wskaźnik *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie* został wybrany do ram wykonania w celu określenia postępu realizacji zaplanowanej interwencji w ramach PI 8.i.

Województwo lubelskie charakteryzuje się niską liczbą podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców. W 2012 r. liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców wyniosła 767, plasując **województwo lubelskie na 15 miejscu** w Polsce. Populację wszystkich podmiotów gospodarczych (166 tys. podmiotów) w regionie stanowią w 95,7% podmioty zatrudniające od 0 do 9 osób, natomiast firm średnich zatrudniających od 10 do 49 osób jest 3,5%. Natomiast rozwój przedsiębiorczości stanowi jedną z form skutecznego przeciwdziałania bezrobociu, podnoszenia poziomu aktywności zawodowej mieszkańców oraz stymulowania rozwoju ekonomicznego i społecznego rozwoju. W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.iii wsparcie zostanie ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości rozumianej jako zakładanie, prowadzenie i rozwijanie własnej przedsiębiorczości przez odbiorców wsparcia.

Wskaźnik *Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie* został wybrany do ram wykonania w celu określenia postępu realizacji zaplanowanej interwencji w ramach PI 8.iii.

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

Zarówno w odniesieniu do wskaźnika *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie*, jak i wskaźnika *Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie* zastosowane zostaną odpowiednie kryteria wyboru projektów, które wpłyną na realizację celów pośrednich i końcowych. Również harmonogram ogłaszania konkursów uwzględni realizację ww. wskaźników.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należyte uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

Na podstawie doświadczeń z perspektywy finansowej 2007-2013 istnieje kilka przesłanek, które mogą wpłynąć na nieosiągnięcie wartości pośrednich oraz końcowych wskaźników *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie* oraz *Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie*:

- opóźnienia w zakresie wprowadzenia dokumentów programowych związanych z realizacją perspektywy finansowej 2014-2020,
- interpretacja zapisów w dokumentach programowych związanych z realizacją perspektywy finansowej 2014-2020 w zakresie m.in.: kwalifikowalności wydatków, przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej/ pomocy de minimis, monitorowania postępu rzeczowego w ramach projektów,
- opóźnienia w zakresie ogłaszania konkursów w ramach priorytetu inwestycyjnego 8i i 8iii w ramach, których realizowane będą ww. wskaźniki,
- brak wiedzy potencjalnych beneficjentów oraz samych odbiorców wsparcia w zakresie znajomości działań w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych np. instrument zwrotny,
- pozostawienie limitu pomocy de minimis na niezmiennym poziomie,
- rezygnacja z uczestnictwa w projekcie,
- trudności w rekrutacji uczestników należących do grupy docelowej projektu,
- zmiany w harmonogramie realizacji projektu,
- opóźnienia w wydatkowaniu związane z opóźnieniami w zakresie zatwierdzania wniosków o płatność.

Ponadto ograniczenie w zakresie realizacji wartości pośrednich i końcowych ww. wskaźników może stanowić wprowadzenie wymogu wkładu własnego w ramach każdego projektu, które wpływa na ograniczenie aktywności beneficjentów w zakresie aplikowania.

Oś priorytetowa 10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023) ²⁰			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ²¹
							M	K	O	M	K	O		
10	Wskaźnik produktu	CO05	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek objętych wsparciem w programie	EUR	EFS	Słabiej rozwinięte	1 662	1 950	3 612	8 175	9 218	17 393	System informatyczny SL 2014	
10	Wskaźnik produktu	8.102	Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS	EUR	EFS	Słabiej rozwinięte	-	-	172 56	-	-	115 927	System informatyczny SL 2014	
10	Wskaźnik postępu finansowego	8.103	Kwota wydatków certyfikowanych do Komisji Europejskiej	EUR	EFS	Słabiej rozwinięte	7 146 227			50 240 515			System informatyczny SL 2014	Wartość pośrednia na koniec 2018 r. i końcowa na koniec 2023 r. odnosi się do planowanego

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów

²⁰ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

²¹ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Podczas szacowania wartości docelowych wskaźników produktu wykorzystano m.in. doświadczenie z wdrażania oraz monitorowania PO KL 2007-2013 w zakresie: harmonogramów ogłaszania konkursów, specyfiki grupy docelowej. Ponadto uwzględniono wnioski z badań ewaluacyjnych zrealizowanych na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego oraz innych instytucji.

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec 2011 roku w ramach Priorytetu VIII PO KL 36 472 pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w projektach szkoleniowych. Jednak nie można przyjąć podobnych proporcji w odniesieniu PI 8.v w ramach RRO 2014-2020, ponieważ oferowany zakres wsparcia będzie inny niż ten, który był oferowany w ramach Poddziałania 8.1.1 i 8.1.2 PO KL. Pomimo, iż udział pracujących w roku 2011 w odniesieniu do liczby pracujących z 30 czerwca 2014 r. (tj. 65 991) wynosi 55,3%. Dodatkowo proponowana wartość pośrednia na rok 2018 uwzględnia harmonogram zaplanowanych konkursów oraz charakter wsparcia oferowanego w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego.

Na etapie realizacji Programu wystąpiły opóźnienia w przygotowaniu aktów normatywnych, co uniemożliwiło planowe ogłaszanie konkursów dla PI 8v.

Zmniejszenie wartości pośredniej wskaźnika rzeczowego przy jednoczesnym zachowaniu jego wartości docelowej wynika z opóźnień systemowych związanych z uruchomieniem bieżącej perspektywy finansowej. Brak konkursów w 2014 r. i ich późne ogłaszanie w drugiej połowie 2015 r. jest skutkiem głównie braku wytycznych horyzontalnych, które zostały zatwierdzone dopiero w połowie 2015 r. Ponadto, późne uruchomienie Bazy Usług Rozwojowych na poziomie krajowym (w drugiej połowie 2016 r.), a w szczególności opóźnienia w przygotowaniu aktów normatywnych, odroczyły ogłaszanie konkursów i tym samym proces kontraktacji środków w czasie. Powyższe czynniki wpływają na propozycję korekty wartości pośredniej wskaźnika (również finansowego). Jest to czynnik niezależny od IZ RPO - bez aktów prawnych w powyższym zakresie nie było możliwości ogłoszenia konkursu (został on ogłoszony dopiero w drugiej połowie 2016 r.). Powoduje to przesunięcie w czasie osiągnięcia rezultatów i produktów.

Ponadto, pojawiło się dużo sygnałów od beneficjentów o licznych problemach pojawiających się na etapie rekrutacji oraz w zakresie obsługi systemu podczas realizacji projektów. Występuje niski poziom zainteresowania skorzystaniem z dofinansowanych usług rozwojowych ze strony przedsiębiorców. Odnotowano mało instytucji szkoleniowych zarejestrowanych w BUR, a co za tym idzie małą liczbę ofert. Małe i średnie przedsiębiorstwa zgłaszają trudności dotyczące konieczności rejestrowania się i zakładania profili zarówno dla przedsiębiorstwa, jak i wszystkich pracowników, którzy mieliby być oddelegowani do udziału w usługach rozwojowych. Brak chętnych przedsiębiorców do udziału w projekcie podyktowany jest również brakiem możliwości finansowych, aby ulokować kapitał w przedsięwzięciu nieprzynoszącym szybko korzyści finansowych. Przedsiębiorcy podkreślają, że preferowaliby otrzymanie wsparcia poprzez wcześniejsze dofinansowanie lub bony zamiast refundację poniesionych kosztów (zbyt duża liczba wymaganych dokumentów zgłoszeniowych, trudność w obsłudze systemu Bazy Usług Rozwojowych - częste omyłki przy zapisywaniu się na usługi np. brak uzupełnienia pól dot. nr ID wsparcia bądź dodania pracowników do usługi). Ze strony firm szkoleniowych zgłaszane są problemy związane z obsługą systemu BUR (długi okres oczekiwania na weryfikację podmiotów szkoleniowych, brak możliwości edytowania karty usługi). Powyższe rzutuje na przesunięcie w czasie osiągnięcia założonych wartości wskaźników i tym samym na konieczność zaproponowania obniżenia wartości pośredniej. Wartość docelową wskaźnika pozostawiono na tym samym poziomie.

OPIS PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ I CZYNNIKÓW, JAKIE MIAŁY WPŁYW NA WARTOŚĆ DOCELOWĄ

1. dane historyczne

- *Typ beneficjenta* – Poddziałanie 8.1.1 i 8.1.2 PO KL – głównie podmioty komercyjne
- *Rodzaj instrumentu / forma wsparcia*: szkolenia i doradztwo
- *Poziom danych*: dane regionalne
- *Wielkość próby*: Poddziałanie 8.1.1 PO KL - 71 projektów, Poddziałanie 8.1.2 PO KL – 8 projektów

- *Przeciętna wartość projektów:* Poddziałanie 8.1.1 PO KL - 627 815,06 PLN, Poddziałanie 8.1.2 PO KL - 2 745 338,62 PLN

2. sytuacja i trendy społeczno-gospodarcze/inne uwarunkowania

Według stanu na 30 czerwca 2013 r. w rejestrze REGON zaewidencjonowanych było 168 291 podmiotów. W odniesieniu do końca roku poprzedniego liczba podmiotów gospodarki narodowej w województwie lubelskim wzrosła o 2 264. Wśród zarejestrowanych w województwie podmiotów gospodarczych ponad 95% (161 217) stanowią mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające do 9 osób). W strukturze przedsiębiorstw województwa dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (około 76%).

W województwie lubelskim w I kwartale 2014 r. zbiorowość osób pracujących liczyła 958 tys., tj. 89,1% wszystkich aktywnych zawodowo (w kraju 89,4% ogółu). Liczba pracujących wzrosła w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku o 2,0%, a w odniesieniu do IV kwartału 2013 r. nie zmieniła się.

Wnioski z badania PARP Kształcenie przez całe życie:

Wyniki badania pracodawców wskazują, że w 2011 r. ponad 70% z nich finansowało bądź współfinansowało jakieś działania zmierzające do rozwoju kompetencji i/lub kwalifikacji swoich pracowników.

Wzrost odsetka zaangażowanych w kształcenie kadr pracodawców jest widoczny we wszystkich kategoriach wielkości podmiotów. Największy jednak można zaobserwować w przypadku podmiotów mikro – różnica wynosi 18 punktów procentowych. Analizując dokładniej tę grupę możemy zauważyć, że wśród nich spory odsetek stanowią pracodawcy, którzy zadeklarowali korzystanie wyłącznie z jednej formy wspierania kształcenia (co czwarty), a najczęściej jest to – oprócz oczywiście szkoleń i kursów (40%) – dofinansowanie samokształcenia pracowników (np. poprzez zakup literatury fachowej czy prenumeraty czasopism) – ponad 27%. Można zatem przypuszczać, że jednym ze źródeł tej różnicy jest fakt, iż część pracodawców korzystająca wyłącznie z takiej formy doskonalenia kadry w 2010 r. mogła pomijać lub nie klasyfikować tego jako działania rozwojowego i w pytaniu filtrującym udzielali odpowiedzi negatywnej. Poza kursami i szkoleniami, które w sposób oczywisty pracodawcy wiążą z działalnością szkoleniową, inne działania również mogły podlegać takiemu mechanizmowi, prowadząc do niedoszacowania wskaźnika.

Niezmienna pozostaje generalna tendencja, która wskazuje, że im większe przedsiębiorstwo lub instytucja, tym częściej podejmowana jest aktywność w kierunku rozwoju kompetencji i kwalifikacji pracowników: w podmiotach mikro przynajmniej jedno takie działanie zadeklarowało 70% pracodawców, w małych o 10 punktów procentowych więcej, w przypadku średnich i dużych pracodawców odpowiednio 93% i 95%.

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku w ramach Priorytetu VIII PO KL – 75 417 osób zatrudnionych rozpoczęło udział w projekcie.

W ramach wskaźnika "*Liczba pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w projekcie szkoleniowym - ogółem*" w projektach z pomocą publiczną/ de minimis w ramach Poddziałania 8.1.1 w projektach zakończonych koszt na osobę wahał się od 1 280 PLN do 13 200 PLN, średnio 4 180 PLN, zakładamy do obliczeń 6 000 PLN (szkolenie specjalistyczne np. implantologiczne koszt na uczestnika wynosi 29 520 PLN oraz inne usługi rozwojowe)

Dane KSI SIMIK 2007-2013

W ramach umów z pomocą publiczną udział wzięto:

- w Poddziałaniu 8.1.1 – w 71 projektach 10 662 osoby
- w Poddziałaniu 8.1.2 – w 8 projektach 864 osoby

3. sposób szacowania wartości wskaźnika

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowaniu ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

WYLICZENIA:

wartość szkolenia – 6 000,00 PLN

Koszt jednostkowy 6 000,00 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **6 366,67 PLN**

$76\,601\,940,77\text{ PLN} / 6\,366,67\text{ PLN} = 12\,032\text{ osób}$

Alokacja na PI 8v wynosi 43 877 181,18 Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

136 789 179,95 PLN

w tym 56% alokacji przeznaczonych na realizację wskaźnika – 76 601 940,77 PLN

44% na realizację projektów typu outplacement

Na etapie realizacji, zgodnie z zapisami obowiązujących *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków EFS w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020* przyjęto koszt jednostkowy w wysokości **5 000 zł** na pracownika. Skorygowaną wartość docelową wskaźnika oszacowano na podstawie analizy projektów zrealizowanych jak i projektów będących w trakcie realizacji.

W przypadku projektów, które zostały zakończone lub w których wartość docelowa wskaźnika została osiągnięta/przekroczona, przyjęto 100% osiągniętej wartości wskaźnika – 7 907.

Następnie przyjęto 99% (założono 1% ryzyka nieosiągnięcia wartości wskaźnika) wartości docelowych wskaźnika w projektach, które są realizowane, w których nie została jeszcze osiągnięta wartość docelowa – 8 871.

Ponadto, uwzględniono osoby pracujące objęte wsparciem w ramach Działania 10.2 - 615 – dane generowane pod koniec września 2019 r. z systemu SL2014.

$7\,907 + 8\,871 + 615 = 17\,393$

Podziału na płeć dokonano w oparciu o proporcję wynikającą z uczestników projektu i proporcję przyjętą w Programie (są do siebie zbliżone).

W odniesieniu do wartości wskaźnika ***Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS*** w ramach priorytetu inwestycyjnego 8vi, który został włączony do ram wykonania zastosowano następujący sposób wyliczeń:

38 828 osób wartość docelowa wskaźnika (2023) na 10 lat

$38\,828 / 10\text{ lat} = 3\,882,8\text{ osób}$

$3\,882,8\text{ osób} \times 4\text{ lata} = 15\,531,2\text{ osób}$

OPIS PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ I CZYNNIKÓW, JAKIE MIAŁY WPŁYW NA WARTOŚĆ DOCELOWĄ

1. dane historyczne

- *Typ beneficjenta* – brak danych
- *Rodzaj instrumentu / forma wsparcia*: brak danych
- *Poziom danych*: brak danych
- *Wielkość próby*: brak danych
- *Przeciętna wartość projektów*: brak danych

2. sytuacja i trendy społeczno-gospodarcze/inne uwarunkowania

W województwie lubelskim od wielu lat utrzymuje się pozytywna tendencja wydłużania przeciętnego dalszego trwania życia. Od 2005 roku w odniesieniu do płci męskiej wskaźnik ten wzrósł o 1,3 roku tj. do 71,2 lat, a w przypadku kobiet o 1,1 roku tj. do 81 lat. Tempo wydłużania trwania życia jest zbliżone do notowanego w kraju, przy czym długość życia mężczyzn w województwie jest nieco niższa, zaś kobiet wyższa. Według „Prognozy ludności na lata 2008 – 2035” opracowanej przez GUS przewidywany jest dalszy wzrost długości życia mieszkańców województwa, szybszy niż przeciętnie w kraju. Szacuje się też, że szybciej rosnąć będzie długość życia mężczyzn niż kobiet. Województwo lubelskie jest jedynym regionem, gdzie kobiety żyją ponad 9 lat dłużej niż mężczyźni. Jeszcze drastycznej sytuacji przedstawia się w odniesieniu do obszarów wiejskich gdzie ta różnica wynosi ponad 11 lat.

Dominującymi przyczynami zgonów mieszkańców Polski są choroby układu krążenia, a następnie nowotwory złośliwe. Są to również najczęstsze zagrożenia życia i zdrowia w województwie lubelskim. W 2010 roku w regionie powodem 51% zgonów były choroby układu krążenia, zaś 21% nowotwory. Dość częstymi przyczynami śmierci są choroby układu oddechowego oraz choroby układu trawiennego.

W województwie lubelskim liczba nowych zachorowań na nowotwory złośliwe ogółem wynosi około 7000 przypadków rocznie w okresie 2005-2009. Roczne wahania współczynników zachorowalności wynikają przede wszystkim z niedorejestrowania. W tak niewielkiej populacji nawet kilka zgłoszonych lub pominiętych przypadków znacząco zmienia obraz zachorowalności i wartości współczynników. W porównaniu z resztą kraju Lubelszczyzna jest regionem o niższej niż przeciętna zachorowalności na nowotwory złośliwe. Natomiast struktura zachorowalności jest zbliżona do ogólnopolskiej. Wśród mężczyzn dominują nowotwory płuca, żołądka, gruczołu krokowego, pęcherza moczowego, krtani i jelita grubego. Wśród kobiet najczęstszymi nowotworami są nowotwory gruczołu piersiowego, szyjki i trzonu macicy, płuca, jajnika i przewodu pokarmowego.

Z danych zaprezentowanych w Bilansie Kapitału Ludzkiego wynika, że do 2050 roku Polska stanie się jednym z najstarszych krajów w Europie pod względem wieku społeczeństwa – liczba obywateli powyżej 65 roku życia będzie stanowić jedną trzecią populacji. Na chwilę obecną wskaźniki zatrudnienia osób starszych w Polsce są jednymi z najniższych w Europie – wskaźnik zatrudnienia dla grupy mężczyzn w przedziale wiekowym 50-64 wynosił 49 %, przy czym średnia unijna kształtuje się na poziomie 65 %.

W województwie lubelskim, wg danych GUS za II kwartał 2013, jest 1894 tys. osób aktywnych ekonomicznie w wieku powyżej 15 lat, z czego 965 tys. to osoby pracujące. 89 % osób pracujących jest zatrudniona w pełnym wymiarze. 429 tys. spośród osób pracujących to kobiety.

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2013 roku w ramach Priorytetu VIII PO KL - 59 705 osób zatrudnionych rozpoczęło udział w projekcie.

Według danych GUS na koniec 2011 roku w województwie lubelskim udzielono 9 272,1 tys. porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, co daje średnio 4,3 porady na mieszkańca. 1 606,4 tys. porad zostało udzielonych w publicznych zakładach opieki zdrowotnej, natomiast 7 551,9 tys. w ramach niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej. W ramach specjalistycznej opieki zdrowotnej udzielono 7 996,7 tys. porad, w tym 5 347,3 tys. porad lekarskich.

W województwie lubelskim pacjenci niechętnie poddają się badaniom profilaktycznym, co zostało wskazane w dokumencie pt. *EFS na rzecz ochrony zdrowia na lata 2014-2020* Ministerstwo Zdrowia. W 2011 r. do NFZ zwrócono prawie 20% z 9,4 mln zł przeznaczonych na świadczenia profilaktyczne. Większą część dostępnej puli wykorzystały kobiety. Potrzeba profilaktyki jest zdecydowanie uzasadniona biorąc pod uwagę fakt, że na Lubelszczyźnie z powodu nowotworu szyjki macicy zmarło w 2011 r. 7,8 kobiet na 100 000, natomiast z powodu złośliwego nowotworu sutka 22,2. Według danych Centralnego Ośrodka Koordynacyjnego w 2013 roku w województwie lubelskim zgłaszalność kobiet do programów profilaktyki raka piersi wyniosła 47,36%, natomiast do programów profilaktyki raka szyjki macicy 24,89%.

3. sposób szacowania wartości wskaźnika

PROGRAMY PROFILAKTYCZNE

Programy profilaktyczne w zakresie układu krążenia

łącznie koszt: 540,00 PLN

Program profilaktyki w zakresie chorób układu krążenia działania rekrutacyjne, badania osób, przeprowadzenie spotkań w celu prozdrowotnego stylu życia, edukacja w obrębie zdrowego stylu życia, objęcie współpracą lekarską osób zagrożonych.

EKG - z opisem **20,00 PLN**

USG naczyń (kolor Doppler) – **100,00 PLN**

ECHO Serca – **100,00 PLN**

ECHO serca + wizyta lekarza – **170,00 PLN**

Diagnoza chorób naczyniowych (wizyta lekarska) – 80,00 - **150,00 PLN**

Programy profilaktyczne w zakresie nowotworów.

łącznie koszt: 2 801,20 PLN

Program profilaktyki w zakresie przeciwdziałania nowotworom, działania rekrutacyjne, badania osób, przeprowadzenie spotkań w celu prozdrowotnego stylu życia, edukacja, objęcie współpracą lekarską.

Rak prostaty- badanie PSA – **39,00 PLN**

Rak płuc - Porada lekarza chorób płuc i gruźlicy – **47,20 PLN**

RTG klatki piersiowej – 25,00 PLN, z opisem **30,00 PLN**

Tomografia Komputerowa Klatki piersiowej (w tym HRCT) – **270,00 PLN**

Tomografia Komputerowa Klatki piersiowej – wolumetria – **350,00 PLN**

Tomografia Komputerowa Perfuzja płuc – **340,00 PLN**

Rak jelita grubego: kolonoskopia – **290,00 PLN**

USG piersi, jąder – **60,00 PLN**

USG Jamy brzusznej – **60,00 PLN**

badanie mammograficzne: 2 x 2 zdjęcia mammograficzne wraz z opisem - **100,00 PLN**

porada lekarska obejmująca: badanie fizykalne, skierowanie na niezbędne badania w ramach realizacji programu, ocenę wyników przeprowadzonych badań i postawienie rozpoznania; średnio **40,00 PLN**

biopsja cienkoigłowa lub biopsja gruboigłowa; cienkoigłowa pod kontrola USG **180,00 PLN**, grubo igłowa pod kontrolą USG **300,00 PLN**

badanie cytologiczne - **15,00 PLN**

badanie kolposkopowe z biopsją **180,00 PLN** z pobraniem celowanych wycinków z tarczy szyjki macicy oraz wytyżeczkowaniem kanału szyjki i ewentualnie jamy macicy **500,00 PLN**

PROGRAMY ZDROWOTNE

Programy zdrowotne w zakresie układu krążenia

Łączny koszt: 690,00 PLN

Programy profilaktyczne obejmowały by edukację, rekrutację do programu, objęcie leczeniem
Badane ostrego zespołu wieńcowego obejmuje wywiad przeprowadzony przez lekarza , badanie fizykalne

markery biochemiczne : pojedyncze 15,00 – **60,00 PLN**, wszystkie 3,00 – **90,00 PLN**,

EKG - z opisem **20,00 PLN**

USG naczyń (kolor Doppler) – **100,00 PLN**

ECHO Serca – **100,00 PLN**

ECHO serca + wizyta lekarza – **170,00 PLN**

Diagnoza chorób naczyniowych (wizyta lekarska)– **80,00 – 150,00 PLN**

Programy zdrowotne w zakresie nowotworów

Łączny koszt: 1 076,20 PLN

Program zdrowotny obejmuje rekrutację, badania, objęcie leczeniem.

Rak prostaty- badanie PSA – **39,00 PLN**

Rak płuc - Porada lekarza chorób płuc i gruźlicy – **47,20 PLN**

RTG klatki piersiowej – 25,00 PLN, z opisem **30,00 PLN**

Tomografia Komputerowa Klatki piersiowej (w tym HRCT) – **270,00 PLN**

Tomografia Komputerowa Klatki piersiowej – wolumetria – **350,00 PLN**

Tomografia Komputerowa Perfuzja płuc – **340,00 PLN**

Wyliczenia:

1. łączny koszt zabiegów profilaktycznych: 2 801,20 PLN + 40% (koszty: zarządzania + informacyjno – promocyjne + rekrutacja)

Do wyliczeń przyjmujemy koszt: **3 921,68 PLN** (przyjęty koszt wynika z uwzględnienia wydatków związanych z zarządzaniem, działaniami informacyjno – promocyjnymi oraz rekrutacją w ramach projektu)

2. łączny koszt zabiegów w ramach programów zdrowotnych: 1 076,20 PLN + 40% (koszty: zarządzania + informacyjno – promocyjne + rekrutacja)

Do wyliczeń przyjmujemy koszt: **1 506,68 PLN** (przyjęty koszt wynika z uwzględnienia wydatków związanych z zarządzaniem, działaniami informacyjno – promocyjnymi oraz rekrutacją w ramach projektu oraz niedoszacowania poszczególnych wydatków wchodzących w skład programów zdrowotnych)

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowaniu ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Dla programów opracowanych na poziomie krajowym przyjęto koszt 1 506,68 PLN, który po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **1 598,76 PLN**.

Dla programów regionalnych przyjęto koszt 3 921,68 PLN, który po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **4 161,34 PLN**.

Program regionalny

Skorygowaną wartość docelową wskaźnika oszacowano na podstawie analizy projektów zrealizowanych, projektów będących w trakcie realizacji oraz projektów złożonych w odpowiedzi na konkurs RPLU.10.03.00-IZ.00-06-001/19.

W przypadku projektów, które zostały zakończone lub w których wartość docelowa wskaźnika została osiągnięta/przekroczona, przyjęto 100% osiągniętej wartości wskaźnika – 63 463.

Następnie, przyjęto 90% (założono 10% ryzyka nieosiągnięcia wartości wskaźnika) wartości docelowych wskaźnika w projektach, które są realizowane, w których nie została jeszcze osiągnięta wartość docelowa – 8 964.

Ponadto, uwzględniono wartości wskaźników pochodzących ze złożonych wniosków o dofinansowanie na konkurs RPLU.10.03.00-IZ.00-06-001/19. Przyjęto ryzyko nieosiągnięcia wartości wskaźnika na poziomie 18% (jest to równowartość wskaźnika w projekcie obejmującym wsparciem największą liczbę osób złożonym w odpowiedzi na konkurs) - 43 500.

63 463+ 8 964 + 43 500 = 115 927

Alokacja na PI 8vi wynosi 21 938 590,59 Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

68 394 599,98 PLN

Wskaźnik finansowy dla Ram Wykonania został wyliczony w oparciu o metodologię przedstawioną w *Szablonie Programu Operacyjnego 2014-2020 w Polsce z komentarzem* dla 100% alokacji na Oś Priorytetową z uwzględnieniem zmiany wartości pośredniej wskaźników oraz realokacji środków.

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Dokonując wyliczeń w zakresie wartości wskaźników produktu włączonych do ram wykonania przyjęto założenia dotyczące szacowania wartości docelowej w odniesieniu do wskaźników produktu na rok 2023. Natomiast dokonując obliczeń w zakresie szacowania wartości docelowych wskaźników na rok 2023 przyjęto, iż 56% alokacji w ramach priorytetu inwestycyjnego 8v zostanie przeznaczonych na realizację wskaźnika *Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek)* oraz 100% alokacji w ramach priorytetu inwestycyjnego 8vi na realizację wskaźnika *Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS*.

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Zgodnie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.v realizowany będzie szeroki katalog działań na rzecz podnoszenia adaptacyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza sektora MŚP i ich pracowników. W ramach priorytetu inwestycyjnego działania będą skoncentrowane na wspieraniu rozwoju kompetencji/kwalifikacji pracowników zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami przedsiębiorców. Ponadto w ramach przedmiotowego priorytetu realizowane będzie wsparcie typu outplacement na rzecz pracodawców i ich pracowników, którzy przechodzą procesy adaptacyjne i modernizacyjne. Realizacja działań w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego ma na celu poprawę kondycji przedsiębiorstw oraz przystosowanie pracodawców i pracowników do koniecznych zmian związanych z globalnymi trendami np. upowszechnianiem nowoczesnych technologii, starzeniem się społeczeństwa i innymi kwestiami demograficznymi.

Wskaźnik *Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek)* został wybrany do ram wykonania w celu określenia postępu realizacji zaplanowanych interwencji w ramach PI 8v.

Jednym z kluczowych problemów rynku pracy jest postępujące ograniczenie zasobów pracy spowodowane m.in. starzeniem się społeczeństwa i zbyt wczesnym wychodzeniem z rynku pracy. W ramach interwencji EFS realizowane będą programy zdrowotne w zakresie profilaktyki, jak i rehabilitacji medycznej.

Ponadto w ramach priorytetu będą opracowane i wdrożone programy ukierunkowane na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy (w tym działania szkoleniowe). Realizowane będą przekwalifikowania pracowników długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie, przygotowujące ich do kontynuowania pracy na innych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia. Działania w ramach priorytetu obejmują również realizację programów zdrowotnych z uwzględnieniem rehabilitacji medycznej.

Wskaźnik *Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS* został wybrany do ram wykonania w celu określenia postępu realizacji zaplanowanych interwencji w ramach PI 8vi.

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

Zarówno w odniesieniu do wskaźnika *Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek)*, jak i wskaźnika *Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS* zastosowane zostaną odpowiednie kryteria wyboru projektów, które wpłyną na realizację celów pośrednich i końcowych. Również harmonogram ogłaszania konkursów uwzględni realizację ww. wskaźników.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należyte uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

Na podstawie doświadczeń z perspektywy finansowej 2007-2013 istnieje kilka przesłanek, które mogą wpłynąć na nieosiągnięcie wartości pośrednich oraz końcowych wskaźników *Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek)* oraz *Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS*:

- opóźnienia w zakresie wprowadzenia dokumentów programowych związanych z realizacją perspektywy finansowej 2014-2020,
- interpretacja zapisów w dokumentach programowych związanych z realizacją perspektywy finansowej 2014-2020 w zakresie m.in.: kwalifikowalności wydatków, przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej/ pomocy de minimis, monitorowania postępu rzeczowego w ramach projektów,
- opóźnienia w zakresie ogłaszania konkursów w ramach priorytetu inwestycyjnego 8v i 8vi w ramach, których realizowane będą ww. wskaźniki,
- brak wiedzy potencjalnych beneficjentów oraz samych odbiorców wsparcia w zakresie znajomości działań w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych np. rejestr usług rozwojowych, realizacja programów zdrowotnych,
- pozostawienie limitu pomocy de minimis na niezmiennym poziomie,
- rezygnacja z uczestnictwa w projekcie,
- trudności w rekrutacji uczestników należących do grupy docelowej projektu,
- zmiany w harmonogramie realizacji projektu,
- opóźnienia w wydatkowaniu związane z opóźnieniami w zakresie zatwierdzania wniosków o płatność.

Ponadto ograniczenie w zakresie realizacji wartości pośrednich i końcowych ww. wskaźników może stanowić wprowadzenie wymogu wkładu własnego w ramach każdego projektu, które wpływa na ograniczenie aktywności beneficjentów w zakresie aplikowania.

Oś priorytetowa 11 Włączenie społeczne

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023) ²²			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ²³
							M	K	O	M	K	O		
11	Wskaźnik produktu	9.8.2	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Osoba	EFS	Stabiej rozwinięte	-	-	5 485	-	-	21 260	System informatyczny SL 2014	
11	Wskaźnik produktu	9.8.3	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	Sztuka	EFS	Stabiej rozwinięte	-	-	292	-	-	1264	System informatyczny SL 2014	
11	Wskaźnik postępu finansowego	9.8.4	Kwota wydatków certyfikowanych do Komisji Europejskiej	EUR	EFS	Stabiej rozwinięte	24 435 858			178 033 200			System informatyczny SL 2014	Wartość pośrednia na koniec 2018 r. i kończąca na koniec 2023 r. odnosi się do planowanego poziomu całkowitej kwoty wydatków w kwalifikowanych.

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów

²² Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

²³ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Podczas szacowania wartości docelowych wskaźników produktu wykorzystano m.in. doświadczenie z wdrażania oraz monitorowania PO KL 2007-2013 w zakresie: harmonogramów ogłaszania konkursów, specyfiki grupy docelowej. Ponadto uwzględniono wnioski z badań ewaluacyjnych zrealizowanych na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego oraz innych instytucji.

Opracowując RPO WL opierano się na danych za rok 2012. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym w województwie lubelskim wynosił wtedy 22,9%. Od tamtej pory sytuacja uległa zmianie tj. wartość wskaźnika ciągle spadała i w 2016 r. wynosiła 18,5%. Sytuacja wygląda podobnie w przypadku wskaźnika minimum egzystencji – spadek z 8,5% w 2012 r. do 7,8% w roku 2016. Podsumowując, sytuacja społeczno-ekonomiczna w regionie poprawiła się, a ubóstwo spadło. Grupa objęta wsparciem jest przez to inna, trudniejsza, co wydłuża proces rekrutacji do projektów, dlatego wskaźnik pośredni do ram wykonania – zarówno finansowy jak i rzeczowy - na 2018 rok został zaktualizowany, jednak wskaźnik końcowy zostanie zrealizowany na pierwotnie zakładanym poziomie.

Szacując wartości wskaźników przy procesie opracowywania RPO WL 2014-2020 bazowano głównie na założeniach Umowy Partnerstwa, nie obowiązywały szczegółowe Wytyczne obszarowe, które obecnie nakładają na Wnioskodawców szereg ograniczeń, co do form wsparcia i grup docelowych, a które należy stosować w odniesieniu do PI 9i, co nie pozostaje bez znaczenia w przypadku szacowania wartości docelowych wskaźników.

Aktualizując **wartość pośrednią** wskaźnika dokonano analizy wdrażania programu w zakresie Działania 11.1 w kontekście możliwości osiągnięcia zaproponowanej wartości wskaźnika określonego dla roku 2018. Wzięto pod uwagę również fakt, iż wskaźnik ten jest wskaźnikiem kluczowym, a więc monitorowanym na podstawie wniosków beneficjenta o płatność. Zatem uwzględniono moment pomiaru wskaźnika. Jednocześnie wzięto pod uwagę fakt, iż projekty składane w odpowiedzi na konkurs są wieloletnie i realizowane cyklicznie, zatem rekrutacja jest prowadzona również w kilku etapach (latach). Dodatkowo uwzględniono zgłaszane przez beneficjentów problemy z rekrutacją potencjalnych uczestników/uczestniczek projektów oraz liczne rezygnacje z udziału w projektach, co powoduje wydłużanie etapu rekrutacji do czasu osiągnięcia wymaganego poziomu pozyskania uczestników/uczestniczek projektów. Wzięto jednocześnie pod uwagę, iż w obecnej perspektywie finansowej, projekty w Działaniu 11.1 skierowane są często do grupy 20-50 osobowej, i liczby podpisanych umów nie można odnosić do wartości docelowej wskaźnika.

Zakładane wartości wydają się być realne do osiągnięcia i zostały oszacowane na podstawie dotychczas podpisanych umów o dofinansowanie i założonych w nich wartości wskaźników zgodnie z poniższą metodologią.

Do analizy przyjęto umowy podpisane do końca 2017 r. oraz umowy planowane do podpisania w wyniku, planowanego na luty 2018 r., rozstrzygnięcia jednego z konkursów ogłoszonych w 2017 r. i danych zawartych we wnioskach o dofinansowanie.

Analizy dotychczas podpisanych umów dokonano dzieląc je na kilka grup.

W pierwszej kolejności wzięto pod uwagę umowy, których realizacja rozpoczęła się w 2016 i 2017 r. a zakończył się do końca września 2018 r., a założoną w umowach docelową wartość wskaźnika przyjęto w 100%.

Kolejne grupy umów stanowiły umowy, których realizacja rozpoczęła się w 2016 r. i 2017 r. i zakończy się w IV kwartale 2018 r. oraz których realizacja rozpocznie się w I połowie 2018 r. i zakończy do stycznia 2019 r. Szacując wartość wskaźnika możliwą do osiągnięcia dokonano analizy zapisów wniosku o dofinansowanie w zakresie harmonogramu i okresu realizacji projektu i stwierdzono, iż można przyjąć, iż założone w umowach wskaźniki mogą zostać wykazane we wnioskach o płatność do końca 2018 r.

Ostatnie dwie grupy umów stanowią umowy, których realizacja rozpoczęła się w 2016 i 2017 oraz te, które rozpoczną się w 2018 r., a których realizacja zakończy się po 2018 r. Z uwagi na fakt, iż umowy z tych dwu grup są umowami wieloletnimi (trwającymi nawet do 2021 r.) szacując wartości realne do osiągnięcia w tej grupie umów, przeanalizowano zapisy wniosków o dofinansowanie, terminy realizacji konkretnych zadań, cykliczność

realizacji projektów oraz terminy rozpoczęcia realizacji kolejnych cykli projektu. W wyniku tej analizy stwierdzono ograniczoną możliwość realizacji, do końca 2018 r., całości założonych we wnioskach wskaźników.

Dokonano również analizy stanu realizacji konkursów ogłoszonych w 2017 r. Do szacowania wartości pośredniej wskaźnika do ram wykonania przyjęto jeden z konkursów, którego rozstrzygnięcie planowane jest na I kwartał 2018 r., a prognozowany termin rozpoczęcia realizacji projektów na II połowę 2018 r. Wartość wskaźnika w ramach konkursu obliczono dzieląc alokację możliwą do zakontraktowania zgodnie z rozstrzygnięciem konkursu przez koszt jednostkowy opisany w Metodologii szacowania wartości docelowych wskaźników. Przyjęto również założenia dotyczące postępu realizacji projektów (na podstawie dotychczas realizowanych) i założono, iż możliwy do osiągnięcia wskaźnik to 10% wartości docelowej. Jednocześnie uwzględniając ryzyko wystąpienia problemów w trakcie realizacji projektów, zdecydowano się obniżyć wskaźnik o dodatkowe 10%.

Jednocześnie dokonując szacowania wartości pośredniej wskaźnika wzięto pod uwagę tempo wdrażania Działania 11.1 w kontekście innych wdrażanych w ramach RPO WL Osi Priorytetowych czy też innych Programów. W okresie poprzedzającym okres renegocjacji, oprócz Działania 11.1 (PI 9i) wdrażano również Działanie 9.1 (PI 8i) oraz program PO WER (PI 8ii), które to działania cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem Wnioskodawców z uwagi na fakt, iż grupa docelowa obejmowana wsparciem w tych Priorytetach była grupą stosunkowo „łatwiejszą” do rekrutacji i do objęcia wsparciem. Nie bez znaczenia jest również ograniczona liczba Wnioskodawców, którzy realizować mogli projekty w zakresie EFS, a zwłaszcza ich potencjał finansowy, który pozwalałby na zabezpieczenie właściwej realizacji projektów. Analizując konkursy ogłoszone w Działaniu 11.1 w roku 2017 zaobserwowano znaczący wzrost aktywności Wnioskodawców i zmniejszenie ryzyka niezakontraktowania alokacji proponowanej na poszczególne konkursy. Warto również podkreślić fakt, iż 30 mln euro, które w ramach renegocjacji zostaną przesunięte na realizację innych działań w Programie pochodzą z alokacji przeznaczonej na Działanie 11.1, więc nie jest możliwe zmniejszenie wskaźnika rzeczowego o wartość procentową zmniejszenia alokacji na oś. Zatem, biorąc pod uwagę cykl życia projektu oraz fakt, iż realizacja wskaźnika finansowego nie zawsze jest powiązana proporcjonalnie z realizacją wskaźnika rzeczowego ustalono wartość pośrednią wskaźnika na ww. poziomie.

Dokonując przeglądu realizacji Programu i analizując sytuację społeczno-gospodarczą w regionie zdecydowano o konieczności dokonania realokacji środków pomiędzy Osiami Programu. Szacując **wartość docelową** wskaźnika dla Osi 11 uwzględniono realokację środków w wysokości 30 mln euro wkładu UE z Działania 11.1 do innych Działań w ramach Programu. Kwota realokacji, o której mowa powyżej, stanowi niecałe 27% kwoty środków na Działanie 11.1 (PI 9i), zatem wartość docelową wskaźnika określoną pierwotnie dla Działania 11.1 w Programie zmniejszono proporcjonalnie o ok. 27%. Nowa wartość docelowa wskaźnika dla Działania 11.1 (PI 9i) wynosi 19 725 osób.

Odnosnie Działania 11.3 IZ RPO, obniżając wartość pośrednią wskaźnika *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie* dokonano analizy realizowanych projektów, jak również przeprowadzono rozmowy telefoniczne z koordynatorami przedmiotowych projektów w celu ustalenia liczby osób, którą będą w stanie objąć wsparciem i rozliczyć we wnioskach o płatność do końca 2018 roku. Ze wspomnianych rozmów wynika, iż w analizowanym okresie wsparciem zostanie objętych 435 osób i tym samym osoby te zostaną wykazane w ramach przedmiotowego wskaźnika we wnioskach o płatność. IZ DW EFS opierał się przede wszystkim na deklaracjach koordynatorów, gdyż to oni wiedzą najlepiej co dzieje się w projekcie i co są w stanie zrealizować. Jednocześnie uwzględniając ryzyko wystąpienia problemów w trakcie realizacji projektów, zdecydowano się obniżyć wskaźnik o dodatkowe 10%, tj. do wartości 391 osób.

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku w ramach Priorytetu VII PO KL 10 924 klientów instytucji pomocy społecznej zakończył udział w projektach dotyczących aktywnej integracji. Jednak nie można przyjąć podobnych proporcji w odniesieniu PI 9.i i 9.v w ramach RRO 2014-2020, ponieważ grupy uczestników nie będą tożsame. Pomimo, iż udział klientów w roku 2011 w odniesieniu do liczby klientów z 30 czerwca 2014 r. (27 219) wynosi 40,1%. Dodatkowo proponowana wartość pośrednia na rok 2018 uwzględnia harmonogram zaplanowanych konkursów oraz charakter wsparcia oferowanego w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego.

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 określono wartość docelową oraz pośrednią dla wskaźnika produktu *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie* w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.i i 9.v.

OPIS PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ I CZYNNIKÓW, JAKIE MIAŁY WPŁYW NA WARTOŚĆ DOCELOWĄ

1. dane historyczne

- *Typ beneficjenta* – Poddziałanie 7.1.1 i 7.1.2 PO KL – podmioty publiczne, Poddziałania 7.2.1 i 7.2.2 PO KL – głównie podmioty komercyjne
- *Rodzaj instrumentu / forma wsparcia*: szkolenia, kontrakt socjalny, program aktywizacji lokalnej
- *Poziom danych*: dane regionalne
- *Wielkość próby*: Poddziałanie 7.1.1 PO KL - 208 projektów (umowy ramowe), Poddziałanie 7.1.2 PO KL – 24 projekty (umowy ramowe), Poddziałanie 7.2.1 PO KL - 90 projektów, Poddziałanie 7.2.2 PO KL - 35 projektów
- *Przeciętna wartość projektów*: Poddziałanie 7.1.1 PO KL - 678 534,00 PLN, Poddziałanie 7.1.2 PO KL - 4 960 591 PLN (umowy ramowe), Poddziałanie 7.2.1 PO KL - 661 842 PLN, Poddziałanie 7.2.2 PO KL - 661 385 PLN

2. sytuacja i trendy społeczno-gospodarcze/inne uwarunkowania

W końcu czerwca 2014 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było 118 755 bezrobotnych. W stosunku do czerwca 2013 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 7,6%.

W województwie lubelskim rynek pracy charakteryzuje niekorzystna struktura bezrobocia m.in. wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych.

Długotrwale bezrobotni to osoby pozostające w ewidencji bezrobotnych łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat. Na koniec czerwca 2014 r. w województwie 75 009 osób pozostawało w ewidencji urzędów pracy długotrwale, stanowiły one 63,2% ogółu populacji.

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku w ramach Priorytetu VII PO KL – 9 489 osób długotrwale bezrobotnych rozpoczęło udział w projektach, co stanowi 15,2% ogółu osób (62 452).

Zgodnie z danymi przekazanymi przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie w roku 2013 jednostki udzieliły pomocy i wsparcia ogółem 162 725 osobom, tj. o ponad 7 tysięcy więcej niż w roku poprzednim, prognozy na rok następny wskazują dalszy wzrost liczby osób korzystających z pomocy. Podobnie jak w latach ubiegłych w roku 2013 głównymi powodami przyznania pomocy i wsparcia są ubóstwo (45 039 rodzin liczących 136 765 osób) i bezrobocie (38 118 rodzin liczących 120 790 osób).

Lubelskie jest regionem, który charakteryzuje się najwyższym poziomem zagrożenia ubóstwem relatywnym w Polsce (w 2012 r. wynosił on 22,9%, podczas gdy w kraju 16,3%). Do grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym należą m.in. osoby niepełnosprawne, stanowiące 14,3% ludności województwa lubelskiego (kraj 12,2%)²⁴. W I kwartale 2012 roku współczynnik aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych (wg BAEL) w województwie lubelskim wyniósł 15,6% (kraj 17,3%), a wskaźnik zatrudnienia wynosił 13,7% (kraj 14,7%). Z uwagi na zachodzące procesy demograficzne wyzwaniem dla regionu w obszarze włączenia społecznego jest też wsparcie na rzecz osób starszych (w szczególności kobiet, które w tej grupie wiekowej stanowią zdecydowaną większość).

Osoby zaliczone do grupy zagrożonych wykluczeniem społecznym wymagają kompleksowego wsparcia i stworzenia niezbędnych warunków do integracji ze społeczeństwem.

²⁴zadeklarowało ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku (niepełnosprawność biologiczna) i/lub posiadało ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku:

- 10 414 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym otrzymało wsparcie;
- 27 219 klientów instytucji pomocy społecznej zakończyło udział w projektach dotyczących aktywnej integracji;
- 23 872 klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów.

Bezrobotni (w tym długotrwale bezrobotni, na podstawie zliczacza):

W Poddziałaniu 7.1.1 PO KL w projektach trwających koszt na osobę, która ukończyła wsparcie wyniósł **9 427 PLN** (8 140 PLN na rozpoczynających). Na 1 098 bezrobotnych, którzy rozpoczęli wsparcie przypada 513 długotrwale bezrobotnych. Udział przerwały 4 osoby tj. 0,36 % osób które rozpoczęły udział.

W Poddziałaniu 7.1.2 PO KL w projektach trwających koszt na osobę, która ukończyła wsparcie wyniósł **7 147 PLN**. Na 3 956 bezrobotnych, którzy rozpoczęli wsparcie przypada 1 497 długotrwale bezrobotnych. W projektach z Poddziałania 7.1.2 PO KL zaobserwować można duży współczynnik osób powracających (na 13 388 osób, które rozpoczęły 14 353 zakończyło). Przerwały 182 osoby tj. 1,36 % osób, które rozpoczęły udział. W projektach z Poddziałania 7.1.2 PO KL uczestnikami byli również nieaktywni zawodowo oraz zatrudnieni.

W Poddziałaniu 7.2.1 PO KL w projektach zakończonych koszt na osobę wyniósł średnio **8 789 PLN**. Na 2 866 bezrobotnych, którzy byli objęci wsparciem przypadało 1 576 długotrwale bezrobotnych (w projektach tych uczestnikami były również osoby nieaktywne zawodowo – 2 130). Udział przerwało 318 osób tj. 6,37 % osób, które rozpoczęły udział.

W projektach zakończonych z Poddziałania 7.2.1 oraz 7.2.2 PO KL realizujących wskaźnik „Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w projekcie” średni koszt na osobę wyniósł **5 420 PLN**, 1,82 % osób przerwało udział w projekcie.

3. sposób szacowania wartości wskaźnika

Priorytet inwestycyjny 9i

Szacując koszt jednostkowy zastosowano średnią ważoną w odniesieniu do następujących wariantów kosztów związanych z programami aktywizacyjnymi, integracyjnymi realizowanymi w ramach:

Poddziałania 7.1.1 PO KL – (projekty niezakończone) **9 427 PLN**

Poddziałania 7.1.2 PO KL – (projekty niezakończone) **7 147 PLN**

Poddziałanie 7.2.1 i 7.2.2 PO KL **5 420 PLN**

Ponadto założono, iż osoba otrzyma również wsparcie w zakresie aktywizacji zawodowej tj.

- uśredniony koszt na osobę dot. świadczenia z tytułu aktywizacji zawodowej (dane ROPS za 2013 r.)

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowanie ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Przyjmujemy koszt 14 345,50 PLN

Koszt jednostkowy 14 345,50 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **15 222,18 PLN**

Wyliczenia:

411 279 466,39 PLN / 15 222,18 PLN = 27 018 osób

Wartość docelowa: 27 018 osób

Alokacja na PI 9.i wynosi 131 924 057,65Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

411 279 466,39 PLN

Priorytet inwestycyjny 9v

Szacując koszt jednostkowy zastosowano średnią ważoną w odniesieniu do następujących wariantów kosztów:

4. KSI - Staż/subsydia w Poddziałaniu 6.1.1 (ze szkoleniami) od 3 917 do 40 273 PLN średnio na osobę (uczestnika projektu): **10 450 PLN**

5. Staż + szkolenia

988,40 PLN (stawka MPiPS 1 września 2013) + 30% pochodne = 1 284,92 PLN

6 m-cy x 1 284,92 PLN = 7 709,52 PLN

dojazdy (150,00 PLN/m-c) - 6 m-cy x 150,00 PLN = 900,00 PLN

badania – 100,00 PLN

łącznie wartość stażu = 8 709,52 PLN

Staż (6 m-cy) 9 000,00 PLN + szkolenie 7 743 PLN = **16 743 PLN**

6. Prace interwencyjne + szkolenie

1 600,00 PLN (stawka MPiPS 1 września 2013)

1 600,00 PLN + 30% = 2 080,00 PLN

12 m-cy x 2 080,00 PLN = 24 960,00 PLN

Prace interwencyjne (12 m-cy) 24 960,00 PLN + 7 743 PLN = **32 703,00 PLN**

Przyjmujemy koszt 19 965,33 PLN

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowaniu ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Koszt jednostkowy 19 965,33 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **21 185,45 PLN**

I. **40% alokacji przeznaczonej na osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym**

24 261 834,51 PLN / 21 185,45 PLN = **1 145 osób**

II. 60% na podmioty ekonomii społecznej

36 288 751,79 PLN

W ramach alokacji założono utworzenie 60 spółdzielni socjalnych zgodnie z *Wieloletnim regionalnym planem działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie lubelskim na lata 2013-2020.*

Przyjęto założenie, iż powstanie 60 spółdzielni socjalnych, natomiast każda spółdzielnia będzie posiadać 5 udziałowców.

Koszt utworzenia spółdzielni socjalnej:

Dotacje + szkolenia

Wartość dotacji – 24 000,00 PLN (6x przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto 3 943 PLN czerwiec 2014 r.)

Wsparcie pomostowe – 1 700,00 PLN x 6 m-cy = 10 200,00 PLN

Doradztwo, szkolenie, mentoring – 3 000,00 PLN

Dotacje + szkolenie – 44 400,00 PLN + 3 000,00 PLN = **47 400,00 PLN**

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowaniu ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Koszt jednostkowy 47 400 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **50 296,71 PLN**

5 udziałowców x 60 SS x 50 296,71 PLN = 15 089 013 PLN

W ramach powstających spółdzielni socjalnych 300 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem zostanie objętych wsparciem. Zakładając wariant, iż niektóre z osób nie ukończą udziału w projektach założono dodatkowo 30% uczestników. W związku z powyższym wsparcie uzyska **390 osób**.

łącznie 1 145 osób + 390 osób = **1 535 osób**

Proporcje podziału środków:

Alokacja na PI 9v wynosi 21 938 589,41 Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

40% osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym tj. 24 261 834,51 PLN (pomniejszone o 3 096 000 PLN na działalność ROPS i Obserwatorium Integracji Terytorialnej)

60% podmioty ekonomii społecznej tj. 36 288 751,79 PLN (pomniejszone o 4 644 000 PLN na działalność ROPS i Obserwatorium Integracji Terytorialnej)

Na realizację wskaźnika przeznaczono 40% + 41,58% z alokacji przeznaczonej na podmioty ekonomii społecznej.

Skorygowaną wartość docelową wskaźnika oszacowano na podstawie analizy projektów zrealizowanych, projektów będących w trakcie realizacji oraz projektów złożonych w odpowiedzi na nabór RPLU.11.03.00-IZ.00-06-001/18.

W przypadku projektów, które zostały zakończone lub w których wartość docelowa wskaźnika została osiągnięta/przekroczona, przyjęto 100% osiągniętej wartości wskaźnika – **334**.

Następnie przyjęto 97,5% (założono 2,5% ryzyka nieosiągnięcia wartości wskaźnika) wartości docelowych wskaźnika w projektach, które są realizowane, w których nie została jeszcze osiągnięta wartość docelowa – **410**.

Ponadto, uwzględniono 95% wartość wskaźników pochodzących z projektów w trakcie procesu negocjacji - **520**;

334 + 410 + 520 = 1 264

W odniesieniu do wartości wskaźnika Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 9v, który został włączony do ram wykonania zastosowano następujący sposób wyliczeń:

653 podmioty wartość docelowa wskaźnika (2023) na 10 lat

653 / 9 lat = 73 podmioty

73 podmioty x 4 lata = 292 podmioty

OPIS PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ I CZYNNIKÓW, JAKIE MIAŁY WPŁYW NA WARTOŚĆ DOCELOWĄ

1. dane historyczne

- *Typ beneficjenta* – Poddziałanie 7.2.2 PO KL głównie podmioty komercyjne
- *Rodzaj instrumentu / forma wsparcia*: szkolenia, doradztwo
- *Poziom danych*: dane regionalne
- *Wielkość próby*: Poddziałanie 7.2.2 PO KL – 37 projektów
- *Przeciętna wartość projektów*: Poddziałanie 7.2.2 PO KL - 646 312,00 PLN

2. sytuacja i trendy społeczno-gospodarcze/inne uwarunkowania

Na podstawie danych wskazanych w *Wieloletnim regionalnym planie działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie lubelskim* (Lublin 2013) w województwie lubelskim funkcjonują ogółem 3 893 podmioty ekonomii społecznej, z czego 3 754 to organizacje pozarządowe, a 139 to pozostałe podmioty ekonomii społecznej (3 centra integracji społecznej, 18 klubów integracji społecznej, 5 Zakładów Aktywności Zawodowej, 40 spółdzielni socjalnych, 3 przedsiębiorstwa społeczne, 58 warsztatów terapii zajęciowej, 12 spółdzielni inwalidów i niewidomych). Podmioty te cechuje nietrwałość, niestabilność funkcjonowania oraz nierównomierne rozmieszczenie, aczkolwiek mogą stać się alternatywą dla zakładania działalności gospodarczej na ogólnych zasadach oraz tworzenia nowych miejsc pracy dla osób w trudnej sytuacji na rynku pracy.

Partnerstwa są nieodłącznym elementem rozwoju ekonomii społecznej. W województwie lubelskim współpraca większości PES z samorządami w zakresie rozwijania ES w społecznościach lokalnych jest słabo rozwinięta. W opinii PES władze publiczne oraz instytucje samorządowe wykazują niską wiedzę i wrażliwość na kwestie ekonomii społecznej, nie wykorzystują instrumentów, które mogą wspomóc rozwój PES, np. nie stosują klauzul społecznych w zamówieniach publicznych.

Wnioski z badania ewaluacyjnego pn. Ocena wsparcia w obszarze ekonomii społecznej udzielonego ze środków EFS w ramach PO KL zrealizowanego na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju przez Coffey International Development:

Dla PES najbardziej użytecznym do potrzeb rodzajem wsparcia okazały się dotacje – spośród tych PES, które je otrzymały, aż 73% wskazuje ten typ wsparcia jako najbardziej im potrzebny. Także ci, którzy nie mieli dostępu do bezzwrotnych instrumentów finansowych, zgłaszali potrzebę w tym zakresie. Interwencja wykluczyła organizacje pozarządowe z możliwości skorzystania ze wsparcia finansowego, przez co miały one mniejsze możliwości ekonomizować się.

Szkolenia stanowiły najbardziej potrzebną formę wsparcia dla 40% podmiotów ekonomii społecznej. Podmioty integracyjne potrzebowały ich znacznie rzadziej – tylko 20% przedstawicieli tych podmiotów uznało je za najpotrzebniejsze. Ci, którzy faktycznie skorzystali ze szkoleń, częściej uznawali tę formę za najbardziej pożądaną.

Zgodnie z wypowiedziami badanych (zarówno OWES, PES, jak i ekspertów) zbyt dużo miejsca poświęca się na ogólne szkolenia, które kierowane są do szerokiej grupy zróżnicowanych odbiorców, przez co nie odpowiadają one na konkretne problemy uczestników i nie przyczyniają się do osiągania rezultatów. Na przykład szkolenia na temat prowadzenia działalności gospodarczej, kierowane zarówno do organizacji pozarządowych, jak i spółdzielni socjalnych, oceniane są jako zbyt mało konkretne i użyteczne jedynie na wstępnym etapie zakładania działalności.

Doradztwo zdecydowanie rzadziej było wskazywane jako najpotrzebniejsza forma wsparcia (18% podmiotów integracyjnych i 23% pozostałych). Jednak ci, którzy z niego skorzystali, znacznie częściej wskazywali je jako użyteczne.

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku w ramach Priorytetu VII PO KL:

- 20 podmiotów ekonomii społecznej zostało utworzonych dzięki wsparciu z EFS;
- 835 podmiotów ekonomii społecznej otrzymało wsparcie z EFS za pośrednictwem instytucji wspierających ekonomię społeczną.

Według stanu na 30 czerwca 2014 roku w ramach Poddziałania 7.2.2. PO KL powstało 20 podmiotów ekonomii społecznej utworzonych dzięki wsparciu z EFS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013. Dodatkowo w ramach Działania 6.2 PO KL powstała 1 spółdzielnia socjalna.

W ramach Poddziałania 7.2.2 PO KL *Liczba podmiotów ekonomii społecznej, które otrzymały wsparcie z EFS za pośrednictwem instytucji wspierających ekonomię społeczną* średni koszt przypadający na 1 instytucję w projektach zakończonych wyniósł: 24 000 zł.

3. sposób szacowania wartości wskaźnika

Uśredniony koszt związanych z utworzeniem spółdzielni spcjalnej i zatrudnieniem osób w ramach istniejących podmiotów ekonomii społecznej wynosi 33 682,67 PLN.

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowanie ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Koszt jednostkowy 33 682,67 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **35 741,08 PLN**

21 199 738,79 PLN (alokacja pomniejszona o koszt utworzenia 60 SS) / 35 741,08 PLN = **593 podmioty**

15 089 013 PLN alokacja, która wpłynie na utworzenie **60 SS** tj. podmiotów ekonomii społecznej

Wartość docelowa: 653 podmioty

Alokacja na PI 9.v wynosi 21 938 589,41 Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

40% osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym tj. 24 261 834,51 PLN (pomniejszone o 3 096 000 PLN na działalność ROPS i Obserwatorium Integracji Terytorialnej)

60% podmioty ekonomii społecznej tj. 36 288 751,79 PLN (pomniejszone o 4 644 000 PLN na działalność ROPS i Obserwatorium Integracji Terytorialnej)

Wskaźnik finansowy dla Ram Wykonania został wyliczony w oparciu o metodologię przedstawioną w *Szablonie Programu Operacyjnego 2014-2020 w Polsce z komentarzem* dla 100% alokacji na Oś Priorytetową z uwzględnieniem zmiany wartości pośredniej wskaźników.

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Dokonując wyliczeń w zakresie wartości wskaźników produktu włączonych do ram wykonania przyjęto założenia dotyczące szacowania wartości docelowej w odniesieniu do wskaźników produktu na rok 2023. Natomiast dokonując obliczeń w zakresie szacowania wartości docelowych wskaźników na rok 2023 przyjęto, iż 100% alokacji w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.i zostanie przeznaczonych na realizację wskaźnika *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie* zaś w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.v 40% alokacji. Natomiast w ramach priorytetu inwestycyjnego 9v 60% alokacji zostanie przeznaczonych na realizację wskaźnika *Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem*.

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Diagnoza sytuacji województwa lubelskiego ukazuje wiele negatywnych zjawisk, w tym między innymi: najwyższy w kraju wskaźnik zagrożenia ubóstwem, niekorzystna struktura bezrobocia, duża liczba osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej. Zgodnie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w ramach priorytetu inwestycyjnego 9i realizowane będą programy na rzecz integracji osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową.

Wskaźnik *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie* został wybrany do ram wykonania w celu określenia postępu realizacji zaplanowanych interwencji w ramach PI 9i i 9v.

Województwo lubelskie cechuje również relatywnie niski poziom rozwoju, niekorzystna sytuacja społeczno – gospodarcza, w tym niepokojąca skala zagrożenia ubóstwem, przy jednoczesnej słabości sektora przedsiębiorstw. W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.v przewidziano rozwój usług wsparcia ekonomii

społecznej w regionie, w tym wsparcie dla utworzenia/funkcjonowania i wzmocnienia potencjału instytucji wspierających ekonomie społeczną.

Wskaźnik *Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem* został wybrany do ram wykonania w celu określenia postępu realizacji zaplanowanych interwencji w ramach PI 9v.

d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

Zarówno w odniesieniu do wskaźnika *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie*, jak i wskaźnika *Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem* zastosowane zostaną odpowiednie kryteria wyboru projektów, które wpłyną na realizację celów pośrednich i końcowych. Również harmonogram ogłaszania konkursów uwzględni realizację ww. wskaźników.

e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należyte uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

Na podstawie doświadczeń z perspektywy finansowej 2007-2013 istnieje kilka przesłanek, które mogą wpłynąć na nieosiągnięcie wartości pośrednich oraz końcowych wskaźników *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie* oraz *Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem*:

- opóźnienia w zakresie wprowadzenia dokumentów programowych związanych z realizacją perspektywy finansowej 2014-2020,
- interpretacja zapisów w dokumentach programowych związanych z realizacją perspektywy finansowej 2014-2020 w zakresie m.in.: kwalifikowalności wydatków, przyjęcia rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej/ pomocy de minimis, monitorowania postępu rzeczowego w ramach projektów,
- opóźnienia w zakresie ogłaszania konkursów w ramach priorytetu inwestycyjnego 9i i 9v w ramach, których realizowane będą ww. wskaźniki,
- brak wiedzy potencjalnych beneficjentów oraz samych odbiorców wsparcia w zakresie znajomości działań w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych,
- pozostawienie limitu pomocy de minimis na niezmiennym poziomie,
- rezygnacja z uczestnictwa w projekcie,
- trudności w rekrutacji uczestników należących do grupy docelowej projektu,
- zmiany w harmonogramie realizacji projektu,
- opóźnienia w wydatkowaniu związane z opóźnieniami w zakresie zatwierdzania wniosków o płatność.

Ponadto ograniczenie w zakresie realizacji wartości pośrednich i końcowych ww. wskaźników wyniku również z wprowadzenia wymogu wkładu własnego w ramach każdego projektu, co wpływa na ograniczenie aktywności beneficjentów w zakresie aplikowania.

Oś priorytetowa 12 Edukacja, umiejętności i kompetencje

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023) ²⁵			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ²⁶
							M	K	O	M	K	O		
12	Wskaźnik produktu	10.13	Liczba dzieci objętych w ramach programu zajęćami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoba	EFIS	Słabiej rozwinięte	-	-	780	-	-	5 974	System informatyczny SL 2014	
12	Wskaźnik produktu	10*32	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	osoba	EFIS	Słabiej rozwinięte	-	-	6828	-	-	16 899	System informatyczny SL 2014	
12	Wskaźnik postępu finansowego	10*33	Kwota wydatków certyfikowanych do Komisji Europejskiej	EUR	EFIS	Słabiej rozwinięte	20 088 756			132 272 248			System informatyczny SL 2014	Wartość pośrednia na koniec 2018 r. i kończąca na koniec 2023 r. odnosi się do planowanego poziomu całkowitej kwoty wydatków w kwalifikowanych

²⁵ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

²⁶ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Podczas szacowania wartości docelowych wskaźników produktu wykorzystano m.in. doświadczenie z wdrażania oraz monitorowania PO KL 2007-2013 w zakresie: harmonogramów ogłaszania konkursów, specyfiki grupy docelowej. Ponadto uwzględniono wnioski z badań ewaluacyjnych zrealizowanych na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego oraz innych instytucji.

Ze względu na charakter wsparcia i specyfikę grupy docelowej w ramach OP 12 znacząca część projektów (około 20%) ma na tyle niską wartość, że rozliczana jest za pomocą uproszczonych metod tj. kwoty ryczałtowe. Niniejszy sposób rozliczania kosztów powoduje, iż certyfikacja następuje zazwyczaj pod koniec realizacji projektów w momencie osiągnięcia wskaźników rezultatu. Na termin rozliczenia projektów ma również wpływ specyficzny kalendarz roku szkolnego trwający od września do czerwca. Ponadto, współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół zawodowych i ogólnozawodowych w 2015 roku przyjął wartość 44,91% i był wyższy niż w roku poprzednim o 1,57pp. Tendencję wzrostową współczynnika obserwuje się nieprzerwanie od 2007 roku, jednak po raz pierwszy zanotowano tak dynamiczny skok w stosunku rdr. Warto jednak przypomnieć, że wskaźnik ten jest w dalszym ciągu znacznie niższy niż miało to miejsce w 2005 roku (53,5%). W dalszym ciągu szkolnictwo zawodowe nie jest konkurencyjne dla młodych osób kończących szkoły gimnazjalne.

Wskaźnik skolaryzacji w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe pokazuje, że nadal szkoły takie nie są szkołami preferowanymi przez młodzież kończącą wcześniejszy etap kształcenia. To z kolei mogło przyczynić się do niższych niż spodziewane zakładanych wydatków w projektach ze względu na ograniczoną grupę docelową.

Brak konkursów w 2014 r. i ich późne ogłaszanie w drugiej połowie 2015 r. jest skutkiem głównie braku wytycznych horyzontalnych, które zostały zatwierdzone dopiero w czerwcu 2015 r. Kontraktacji środków nie sprzyjały również zmiany w systemie oświaty (najpierw w zakresie wychowania przedszkolnego, następnie w całym systemie), które mogły wpłynąć na zainteresowanie aplikowaniem, zakres złożonych projektów i wartości złożonych wniosków.

Trudności w realizacji zapisów wytycznych horyzontalnych w obszarze edukacji oraz ich duży stopień szczegółowości powoduje rozbieżności interpretacyjne. Oprócz tego dotychczasowy wymóg objęcia wsparciem w PI 10i (Działanie 12.2) wyłącznie szkół osiągających najniższe wyniki edukacyjne wyklucza istotną część podmiotów ze wsparcia (w tym podmiotów doświadczonych, które skutecznie aplikowały o wsparcie w ramach perspektywy finansowej 2007-2013), a tym samym negatywnie wpłynął na stopień kontraktacji i wydatkowania środków.

Zmiany wynikające z reformy edukacji (zmiana wieku rozpoczęcia edukacji szkolnej, likwidacja gimnazjów, przekształcenie ZSZ w szkoły branżowe, wydłużenie nauki w LO i T) wpłynęły na realizację wskaźnika finansowego, stąd konieczność obniżenia jego wartości na 2018 rok. Wartość docelowa wskaźnika pozostaje bez zmian.

W odniesieniu do wartości wskaźnika **Liczba dzieci objętych w ramach programu zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej** w ramach priorytetu inwestycyjnego 10i, który został włączony do ram wykonania zastosowano następujący sposób wyliczeń:

1 758 dzieci wartość docelowa wskaźnika (2023) na 10 lat

1 758 / 9 lat = 195 dzieci

195 dzieci x 4 lata = 780 dzieci

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec 2011 roku w ramach Priorytetu IX

PO KL wsparciem objęto 7 509 dzieci w wieku 3-5 lat, które uczestniczyły w różnych formach edukacji przedszkolnej na obszarach wiejskich. Jednak nie można przyjąć podobnych proporcji w odniesieniu PI 10.i w ramach RRO 2014-2020, ponieważ udział dzieci w roku 2011 w odniesieniu do dzieci z 30 czerwca 2014 r. (11 445 dzieci) wynosi 65,6%. Dodatkowo proponowana wartość pośrednia na rok 2018 uwzględnia harmonogram zaplanowanych konkursów oraz charakter wsparcia oferowanego w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego.

OPIS PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ I CZYNNIKÓW, JAKIE MIAŁY WPŁYW NA WARTOŚĆ DOCELOWĄ

1. dane historyczne

- *Typ beneficjenta* – Poddziałanie 9.1.1 PO KL - podmioty komercyjne i publiczne
- *Rodzaj instrumentu / forma wsparcia*: tworzenie przedszkoli, wsparcie istniejących przedszkoli
- *Poziom danych*: dane regionalne
- *Wielkość próby*: Poddziałanie 71 projektów
- *Przeciętna wartość projektów*: 701 511,64 PLN

2. sytuacja i trendy społeczno-gospodarcze/inne uwarunkowania

Według analiz Głównego Urzędu Statystycznego od połowy lat 90 systematycznie maleje liczba ludności w Polsce oraz w samym województwie lubelskim. Według „Prognozy ludności na lata 2008 – 2035” tendencja ta będzie się nadal utrzymywała. Przyczyny takiej sytuacji są podobne w skali kraju. Z jednej strony zwiększa się liczba migracji wewnętrznych jak również migracji zagranicznych na pobyt stały. Ponadto zmniejsza się liczba zawieranych małżeństw, wzrasta liczba rozwodów. Niniejsza sytuacja pociąga za sobą stały spadek dzietności. W 2011 roku liczba dzieci przypadających na jedną kobietę w wieku rozrodczym wyniosła 1,31. Współczynnik dzietności gwarantujący prostą zastępowalność pokoleń kształtuje się natomiast według demografów na poziomie 2,10 do 2,15.

Pod wpływem opisanych powyżej czynników zmniejszeniu ulega populacja dzieci 3-5 lat, stale natomiast dzięki wsparciu funduszy unijnych wzrasta liczba placówek wychowania przedszkolnego, a co za tym idzie współczynnik skolaryzacji przedszkolnej. W 2011 roku wyniósł on 64,6%. Odsetek dzieci w wieku 3-4 uczęszczających w edukacji przedszkolnej na terenie województwa lubelskiego wyniósł 43,1%. Niniejszy współczynnik jest bezpośrednio powiązany ze wskaźnikiem urbanizacji. W miastach dostęp do opieki przedszkolnej jest większy niż na obszarach wiejskich.

Według informacji zawartych w *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020* do istotnych barier w rozwoju wychowania przedszkolnego poza niewystarczającą liczbą miejsc realizacji wychowania przedszkolnego, nierównomierną siecią placówek wychowania przedszkolnego, wzorcami kulturowymi preferującymi wychowanie dziecka w rodzinie oraz brakiem tradycji w korzystaniu z usług w tym zakresie na szerszą skalę należy zaliczyć koszty obciążające częściowo rodziców oraz małą elastyczność usług w tym zakresie²⁷.

Mniejszy dostęp do przedszkoli na terenach wiejskich zmniejsza szanse mieszkających tam dzieci na osiągnięcie sukcesów na dalszym etapie edukacji.

Zgodnie z publikacją GUS *Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2013 r.* na terenie województwa lubelskiego liczba dzieci w wieku 3-4 lata wynosi 45 289. Natomiast liczba dzieci w wieku 5 lat wynosi 23 241.

Według dokumentów strategicznych dla województwa lubelskiego do 2015 r. liczba dzieci w wieku przedszkolnym będzie zwiększać się, by od 2016 r. ponownie, i to dużo szybciej niż na początku lat dwutysięcznych, zmniejszać się²⁸.

²⁷ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020, s. 13

²⁸ SRWL 2014-2020 s.18

Wnioski z badania ewaluacyjnego pn. *Ocena ośrodków wychowania przedszkolnego, utworzonych lub wspartych ze środków finansowych EFS w ramach Poddziałania 9.1.1 PO KL* zrealizowanego na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego przez Ośrodek Ewaluacji Sp. z o.o.:

- Wsparciem ramach Poddziałania 9.1.1 PO KL (rozumianym jako utworzenie placówek oraz uatrakcyjnienie oferty) objęto 102 818 dzieci w wieku 3-5 lat.

- W projektach często organizowano zajęcia dodatkowe np. z języka angielskiego, zajęcia taneczne, sportowe, korekcyjne, które były uatrakcyjnieniem podstawowej oferty. Łącznie 637 placówek w 309 projektach prowadziło zajęcia dodatkowe, w których brało udział 33 336 dzieci.

- Poddziałanie 9.1.1 PO KL było szansą także dla placówek pracujących z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W 17,7% badanych projektów prowadzone były działania mające na celu włączanie dzieci niepełnosprawnych w edukację przedszkolną – w badaniu uwzględniono nie tylko przedszkola specjalne, ale również OWP integracyjne oraz placówki z oddziaływania integracyjnymi. W zdecydowanej większości projektów działania skierowane do dzieci niepełnosprawnych polegały na włączaniu pojedynczych dzieci niepełnosprawnych do grup przedszkolnych, dla których organizowano zajęcia terapeutyczne ze specjalistami.

- Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat korzystających z oferty projektowej i uczestniczących w różnych formach edukacji przedszkolnej w ramach Priorytetu na obszarach wiejskich w stosunku do ogólnej liczby dzieci w tej grupie wynosił pod koniec 2011 roku ponad 27%.

- Działania realizowane ze środków unijnych odegrały również istotną rolę w wyrównywaniu szans edukacyjnych. Dofinansowanie otworzyło przed dziećmi z mniej zamożnych rodzin możliwość uczestnictwa w szerokiej gamie zajęć dodatkowych, na których opłacenie nie mogliby sobie pozwolić ich rodzice. Często oferta zajęć finansowanych z projektu była tak obszerna, że nie tylko zaspokajała dotychczasowe potrzeby, ale wręcz kreowała wśród rodziców i dzieci – nowe.

- Trafność projektów realizowanych w ramach Poddziałania 9.1.1 PO KL w większości potwierdzają przedstawiciele IP, choć jednocześnie znacząca część z nich (12 z 16) zwróciła uwagę na to, że wsparcie nie rozwiązało wszystkich problemów w skali województwa i nadal istnieją znaczne potrzeby w obszarze dostępności i jakości edukacji przedszkolnej. Zebrane dane pozwalają zatem stwierdzić, że tam, gdzie realizowane były projekty, w bardzo wysokim stopniu odpowiadały one na potrzeby lokalnych społeczności, ponieważ poprawiały dostęp do edukacji wysokiej jakości - stąd pozytywne oceny zarówno projektodawców, jak i rodziców.

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku w ramach Priorytetu IX PO KL wsparciem objęto 11 445 dzieci w wieku 3-5 lat, które uczestniczyły w różnych formach edukacji przedszkolnej na obszarach wiejskich.

3. sposób szacowania wartości wskaźnika

Metodologia szacowana dla projektów, dla których zatwierdzono końcowy wniosek o płatność (zwane dalej projektami zakończonymi).

Liczbę dzieci w wieku 3-5 z terenów wiejskich (wskaźnik PO KL „*Liczba dzieci w wieku 3-5 lat, które uczestniczyły w różnych formach edukacji przedszkolnej na obszarach wiejskich*”) należy powiększyć o liczbę dzieci z terenów miejskich, która stanowi różnicę pomiędzy wartością wskazaną we wniosku o dofinansowanie w pkt. 3.2.1 „*W tym osoby uczące się lub kształcące się*” a wartością wskaźnika „*Liczba dzieci w wieku 3-5 lat, które uczestniczyły w różnych formach edukacji przedszkolnej na obszarach wiejskich*”.

Wartość wyliczonego w ten sposób wskaźnika wynosi 8 798 dzieci (w 71 projektach zakończonych, bez uwzględnienia projektów promocyjnych, informacyjnych i badawczych).

Minimalny koszt jednostkowy wynosi 1 039,54 zł.

Maksymalny koszt jednostkowy wynosi 19 945,42 zł.

Uśredniony koszt jednostkowy wynosi 5 661,21 zł.

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowaniu ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Koszt jednostkowy 5 661,21 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **6 007,18 PLN**

Wyliczenia:

Alokacja na PI 10i wynosi 50 385 629,41 Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

157 079 574,01 PLN

30% zostało przeznaczone na sprzęt, z tego:

7% przeznaczono na edukację przedszkolną (w tym 30% na tworzenie nowych miejsc i 70% na zajęcia dodatkowe)

93% przeznaczono na edukację kształcenia ogólnego – doposażenie szkół

70% zostało przeznaczone na

30% alokacji na edukację przedszkolną (w tym 75% na tworzenie nowych miejsc i 25% na zajęcia dodatkowe

70% alokacji na edukację kształcenie ogólnego

Skorygowaną wartość docelową wskaźnika oszacowano na podstawie analizy projektów zrealizowanych, projektów będących w trakcie realizacji, projektów ocenionych pozytywnie i skierowanych do dofinansowania w ramach naboru RPLU.12.01.00-IZ.00-06-001/18, jak również założonej wartości wskaźnika możliwej do osiągnięcia w kolejnym konkursie w roku 2020, wyliczonej na podstawie pozostałej alokacji w oparciu o uśredniony koszt jednostkowy z 10 projektów wybranych do dofinansowania w ostatnim naborze w ramach Działania,

W przypadku projektów, które zostały zakończone lub w których wartość docelowa wskaźnika została osiągnięta/przekroczona, przyjęto 100% osiągniętej wartości wskaźnika. – **2 551**

Następnie przyjęto:

- 90% (założono 10% ryzyka nieosiągnięcia wartości wskaźnika) z 454, tj. wartości docelowych wskaźnika z projektów problematycznych będących w trakcie realizacji, w których nie została jeszcze osiągnięta wartość docelowa - **409**,

- 99% (założono 1% ryzyka nieosiągnięcia wartości wskaźnika) z 1 789, tj. sumy wartości docelowej wskaźnika z projektów będących w trakcie realizacji, w których nie zostały jeszcze osiągnięte wartości docelowe - **1 771**

- 95% (założono 5% ryzyka nieosiągnięcia wartości wskaźnika) z 392, tj. wartości wskaźników z projektów wybranych do dofinansowania w naborze RPLU.12.01.00-IZ.00-06-001/18 - **372**

- 85% (założono 15% ryzyka nieosiągnięcia wartości wskaźnika) z 1 156, tj. wartości wskaźnika wyliczonej z pozostałej alokacji po uśrednionym koszcie jednostkowym przyjętym z próby 10 projektów wybranych do dofinansowania. Pozostała alokacja została podzielona w proporcji 61% (na wsparcie miejsc) do 39% (na wsparcie dzieci w ramach dodatkowych zajęć) wyliczonej w oparciu o ww. próbę 10 projektów wybranych do dofinansowania. Uwzględniając powyższe, pozostałą alokację na wsparcie dzieci w wysokości 8 947 058,82 podzielono przez koszt jednostkowy, tj. 7 736,48 zł - **983**

2 551 + 409 + 1 771 + 372 + 983 = 6 086

Skorygowaną wartość docelową wskaźnika oszacowano na podstawie analizy projektów realizowanych, jak i szacowanej wartości docelowej do osiągnięcia w ramach konkursu ogłoszonego w 2020 r.

Przyjęto 95% (założono 5% ryzyka nieosiągnięcia wartości wskaźnika):

- wartości docelowych wskaźnika w ramach realizowanych umów - 5 130,

- wartości docelowej wskaźnika planowanej do osiągnięcia w ramach konkursu ogłoszonego w 2020 r. - 1 159.

5 130 + 1 159 = 6 289

6 289 x 0,95 = 5 974

W odniesieniu do wartości wskaźnika Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy w ramach priorytetu inwestycyjnego 10.iv, który został włączony do ram wykonania zastosowano następujący sposób wyliczeń:

15 360 osób wartość docelowa wskaźnika (2023) na 10 lat

15 360 / 9 lat = 1 707 uczniów

1 707 uczniów x 4 lata = 6 828 uczniów

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec 2011 roku w ramach Priorytetu IX PO KL 1 124 uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe zakończyło udział w stażach i praktykach. Jednak nie można przyjąć podobnych proporcji w odniesieniu PI 10.iv w ramach RRO 2014-2020, ponieważ udział uczniów w roku 2011 w odniesieniu do liczby uczniów z 30 czerwca 2014 r. (4 164 uczniów) wynosi zaledwie 27%. Dodatkowo proponowana wartość pośrednia na rok 2018 uwzględnia harmonogram zaplanowanych konkursów oraz charakter wsparcia oferowanego w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego.

OPIS PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ I CZYNNIKÓW, JAKIE MIAŁY WPŁYW NA WARTOŚĆ DOCELOWĄ

1. dane historyczne

- *Typ beneficjenta* – Działanie 9.2 PO KL - podmioty publiczne i komercyjne
- *Rodzaj instrumentu / forma wsparcia*: organizacja staży, programy rozwojowe
- *Poziom danych*: dane regionalne
- *Wielkość próby*: 27 projektów
- *Przeciętna wartość projektów*: 676 979,54 PLN

2. sytuacja i trendy społeczno-gospodarcze/inne uwarunkowania

Według najnowszych danych Eurostat i OECD (za rok 2010) odsetek uczniów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w Polsce jest zbliżony do średniej w UE i OECD – w Polsce wynosi on 48,2% (w UE – 49,6%, w OECD – 44%), przy czym odsetek uczęszczających do szkół ogólnokształcących wynosi 51,8% (w UE – 50,4%, w OECD – 54%). Jednocześnie dane BAEL z lat 2003–2012 pokazują na stosunkowo niewielki wzrost procentu osób w wieku 15 i więcej lat z wykształceniem średnim ogólnym – wykazany jest wzrost jedynie o ponad 1

punkt procentowy, podczas gdy odsetek osób z wykształceniem wyższym wzrósł o prawie 20 punktów procentowych. Odsetek osób w wieku 30–34 lata z wyższym wykształceniem wynosi obecnie w Polsce 36,9% (w Europie 34,6%) i zgodnie z jednym z wymiernych celów strategii „Europa 2020” dotyczącym upowszechnienia wykształcenia wyższego lub równoważnego, powinien wynosić 45% do roku 2020 (w Europie co najmniej 40% do roku 2020). W Polsce cel ten został potwierdzony w dokumentach przyjętych przez Radę Ministrów – w Krajowym Programie Reform oraz w Strategii Rozwoju Kraju 2020. W dekadzie 2003–2012 najniższy poziom bezrobocia absolwentów wciąż dotyczy absolwentów szkół wyższych (w ostatnich latach oscyluje wokół 20%), a najwyższy poziom bezrobocia dotyczy absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

Stroną inicjującą kontakt pomiędzy placówkami kształcenia zawodowego a pracodawcami jest nieprzerwanie szkoła. 90% przedstawicieli szkół i placówek deklaruje, że inicjatywa wspólnego organizowania praktyk wychodzi na ogół od szkoły do przedsiębiorstwa, a tylko niewiele ponad 3% z nich twierdzi, że to sami pracodawcy składają im oferty współpracy. Trzeba jednak wziąć pod uwagę fakt, że bardzo często sami uczniowie są inicjatorami zawarcia umowy przez ich szkołę i wybrany zakład pracy, stąd rzeczywista aktywność placówek kształcenia zawodowego może być nieco słabsza, niż mogłoby to wynikać z poniższych danych. Jednostka inicjująca współpracę z pracodawcami na ogół jest szkoła.

Wciąż jednak w przeważającej większości przypadków współpraca pracodawców ze szkołami jest incydentalna, doraźna i niezorganizowana, a po stronie pracodawców występuje wiele barier związanych z nawiązywaniem i prowadzeniem działań zmierzających do długofalowej współpracy ze szkołami. Należy więc dążyć do tego, aby wskazane poniżej bariery eliminować, a współpraca pracodawców ze szkołami miała charakter regularny, długofalowy, celowy i nieprzypadkowy. Bariery występujące po stronie pracodawców²⁹:

- a) krótkofalowe myślenie przedsiębiorców nastawione na przetrwanie i zabezpieczenie bieżącej działalności firmy;
- b) niska świadomość na temat długofalowych korzyści dla pracodawcy, płynących z myślenia o kompetencjach pracowników w przedsiębiorstwie w dłuższej perspektywie;
- c) czynnik finansowy: zbyt małe nakłady przeznaczane przez firmy na współpracę;
- d) zbyt mała wiedza na temat korzyści ze współpracy ze szkołami zawodowymi, która jest jedną z metod zapobiegania niedoborowi wykwalifikowanych pracowników;
- e) brak wypracowanych wzorców udziału przedsiębiorstw w dyskusji nt. potrzeby współpracy szkół z pracodawcami;
- f) mała motywacja przedsiębiorców do aktywnego udziału w dyskusji o kwalifikacjach/ kompetencjach;
- g) niski poziom społecznej odpowiedzialności biznesu;
- h) brak jednostki regionalnej pośredniczącej w inicjowaniu, nawiązywaniu, wdrażaniu i koordynowaniu współpracy szkół z pracodawcami;
- i) skomplikowane i długotrwałe procedury, które towarzyszą nawiązaniu współpracy, biurokracja (zarówno w firmach, jak i szkołach);
- j) kwestie organizacyjne po stronie pracodawcy, m.in. brak odpowiedniej struktury, miejsca, jednostki lub osoby odpowiedzialnej za kwestię współpracy z uczelniami lub szkołami średnimi; brak odpowiednich warunków do organizacji praktyk;
- k) nieadekwatna do potrzeb przedsiębiorstw oferta edukacyjna, która zniechęca je do podejmowania współpracy ze szkołami (duża część firm skarży się na brak szkół w rejonie kształcących w interesujących firmę zawodach), jednakże nie podejmuje działań związanych z kształtowaniem tej oferty;
- l) niewiedza dotycząca możliwości brania udziału w opracowywaniu programów nauczania;
- m) zastrzeżenia co do postawy i wiedzy nauczycieli, m.in. w opinii pracodawców nie wykazują oni zainteresowania praktyczną nauką zawodu, nie są na bieżąco, nie śledzą trendów, nie są zainteresowani uzupełnianiem wiedzy, a czasem nawet nawiązaniem współpracy z pracodawcami;
- n) trudności z dostosowaniem programu kształcenia praktycznego do faktycznych możliwości danego pracodawcy;
- o) brak gratyfikacji zachęcających pracodawców do większego zaangażowania się w proces kształcenia zawodowego;
- p) najważniejszymi barierami we współpracy ze szkołami w zakresie tworzenia i realizacji programów nauczania, deklarowanymi przez pracodawców były:
 - brak zainteresowania ze strony szkół (25%);

²⁹ Współpraca firm z sektorem edukacji PKPP Lewiatan

- brak czasu na tego typu działania (15,5%);
- zbyt mała liczba kadry (14%);
- brak korzyści z takiej działalności (13,5%);
- niewystarczająca wiedza w tym zakresie (9%);
- inne (5%).

Zgodnie z publikacją GUS *Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2012/2013* na terenie województwa lubelskiego 43 055 uczniów uczęszczało do placówek realizujących kształcenie zawodowe tj. zasadnicze szkoły zawodowe (9 562 uczniów), technika i technika uzupełniająca (29 898 uczniów), szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (1 244 uczniów).

Zgodnie z danymi wskazanymi w *Sprawozdaniu z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* według stanu na koniec czerwca 2014 roku w ramach Priorytetu IX PO KL 4 164 uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe zakończyło udział w stażach i praktykach.

Wnioski z raportu badania ewaluacyjnego pn. *Ocena barier w zakresie aplikowania i realizacji projektów w ramach Działania 9.2 PO KL* zrealizowanego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego przez firmę BLOSTAT Piszczek, Wolny Sp. j.:

- brak aktywności przedsiębiorców jako potencjalnych partnerów w projektach realizowanych w ramach Działania 9.2 PO KL;
- brak aktywnej postawy organów prowadzących w aplikowaniu o środki w ramach Działania 9.2 PO KL, brak dostatecznego wsparcia ze strony organów prowadzących dla szkół w aplikowaniu o środki w ramach Działania 9.2 PO KL;
- niedostateczny poziom motywacji i determinacji dyrektorów szkół do skutecznego aplikowania o środki w ramach Działania 9.2 PO KL.

3. sposób szacowania wartości wskaźnika

Spośród 64 projektów zakończonych (wpłynął końcowy wniosek o płatność) w 27 projektach wystąpiła grupa docelowa „*Liczba uczniów w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, którzy zakończyli udział w stażach i praktykach w ramach projektu*”.

Poniższa metodologia szacowania wskaźnika uwzględnia ww. osoby.

Wartość wskaźnika wynosi 2 126 osób.

Minimalny koszt jednostkowy wynosi 2 556,52 zł.

Maksymalny koszt jednostkowy wynosi 63 251,98 zł.

Uśredniony koszt jednostkowy wynosi 8 597,58 zł.

Koszty jednostkowe (obliczone na podstawie danych historycznych) realizacji wskaźnika przeliczono na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem poziomu wskaźnika inflacji wynoszącego po zastosowaniu ważenia 94,2% (średnia dla lat 2007-2012).

Koszt jednostkowy 8 597,58 PLN po przeliczeniu na ceny stałe dla 2014 r. z uwzględnieniem wskaźnika inflacji wynosi **9 123,00 PLN**

140 128 660,89 PLN / 9 123, 00 PLN = 15 360 uczniów

Wartość docelowa: 15 360 uczniów

Alokacja na PI 10iv wynosi 87 789 784,71 Euro

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz prognozą rozłożenia wydatków w okresie 2014-2020, do obliczenia alokacji przyjęto kurs EUR 3,55 zł oraz prognozę inflacji na lata 2014-2020, która po zastosowaniu ważenia wyniosła 113,8%

273 688 790,75 PLN

20% zostało przeznaczone na sprzęt

20% zostało przeznaczone na osoby uczestniczące w pozaszkolnych formach kształcenia

60% (co stanowi 100%) zostało przeznaczone na kształcenie zawodowe nauczycieli oraz staże i praktyki dla uczniów, w tym:

80% na staże i praktyki dla uczniów (tj. 40% z 60%)

20% na kształcenie zawodowe nauczycieli (tj. 20% z 60%)

Skorygowaną wartość docelową wskaźnika oszacowano na podstawie analizy projektów zrealizowanych, projektów będących w trakcie realizacji, projektów ocenionych pozytywnie i skierowanych do dofinansowania w ramach naboru RPLU.12.04.00-IZ.00-06-002/18, jak również założonej wartości wskaźnika możliwej do osiągnięcia w kolejnych konkursach planowanych w 2019 i 2020 r., wyliczonych na podstawie pozostałej alokacji w odniesieniu do wartości wskaźnika wykazanej w projektach, które nie uzyskały dofinansowania w rozstrzyganym naborze.

W przypadku projektów, które zostały zakończone lub w których wartość docelowa wskaźnika została osiągnięta/przekroczona, przyjęto 100% osiągniętej wartości wskaźnika. – **2 882**

Następnie przyjęto:

- 100% wartości docelowej wskaźnika z projektów będących w trakcie realizacji, w których nie została jeszcze osiągnięta wartość docelowa – **9 164**,

- 100% wartości wskaźnika z projektów wybranych do dofinansowania w ostatnim naborze – **2 386**,

- 100% wartości wskaźnika z karty do konkursu na 2019 r. Wartość wskaźnika wykazana w Karcie uwzględnia ok. 35% ryzyka nieosiągnięcia wartości wskaźnika – **2 669**,

- 30% (założono 70% ryzyka nieosiągnięcia wartości wskaźnika) z 2 294, tj. wartości wskaźnika planowanej do osiągnięcia w konkursie w 2020 r. Wartość wskaźnika została wyliczona w oparciu o wartości wskazane w projektach, które nie uzyskały dofinansowania w rozstrzyganym naborze. Wartość wniosków, które odpadły jest zbieżna z wartością konkursu na 2020 r. – **688**

2 882 + 9 164 + 2 386 + 2 669 + 688 = 17 789

Z uwagi na sytuację związaną z pandemią COVID 19 utrudniająca realizację staży założono 5 % ryzyka nieosiągnięcia wskaźnika:

17 789 x 0,95 = 16 899

Wskaźnik finansowy dla Ram Wykonania został wyliczony w oparciu o metodologię przedstawioną w *Szablone Programu Operacyjnego 2014-2020 w Polsce z komentarzem* dla 100% alokacji na Oś Priorytetową z uwzględnieniem możliwości elastycznego kształtowania ram wykonania na podstawie dokumentu: „Analiza trafności oraz spójności systemu ram wykonania dla Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych na lata 2014-2020”.

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Dokonując wyliczeń w zakresie wartości wskaźników produktu włączonych do ram wykonania przyjęto założenia dotyczące szacowania wartości docelowej w odniesieniu do wskaźników produktu na rok 2023. Natomiast dokonując obliczeń w zakresie szacowania wartości docelowych wskaźników na rok 2023 przyjęto, iż 37% alokacji w ramach priorytetu inwestycyjnego 10.i zostanie przeznaczonych na realizację wskaźnika *Liczba dzieci objętych w ramach programu zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej* oraz 40% alokacji w ramach priorytetu inwestycyjnego 10.iv na realizację wskaźnika *Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy*.

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Słabą stroną województwa lubelskiego w obszarze kształcenia ogólnego są przede wszystkim nierówności w dostępie do edukacji przedszkolnej oraz zróżnicowana jakość usług edukacyjnych. Na terenie województwa występuje niewystarczająca w stosunku do potrzeb liczba miejsc w placówkach prowadzących edukację przedszkolną, zarówno na obszarach miejski, jak i wiejskich oraz znaczne zróżnicowanie w upowszechnianiu edukacji przedszkolnej pomiędzy tymi obszarami. Zgodnie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w ramach priorytetu inwestycyjnego 10.i realizowane będą działania wyrównujące szanse dzieci w wieku przedszkolnym. Powyższe działania będą koncentrować się na zmniejszaniu dysproporcji w upowszechnianiu oraz w jakości usług edukacyjnych w placówkach przedszkolnych.

Wskaźnik *Liczba dzieci objętych w ramach programu zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej* został wybrany do ram wykonania w celu określenia postępu realizacji zaplanowanej interwencji w ramach PI 10.i.

Słabą stroną województwa lubelskiego w obszarze edukacji zawodowej jest jej niska ranga i negatywne postrzeganie w społeczeństwie. Zarówno pracodawcy, jak i absolwenci zwracają uwagę na niedostateczne praktyczne przygotowanie do wykonywania zawodu. W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.iv realizowane będą działania inicjujące i wspierające współpracę szkół i placówek kształcenia zawodowego z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym, w szczególności z pracodawcami, w celu podniesienia jakości i atrakcyjności kształcenia oraz dostosowania kierunków kształcenia zawodowego m.in. do regionalnych i lokalnych uwarunkowań rynku pracy i gospodarki.

Wskaźnik *Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy* został wybrany do ram wykonania w celu określenia postępu realizacji zaplanowanej interwencji w ramach PI 10.iv.

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

Zarówno w odniesieniu do wskaźnika *Liczba dzieci objętych w ramach programu zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej*, jak i wskaźnika *Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy* zastosowane

zostaną odpowiednie kryteria wyboru projektów, które wpłyną na realizację celów pośrednich i końcowych. Również harmonogram ogłaszania konkursów uwzględni realizację ww. wskaźników.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należyte uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

Na podstawie doświadczeń z perspektywy finansowej 2007-2013 istnieje kilka przesłanek, które mogą wpłynąć na nieosiągnięcie wartości pośrednich oraz końcowych wskaźników *Liczba dzieci objętych w ramach programu zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej oraz Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy*:

- opóźnienia w zakresie wprowadzenia dokumentów programowych związanych z realizacją perspektywy finansowej 2014-2020,
- interpretacja zapisów w dokumentach programowych związanych z realizacją perspektywy finansowej 2014-2020 w zakresie m.in.: kwalifikowalności wydatków, monitorowania postępu rzeczowego w ramach projektów,
- opóźnienia w zakresie ogłaszania konkursów w ramach priorytetu inwestycyjnego 10.i i 10.iv w ramach, których realizowane będą ww. wskaźniki,
- brak wiedzy potencjalnych beneficjentów oraz samych odbiorców wsparcia w zakresie znajomości działań w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych,
- rezygnacja z uczestnictwa w projekcie,
- trudności w rekrutacji uczestników należących do grupy docelowej projektu,
- zmiany w harmonogramie realizacji projektu,
- opóźnienia w wydatkowaniu związane z opóźnieniami w zakresie zatwierdzania wniosków o płatność.

Ponadto ograniczenie w zakresie realizacji wartości pośrednich i końcowych ww. wskaźników może stanowić wprowadzenie wymogu wkładu własnego w ramach każdego projektu, które wpływa na ograniczenie aktywności beneficjentów w zakresie aplikowania.

Oś priorytetowa 13 Infrastruktura społeczna

Tabela 6: Ramy wykonania (w podziale na fundusze i kategorie regionów w stosownych przypadkach)

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023) ³⁰	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) ³¹
13	wskaźnik produktu		Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	75	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 34,20% alokacji OP 13.
13	wskaźnik produktu		Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	0	261	system informatyczny SL/LSI	Powiązane ze wskaźnikiem typu projektów odpowiadają za 48,27% alokacji OP 13.
13	KEW		Wartość wskaźnika <i>Liczba wspartych podmiotów leczniczych w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	19		IZ	KEW dla WP 2
13	KEW		Wartość wskaźnika <i>Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach w zakontraktowanych umowach o dofinansowanie</i>	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	25		IZ	KEW dla WP 3
13	wskaźnik finansowy		Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte	36 349 696	283 169 624	IZ	

Informacje dotyczące ustanowienia ram wykonania:

³⁰ Cel końcowy może być zaprezentowany, jeśli może to mieć zastosowanie do danego wskaźnika, wartością łączną (kobiety + mężczyźni) lub w podziale na płeć. Dla EFRR oraz FS w większości przypadków podział wg płci nie będzie mieć zastosowania.

³¹ Wskaźniki muszą obrazować większość alokacji na daną oś priorytetową w podziale na fundusze, kat. regionów w przypadku EFRR i EFS (większość alokacji z każdego danego funduszu dla każdej danej kategorii regionów).

- a. dane historyczne lub innego rodzaju dowody wykorzystywane do szacowania wartości celów pośrednich i końcowych i metody ich obliczania, takie jak na przykład dane dotyczące kosztów jednostkowych, kryteria referencyjne (benchmarki), zwykłe lub obserwowane w przeszłości tempo wdrażania, opinie ekspertów i wnioski z ewaluacji *ex ante*:

Wyliczenia dotyczące KEW odnoszą się do pierwotnie wyliczonych wartości docelowych wskaźników (WP 1 = 60 szt., WP2 = 261 szt.). Dla oszacowania **KEW** posłużono się danymi rzeczywistymi z perspektywy 2014-2020 dotyczącymi tempa wdrażania projektów w Działaniach 13.1 (PI 9a) oraz 13.3, 13.4 i 13.8 (PI 9b). Średni czas od ogłoszenia konkursu do zakończenia realizacji projektu wynosi odpowiednio dla PI 9a - projekty z zakresu infrastruktury systemu ochrony zdrowia: 2 lata i 10 miesięcy, zaś dla PI 9b – 3 lata i 9 miesięcy. Po uwzględnieniu harmonogramu naboru wniosków (przy założeniu, że środki zostaną uruchomione bez zbędnej zwłoki od momentu ogłoszenia wszystkich niezbędnych aktów prawnych) oszacowano wartość KEW w 2018 r. w całej OP 13 na poziomie 32% wartości docelowej wskaźnika PI 9a z zakresu infrastruktury systemu ochrony zdrowia (19 wspartych podmiotów leczniczych) oraz na poziomie 33% wartości docelowej wskaźnika PI 9b (25 obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach).

Przy wyliczeniu **wskaźnika finansowego** na 2018 r. pod uwagę brane były doświadczenia obecnej perspektywy oraz indykatorywny harmonogram naboru projektów. Dodatkowo w ramach rozstrzygniętych konkursów pod uwagę wzięto harmonogramy wydatków wykazane przez beneficjentów oraz złożone wnioski o płatność.

Pierwszy z wybranych **wskaźników produktu** obejmuje 82,12% alokacji na PI 9a. Historyczny koszt jednostkowy (oparty na szacunkach dotyczących projektów szpitali) został zweryfikowany w ogłoszonych i rozstrzygniętych naborach w perspektywie 2014 – 2020 (gdzie rozszerzono pierwotny katalog beneficjentów o POZ oraz AOS) i wyniósł ostatecznie 4 723 555,27 PLN, co gwarantuje w ramach PI wsparcie infrastrukturalne 75 podmiotów leczniczych. Do oszacowania wartości celu pośredniego wykorzystano dane historyczne dotyczące tempa wdrażania tego typu projektów, dla których średni czas realizacji projektu (od momentu podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową) wynosi 1,5 roku. Biorąc pod uwagę wstępny indykatorywny harmonogram naboru wniosków przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w 2017 r., zatem pierwszych wartości wskaźnika produktu należy się spodziewać w roku 2019.

Drugi z wybranych **wskaźników produktu** obejmuje 99,69% alokacji na PI 9b. Historyczny koszt jednostkowy zweryfikowano w ogłoszonych i rozstrzygniętych w perspektywie 2014-2020 naborach i wyniósł on 1 916 238,58 PLN, co gwarantuje w ramach PI wsparcie 261 obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach. Do oszacowania wartości celu pośredniego wykorzystano dane historyczne dotyczące tempa wdrażania tego typu projektów, dla których średni czas realizacji projektu (od momentu podpisania umowy do złożenia wniosku o płatność końcową) wynosi 2 lata i 3 miesiące. Biorąc pod uwagę wstępny indykatorywny harmonogram naboru wniosków przewiduje się, iż pierwsze zobowiązania powinny zostać podjęte w 2017 r., zatem pierwszych wartości wskaźnika produktu należy się spodziewać w roku 2020. Przedstawione powyżej założenia i szacowane wartości dotyczące wkładu instrumentów finansowych w realizację celu pośredniego i końcowego dla **wskaźnika produktu** są szacunkowe i mogą zostać skorygowane po otrzymaniu ostatecznych wyników aktualizacji oceny *ex ante*.

W punkcie e) przedstawiono czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie zakładanych celów pośrednich i końcowych. Cele pośrednie i końcowe dla wskaźników produktu **zostały oszacowane dla projektów w pełni zrealizowanych**.

- b. informacje o tym, jaka część alokacji finansowej dotyczy projektów, którym odpowiadają wskaźniki produktu i kluczowe etapy wdrażania określone w ramach wykonania, oraz wyjaśnienie sposobu obliczenia tej części:

Wskaźniki produktu i powiązane z nim **KEW** obrazują projekty realizowane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 9a i 9b, których łączna alokacja stanowi 90,08% alokacji na OP 13 (alokacja na projekty realizujące wskaźniki stanowi zaś 82,47% alokacji na OP 13). W PI 9a projekty będą wspierane w ramach kategorii interwencji: KI 53 (82 318 674 EUR), zaś w PI 9b w ramach kategorii interwencji: KI 55 (114 953 622 EUR); KI 89 (897 970 EUR) oraz KI 101 (330 224EUR).

- c. wyjaśnienie powodów wyboru danych wskaźników/KEW w odniesieniu do logiki interwencji zastosowanej w danej osi/priorytecie,:

Zaproponowane **KEW** jak i **wskaźniki produktu** są kluczowe z punktu widzenia osiągnięcia celów szczegółowych OP 13 tj.: *Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych oraz Wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego ukierunkowane na ograniczenie ubóstwa w regionie.*

- d. Wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono praktyczne przełożenie ram wykonania na mechanizmy wdrożeniowe danej osi:

IZ przygotowała wstępny harmonogram naboru projektów, który uwzględnia założenia dotyczące tempa wdrażania projektów. Zaplanowano, iż dla PI 9a – projekty z zakresu infrastruktury ochrony zdrowia zostanie ogłoszony 1. konkurs w roku 2017 na 8% alokacji na KI 53 (projekty AOS oraz POZ), (pozostałe 92% alokacji na KI 53 będzie dotyczyło trybu pozakonkursowego). Dla PI 9b: dwa konkursy w roku 2017 na 79% alokacji na PI (pozostałe 21% alokacji na PI 9b będzie dotyczyło trybu pozakonkursowego). Biorąc pod uwagę prognozowany czas realizacji projektów konkursowych (ok. 1,5 roku od momentu podpisania umowy dla projektów z zakresu infrastruktury ochrony zdrowia w PI 9a, ok. 2 lata i 3 miesiące od podpisania umowy dla PI 9b) oraz realizację projektów strategicznych przewiduje się, iż w 2021 roku pojawią się pierwsze wartości **wskaźnika produktu** dla PI 9b, zaś w roku 2019 pierwsze wartości **wskaźników produktu** PI 9a. Szacuje się, iż wartość docelowa zostanie osiągnięta w 2021 r. (9a - infrastruktura systemu ochrony zdrowia oraz dla PI 9b).

Kryteria wyboru projektów będą promowały te projekty, które będą zawierały wskaźniki produktu monitorowane w ramach wykonania a tym samym będą w największym stopniu przyczyniać się do realizacji celów pośrednich i końcowych.

IZ po każdym naborze wniosków, na podstawie list wniosków przyjętych do dofinansowania oraz list rezerwowych, będzie monitorować szacowany poziom realizacji **wskaźników produktu** i powiązanych z nimi **KEW** w poszczególnych latach i na tej podstawie podejmować niezbędne kroki w celu zagwarantowania osiągnięcia wartości celów pośrednich i końcowych.

- e. na podstawie doświadczeń z poprzednich okresów programowania należy wskazać, jakie czynniki mogą mieć wpływ na metodykę szacowania wartości pośrednich i końcowych. Zgodnie z art. 5 ust 6 rozporządzenia wykonawczego KE nr 215/2014, jeżeli w trakcie wdrażania te czynniki ujawnią się i ich oddziaływanie będzie na tyle istotne, że konieczne stanie się odpowiednie dostosowanie metod szacowania oraz wartości celów pośrednich i końcowych, wówczas instytucja zarządzająca może uznać to za należyte uzasadniony przypadek w rozumieniu pkt 5 załącznika II do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przedstawić wniosek o zmianę programu operacyjnego zgodnie ze zwykłą procedurą zmiany programu operacyjnego:

W trakcie wdrażania parametry decydujące o metodyce szacowania wartości pośrednich i końcowych ram wykonania, wskazane w powyższym punkcie a. mogą ulec zmianie i wówczas konieczne może być odpowiednie dostosowanie ram wykonania. Znaczący wpływ mogą mieć następujące czynniki:

- 1) zawieszenie płatności przez KE dla danej osi priorytetowej;
- 2) czynniki które mogą wpłynąć na harmonogram realizacji planów działania dot. spełnienia warunków wstępnych (ex ante), a które są poza kompetencjami IZ oraz instytucji odpowiedzialnych za spełnienie tych warunków;
- 3) fluktuacja cen na rynku.

Ponadto uruchomienie środków w programie/ogłoszenie konkursów w PI a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych wskaźników uzależnione jest od:

1. Wydanie przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wytycznych horyzontalnych do których zobowiązuje ustawa o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w zakresie:

- trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji
- programów operacyjnych;
- kontroli realizacji programów operacyjnych;
- trybu dokonywania wyboru projektów;
- kwalifikowalności wydatków w ramach programów operacyjnych;
- warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w programach operacyjnych;
- korekt finansowych w ramach programów operacyjnych;
- warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej;
- informacji i promocji;
- innych kwestii związanych z realizacją i zamknięciem programów operacyjnych;

2. przyjęcie rozporządzeń z zakresu pomocy publicznej (*Pomoc w zakładach leczniczych, uzdrowiskach, pomoc może wystąpić w sytuacji finansowania prywatnych podmiotów prowadzących działalność oświatowo-edukacyjną*).